

Lexicon Opsporing

Profcheck Edition 2013

Inhoudsopgave

	Inhoudsopgave	1
	Bij de wijzigingen in de editie 2013	2
1	Het strafbare feit.....	3
2	Opzet en schuld	8
3	Deelneming	11
4	Vorbereiding en poging	14
5	Strafuitsluitingsgronden.....	17
6	Opsporing	22
7	De verdachte.....	25
8	Rechtsbijstand verdachte.....	28
9	Aangifte en klacht.....	32
10	Staande houden en aanhouden.....	36
11	Identificatie	41
12	Ophouden voor onderzoek.....	44
13	Inverzekeringstelling en voorlopige hechtenis	47
14	Rechter-commissaris	51
15	Onderzoek lichaam en kleding.....	53
16	DNA	57
17	Verhoren	62
18	Inbeslagneming.....	67
19	Ontnemingswetgeving.....	70
20	Betreden van plaatsen	74
21	Doorzoeken ter inbeslagneming en vastlegging gegevens.....	78
22	Bewijs.....	81
23	Terrorismebestrijding	84
24	Bijzondere opsporingsbevoegdheden	88
24.1	Stelselmatige observatie	90
24.2	Infiltratie	95
24.3	Pseudokoop en –dienstverlening	99
24.4	Stelselmatig inwinnen van informatie	102
24.5	Inkijkoperatie	106
24.6	Opnemen vertrouwelijke communicatie	109
24.7	Opnemen telecommunicatie	113
24.8	Vorderen gegevens telecommunicatie.....	117
24.9	Vorderen van gegevens	121
25	Internationale rechtshulp.....	125
26	Huiselijk geweld en eengerelateerd geweld.....	128
27	Slachtofferzorg	133
28	Verhoorstrategie verdachte.....	136
	Lijst met gebruikte afkortingen	140
	Index	142

Bij de wijzigingen in de editie 2013

Voor u ligt het vernieuwde Lexicon Opsporing. Door ons team ontwikkelaars, afkomstig uit en gevoed door de praktijk, is de inhoud geactualiseerd en aangevuld met nieuwe onderwerpen.

De belangrijkste wijzigingen vloeien voort uit de inwerkingtreding van:

- de Aanwijzing opsporingsbevoegdheden;
- de Wet versterking positie rechter-commissaris en
- de herziening regels betreffende de processtukken in strafzaken.

Apeldoorn, april 2013

Politieacademie
Staf Onderwijs
Juridische Vakgroep:

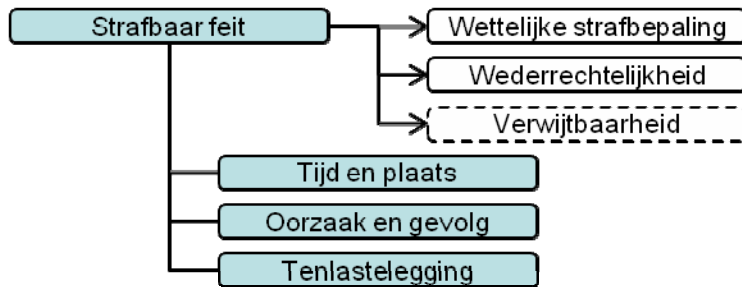
Johan van de Goor
Dirk Spaans

1 Het strafbare feit

Om tot een veroordeling te kunnen komen, moet de rechter kunnen vaststellen welk strafbaar feit de verdachte heeft gepleegd. De door de politie bij pv vastgelegde verhoren van aangevers, getuigen en verdachten spelen daarbij een belangrijke rol. Voor elke verhoorder is het dan ook van belang dat hij een strafbaar feit kan ontleden.

Dit hoofdstuk verschaft het inzicht dat daarvoor nodig is en geeft een opsomming van misdrijven die een verhoorder moet kunnen ontleden en begrijpen.

Voorts komen aan bod: tijd en plaats, oorzaak en gevolg en samenloop van strafbare feiten.

Het strafbare feit

- Ingevolge 1 Sr en 16 Gw is een feit alleen strafbaar uit kracht van een daaraan voorafgaande wettelijke strafbepaling. Bij verandering van wetgeving gelden de bepalingen die het gunstigst zijn voor de verdachte.
- Een wettelijke strafbepaling kan staan in een formele wet, maar ook in een AMvB of een verordening.
- Een wettelijke strafbepaling bestaat uit een delictsomschrijving en een sanctie. Soms is er een kwalificatie, bijvoorbeeld 'diefstal' in 310 Sr.
- De delictsomschrijving is opgebouwd uit bestanddelen. Zo zijn de bestanddelen van doodslag:
 - opzettelijk;
 - een ander;
 - van het leven beroven.

Om tot een veroordeling te kunnen komen moet voldaan zijn aan de volgende drie voorwaarden:

- alle bestanddelen van de wettelijke strafbepaling moeten vervuld zijn;
- het feit moet wederrechtelijk zijn en
- het feit moet de dader verweten kunnen worden.

Als er aan deze drie voorwaarden voldaan is, is er sprake van een strafbaar feit.

- In de politiepraktijk wordt geen onderscheid gemaakt tussen de begrippen 'strafbaar feit' en 'wettelijke strafbepaling'. In deze bundel wordt die lijn zoveel mogelijk gevolgd.
- Een rechtvaardigingsgrond heft de wederrechtelijkheid op. Een man die iemand slaat om zichzelf te verdedigen, vervult de bestanddelen van mishandeling. Hij is echter niet strafbaar omdat het feit niet wederrechtelijk is. Er is namelijk sprake van noodweer.
- Een schulduitsluitingsgrond heft de verwijtbaarheid van de dader op.
Voorbeeld: Een beveiligingsmedewerker geeft de code van het alarm af aan een inbreker. De inbreker zet een kraak in het desbetreffende bedrijf nadat hij het alarm heeft uitgeschakeld. De beveiligingsmedewerker heeft de bestanddelen van medeplichtigheid aan diefstal door middel van braak gepleegd. Echter, als hij de code afgaf onder bedreiging van een vuurwapen, dan is hij niet strafbaar omdat hem geen verwijt treft. Er is dan sprake van overmacht.

Tijd en plaats van het strafbare feit

- De Hoge Raad hangt de theorie aan dat een strafbaar feit gepleegd wordt overal waar er zich iets van het feit openbaart.

Oorzaak en gevolg

- Bij de vraag welk strafbaar feit er gepleegd is, speelt het leerstuk van oorzaak en gevolg (causaliteit) een belangrijke rol. De Hoge Raad hanteert de toerekeningsleer. De essentie daarvan is dat het gevolg de dader redelijkerwijs moet kunnen worden toegerekend. Externe factoren, bijvoorbeeld een latere medische fout, worden afgewogen tegen de ernst van het gevolg.
Voorbeeld: Een man steekt een ander opzettelijk met een mes in de maag. Het slachtoffer wordt overgebracht naar het ziekenhuis en geopereerd. De chirurg ziet twee perforaties van de aorta over het hoofd waardoor het slachtoffer doodbloedt. De dood van het slachtoffer kan de verdachte redelijkerwijs worden toegerekend. Met opzet iemand in de maag steken is zo ernstig dat de medische fout (externe factor) de aansprakelijkheid van de verdachte niet wegneemt. (NJ1981, 534).

Tenlastelegging bij samenloop

- Bij de tenlastelegging van het strafbare feit speelt samenloop een belangrijke rol.

- Samenloop doet zich voor als een verdachte één of meer handelingen heeft verricht, die onder één of meer wettelijke strafbepalingen vallen. Ook als de verdachte één handeling verricht die onder meerdere wettelijke strafbepalingen gebracht kan worden, is er sprake van samenloop.
- Als een verdachte een strafbare handeling verricht die onder een bijzondere bepaling en een algemene bepaling gebracht kan worden, gaat de bijzondere bepaling voor. Er is dan geen sprake van samenloop.
Voorbeeld: kindermoord gaat voor moord en eenvoudige stroperij gaat voor diefstal.
- Bij eendaadse samenloop wordt het feit waarop de zwaarste strafbepaling staat, ten laste gelegd. Hiervan is sprake als de strafbare handeling onder meer dan één wettelijke strafbepaling kan worden gebracht, bijvoorbeeld het invoeren en gelijktijdig aanwezig hebben van heroïne.
- Bij meerdaadse samenloop worden alle feiten ten laste gelegd. De verdachte heeft daarbij meer dan één strafbare handeling verricht, die gebracht kunnen worden onder één of meer wettelijke strafbepalingen. Hij heeft bijvoorbeeld meerdere vernielingen gepleegd of valsheid in geschrift in combinatie oplichting.
- Bij voortgezette handeling wordt het feit waarop de zwaarste strafbepaling staat, ten laste gelegd. Hiervan is sprake als meerdere gelijksoortige feiten met elkaar in verband staan, kort na elkaar gepleegd zijn en het gevolg zijn van één ongeoorloofd wilsbesluit.
Voorbeeld: een caissière die € 100,- wil stelen, neemt vijf dagen lang € 20,- weg uit de kassa van een collega.
[\[Juras: Samenloop en recidive overzicht\]](#)

Relevante strafbare feiten

Openbare orde

- opruiing [\[131 Sr\]](#)
- discriminatie [\[137c Sr\]](#) [\[137d Sr\]](#) [\[137e Sr\]](#) [\[137f Sr\]](#) [\[429quater Sr\]](#)
- deelnemen aan een criminele/terroristische organisatie [\[Juras: Criminele organisatie 140 lid 1 Sr\]](#) [\[140a Sr\]](#)
- openlijke geweldpleging [\[Juras: Criminele organisatie 140 lid 1 Sr\]](#)
- huisvredebreuk [\[Juras: Huisvredebreuk 138 Sr\]](#)
- computervredebreuk [\[Juras: Computervredebreuk 138a Sr\]](#)
- lokaalvredebreuk [\[Juras: Lokaalvredebreuk 139 Sr\]](#)
- openlijke geweldpleging [\[Juras: Openlijke geweldpleging 141 Sr\]](#)

Gemeengevaarlijke delicten

- brandstichting [\[Juras: Brandstichting 157 Sr\]](#)

Openbaar gezag

- ambtsdwang [\[Juras: Ambtsdwang 179 Sr\]](#)
- wederspanningheid [\[Juras: Wederspanningheid 180 Sr\]](#)
- belemmering en niet voldoen aan bevel of vordering [\[Juras: Bevel of vordering 184 Sr\]](#)
- feitelijke begunstiging [\[Juras: Begunstiging 189 Sr overzicht\]](#)
- mensensmokkel [\[Juras: Mensensmokkel 197a Sr\]](#)
- onttrekken aan beslag [\[Juras: Onttrekken aan beslag 198 Sr\]](#)

Valsheid

- valsheid in geschrift [\[Juras: Valsheid in geschrift 225 lid 1 Sr\]](#)
- verstrekken valse gegevens [\[227a Sr\]](#)
- vervalsen betaalpas [\[232 Sr\]](#)

Zeden

- schennis der eerbaarheid [\[Juras: Schennis der eerbaarheid 239 Sr\]](#)

- verkrachting [\[Juras: Verkrachting 242 Sr\]](#)
- feitelijke aanranding der eerbaarheid [\[Juras: Feitelijke aanranding 246 Sr\]](#)

Belediging

- smaad(schrift) [\[Juras: Smaad 261 lid 1 Sr\]](#) [\[Juras: Smaadschrift 261 lid 2 Sr\]](#)
- eenvoudige belediging [\[Juras: Belediging 266 lid 1 Sr\]](#)
- belediging ambtenaar [\[267 Sr\]](#)

Persoonlijke vrijheid

- mensenhandel [\[273f Sr\]](#)
- wederrechtelijke vrijheidsberoving [\[Juras: Wederrechtelijke vrijheidsberoving 282 Sr\]](#)
- algemene dwang [\[Juras: Dwang 284 Sr\]](#)
- bedreiging [\[Juras: Bedreiging 285 Sr\]](#)
- belaging [\[Juras: Belaging 285b Sr\]](#)

Levensdelicten

- doodslag [\[Juras: Doodslag 287 Sr\]](#)
- gekwalificeerde doodslag [\[Juras: Doodslag gekwalificeerd 288 Sr\]](#)
- kinderdoodslag [\[Juras: Levensdelicten overzicht\]](#)
- moord [\[Juras: 289 Sr\]](#)
- kindermoord [\[Juras: Levensdelicten overzicht\]](#)

Mishandeling

- alle vormen van mishandeling [\[Juras: Mishandeling 300 Sr\]](#) [\[Juras: Mishandeling met voorbedachten rade 301 Sr\]](#) [\[Juras: Mishandeling, zwaar 302 Sr\]](#) [\[Juras: Mishandeling, zwaar, met voorbedachten rade 303 Sr\]](#)
- aanval of vechterij [\[Juras: Aanval of vechterij 306 Sr\]](#)

Schulddelicten

- dood door schuld [\[Juras: Dood / zwaar lichamelijk letsel schulddelicten overzicht\]](#)
- letsel door schuld [\[Juras: Dood / zwaar lichamelijk letsel schulddelicten overzicht\]](#)

Vermogensdelicten

- alle vormen van diefstal [\[Juras: Diefstal 310 Sr\]](#) [\[Juras: Diefstal gekwalificeerd 311 Sr\]](#) [\[Juras: Diefstal met geweld 312 Sr\]](#)
- afpersing [\[Juras: Afpersing 317 Sr\]](#)
- afdreiging [\[Juras: Afdreiging 318 Sr\]](#)
- verduistering (in dienstbetrekking) [\[Juras: verduistering 321 Sr\]](#) [\[Juras: Vermogensdelicten overzicht\]](#)
- oplichting [\[Juras: Oplichting 326 Sr\]](#)
- flessentrekkerij [\[Juras: Flessentrekkerij 326a Sr\]](#)
- vernieling en 'digitale' vernieling [\[Juras: Vernieling 350 Sr\]](#) [\[Juras: Vernieling computergegevens 350a lid 1 Sr\]](#)
- bezitsonttrekking [\[Juras: Bezitsonttrekking 348 Sr\]](#)

Ambtsmisdrijven

- ambtelijke huisvredebreuk [\[Juras: Ambtelijke huisvredebreuk 370 lid 1 Sr\]](#) [\[Juras: Ambtelijke huisvredebreuk 370 lid 2 Sr\]](#)

Begunstiging

- alle vormen van heling en relatiedelicten [\[Juras: Heling relatiedelicten overzicht\]](#)

Witwassen

- alle vormen van witwassen [\[Juras: Witwassen 420bis Sr\]](#)

Opiumwet

- verboden handelingen met harddrugs [\[Juras: Verboden handelingen harddrugs 2 OW\]](#)

- verboden handelingen met softdrugs [Juras: Verboden handelingen softdrugs 3 OW]
- voorbereidingshandelingen met harddrugs [Juras: Voorbereidingshandelingen 10a OW]

WWM

- verboden handelingen WWM [Juras: WWM Opbouw regelgeving] [Juras: Verbodsbepalingen en uitzonderingen]

Praktijk

Het juiste strafbare feit

Een rechercheur verhoort een caissière op verdenking van verduistering in dienstbetrekking dan wel diefstal. De rechercheur vraagt goed door op het pakken van het geld. De caissière verklaart: "Ik zat alleen achter de kassa. Er waren op dat moment geen klanten. Een collega van mij die even weggelopen was, had haar kassa open laten staan. Ik stond op, liep naar die kassa, pakte er € 50 uit en stak het in mijn zak. Ik wilde het geld voor mijzelf houden." Uit de verklaring blijkt dat de bestanddelen van verduistering (in dienstbetrekking) niet vervuld zijn, want de vrouw had het geld niet onder zich. Zij heeft het geld 'weggenomen' met 'het oogmerk' van 'wederrechtelijke toe-eigening'. Zij heeft diefstal gepleegd.

Het juiste strafbare feit

Een rechercheur hoort een scholier die een medescholier heeft doodgeslagen. De verdachte heeft een ander van het leven beroofd, dat staat vast. Is het moord, doodslag, (zware) mishandeling de dood ten gevolge hebbende of dood door schuld? De verklaringen van de verdachte en getuigen zijn van groot belang om hier antwoord op te kunnen geven. Voor doodslag moet bewezen worden dat de verdachte de ander opzettelijk heeft gedood. De rechercheur moet daarom doorvragen op de intentie van de verdachte, de reden waarom, hoe vaak en waarmee hij sloeg en waar hij zijn slachtoffer raakte. Als de verdachte verklaart dat hij ruzie met zijn slachtoffer kreeg, in een opwelling een hamer pakte en daarmee hard op het hoofd van de ander sloeg om hem pijn te doen, kan er sprake zijn voorwaardelijke opzet tot doden. Moord valt hier af wegens het ontbreken van het bestanddeel 'voorbedachten rade'.

Tijd en plaats van het strafbare feit

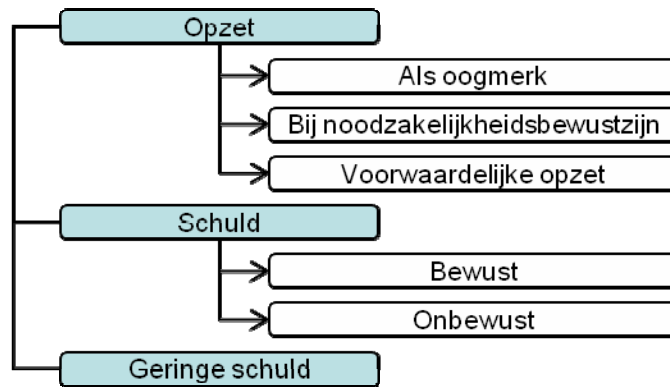
Een hacker kraakt met zijn laptop vanuit Japan de computer van een Nederlands bedrijf en haalt bedrijfsgeheimen binnen. De computer van het bedrijf staat in Nederland. Van het strafbare feit dat de hacker heeft gepleegd, computervrederebreuk, heeft zich in Nederland iets geopenbaard. De hacker is strafbaar voor de Nederlandse wet.

Oorzaak en gevolg

Een man wil een ander doodschieten en raakt hem in de nek. Het slachtoffer loopt een dwarslaesie op, kan niet meer ademen en wordt aan een beademingsapparaat gelegd. Als complicatie van de schotwond loopt hij een longinfectie op. Hij wil daar niet aan behandeld worden en overlijdt.

De dood van het slachtoffer kan de verdachte redelijkerwijs worden toegerekend. Het neerschieten van een ander is zo ernstig dat de keten van gebeurtenissen die daarna volgt, de aansprakelijkheid van de dader niet wegneemt. (NJ 1997, 563)

2 Opzet en schuld

Opzet

- Er is geen wettelijke definitie van opzet, wel rechterlijke omschrijvingen waarin de volgende drie schakeringen te onderscheiden zijn:
 - opzet als oogmerk;
 - opzet bij noodzakelijksheidsbewustzijn en
 - voorwaardelijke opzet.
- Iemand handelt met opzet als oogmerk als hij met zijn handelingen een bepaald gevolg beoogt. Als een verdachte verklaart dat hij opzettelijk een ander heeft geslagen om hem pijn te doen, is er sprake van opzet als oogmerk.
- Bij opzet bij noodzakelijksheidsbewustzijn is het de dader niet om een bepaald gevolg te doen, maar ziet hij dit als een noodzakelijk gevolg van zijn handelen. Als een man een bril dragende vrouw mishandelt door haar op het gezicht te slaan en daarbij de bril stukslaat, dan heeft hij ook vernieling van de bril gepleegd (meerdaadse samenloop). Het was hem daar weliswaar niet om te doen, maar het breken van de bril was een noodzakelijk gevolg van zijn handelen.
- Bij voorwaardelijke opzet is het de dader niet om een bepaald gevolg te doen en ziet hij dat ook niet als noodzakelijk gevolg van zijn handelen. Voldoende is dat hij bewust de aanmerkelijke kans heeft aanvaard dat een bepaald gevolg zou intreden. Als de vrouw uit het voorbeeld glassplinters in haar oog krijgt en blind wordt, is er sprake van zware mishandeling als de rechter bewezen acht dat er een aanmerkelijke kans op blijvend oogletsel bestond en dat de man die kans bewust heeft aanvaard.
- Voor het bewijs van opzet en schuld zijn de verklaringen van aangevers, getuigen en verdachten van groot belang.

Synoniemen van opzet

- Het bestanddeel 'opzet' is niet altijd letterlijk in de wettelijke strafbepaling vermeld. Veel gebruikte synoniemen zijn: 'wetende dat', 'terwijl hij wist', 'kennisdragende van' en 'met het oogmerk'.

[\[Juras: Opzet en schuld overzicht\]](#)

Schuld

- Er is geen wettelijke definitie van schuld, wel rechterlijke omschrijvingen waarin de volgende twee schakeringen te onderscheiden zijn:
 - bewuste schuld;
 - onbewuste schuld.
- Bij onbewuste schuld heeft de dader grof of aanmerkelijk onvoorzichtig, nalatig of onnadenkend gehandeld, maar in het geheel niet aan de gevolgen van zijn handelen gedacht.
- Bij bewuste schuld heeft de dader ook grof of aanmerkelijk onvoorzichtig, nalatig of onnadenkend gehandeld. Hij heeft vooraf aan de mogelijke gevolgen van zijn handelen gedacht, maar daar onvoldoende rekening mee gehouden.
- Bij een aantal schulddelicten is 'roekeloosheid' een strafverzwarende omstandigheid, onder andere bij: dood door schuld, 307 lid 2 Sr en letsel door schuld 308 lid 2 Sr. De dader moet zich daarvoor bewust zijn van het risico op ernstige gevolgen en er op lichtzinnige wijze van uitgaan dat die niet zullen intreden.
- De grens tussen bewuste schuld en voorwaardelijke opzet is dun. De houding van de verdachte ten aanzien van het risico is bepalend. Een goed verhoor is daarom van groot belang.
- Om veroordeeld te kunnen worden voor een schuld misdrijf, is bewijs van bewuste of onbewuste schuld vereist.

[\[Juras: Opzet en schuld overzicht\]](#)

Synoniemen van schuld

- Het bestanddeel 'schuld' is niet altijd letterlijk in de wettelijke strafbepaling vermeld. Veel gebruikte synoniemen zijn: 'redelijkerwijs had moeten weten', 'terwijl hij had moeten vermoeden' en 'redelijkerwijs moet vermoeden'.

[\[Juras: Opzet en schuld overzicht\]](#)

Geringe schuld

- Om veroordeeld te kunnen worden voor een overtreding, is in de meeste gevallen het bestaan van geringe schuld voldoende. De rechter neemt het bestaan van geringe schuld aan tot het tegendeel bewezen wordt. Bij misdrijven speelt geringe schuld geen rol.

Praktijk

Kicken

Een man die een snelkraak heeft gepleegd, is op de vlucht voor de politie. Hij rijdt de afrit van een autosnelweg op en volgt de vluchtstrook tegen het verkeer in. De politie achtervolgt hem. Als er een tegenligger aankomt, gaat de verdachte op de rijbaan rijden, recht op de tegenligger af. De tegenligger wijkt uit naar de vluchtstrook en belemmert de achtervolgende politie. Zodra de tegenligger langs hem heen gereden is, gaat de verdachte weer terug naar de vluchtstrook zodat de politie hem alleen kan passeren via de rijbaan. Dit herhaalt zich een aantal malen. Uiteindelijk raakt de verdachte de macht over het stuur kwijt en komt tot stilstand in de berm. Bij zijn aanhouding zegt hij dat het 'toch maar even flink kicken' was om zo tegen het verkeer in te rijden. De verbalisanten nemen deze woorden op in het pv. De man heeft bewust de aanmerkelijke kans aanvaard dat de inzittenden van de tegemoet komende auto's dodelijk zouden verongelukken en heeft dan ook poging tot doodslag gepleegd. De uitlating van de verdachte over het kicken is voor de rechter van belang om voorwaardelijke opzet bewezen te achten. (LJN: AZ1668)

Achteruit

Een man stapt in zijn auto en rijdt onnadenkend, achteruit de oprit van zijn garage af een woonerf op. Hij rijdt een kind aan dat zwaargewond raakt.

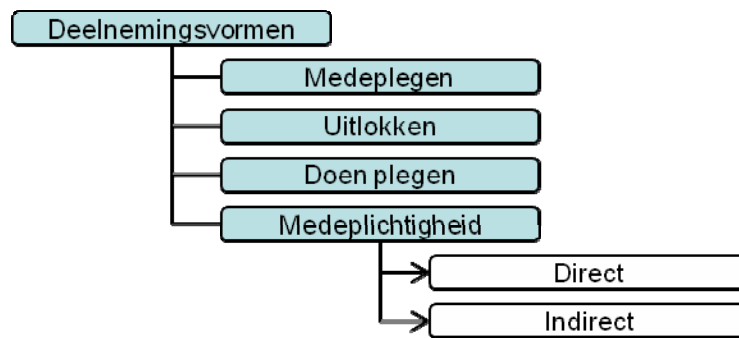
De man heeft de bestanddelen van 6 WVV vervuld: het veroorzaken van zwaar lichamelijk letsel door schuld. Er is sprake van onbewuste schuld.

Niet verzekerd

De politie laat een onverzekerde auto stoppen. De bestuurder toont aan dat hij de auto van zijn buurman heeft geleend. Hij verklaart dat hij niet wist dat de auto onverzekerd was maar dat hij daar ook niet naar heeft gevraagd.

De bestuurder heeft zich schuldig gemaakt aan het besturen van een onverzekerde auto. Hij heeft geringe schuld want hij had kunnen vragen of de auto verzekerd was. Geringe schuld is voor een overtreding voldoende.

3 Deelneming

Medeplegen

- Als twee personen een strafbaar feit plegen in nauwe en bewuste samenwerking, dan is er sprake van medeplegen. Beiden worden 'als dader gestraft'. Dit wil zeggen dat aan beiden de maximale hoofdstraf opgelegd kan worden.
- Voor medeplegen is geen lijfelijke aanwezigheid op de plaats van het strafbare feit vereist. Op de uitkijk staan, een plan maken etc. kan medeplegen opleveren.
- Medeplegen grenst aan medeplichtigheid. Indicaties dat er sprake is van medeplegen zijn onder andere: verwisselbaarheid van de rollen, min of meer gelijke verdeling van de opbrengst en/of een grote mate van betrokkenheid bij de planning van het feit. De verhoren zullen duidelijkheid moeten verschaffen.
- Medeplegen is zowel bij misdrijven als bij overtredingen strafbaar.
[\[Juras:Deelneming 47/48 Sr\]](#)

Uitlokken

- Er is sprake van uitlokking als iemand een ander brengt tot het plegen van een strafbaar feit door gebruikmaking van een van de negen middelen genoemd in 47 lid 1 onder 2 Sr. Het initiatief gaat dus uit van de uitlokker.
- De uitlokker wordt wel intellectuele dader genoemd, de pleger materiële dader. Beiden worden als dader gestraft.
- Uitlokking is zowel bij misdrijven als bij overtredingen strafbaar.
[\[Juras:Deelneming 47/48 Sr\]](#)

Doen plegen

- Als een intellectuele dader een materiële dader tot het plegen van een strafbaar feit brengt en de materiële dader daarvoor niet gestraft kan worden, dan is er sprake van doen plegen. De materiële dader kan niet gestraft worden als er sprake is van een schulditsluitingsgrond of als hij jonger is dan twaalf jaar.
- De intellectuele dader wordt als dader gestraft.
- Doen plegen is zowel bij misdrijven als bij overtredingen strafbaar.
[\[Juras:Deelneming 47/48 Sr\]](#)

Medeplichtigheid

- Opzettelijk hulp verlenen bij het plegen van een misdrijf, kan directe medeplichtigheid opleveren.
- Opzettelijk gelegenheid, middelen of inlichtingen verschaffen tot het plegen van een misdrijf, kan indirecte medeplichtigheid opleveren. Het is van belang dat het initiatief ligt bij de pleger van het misdrijf. Als dit niet het geval is, zal er sprake zijn van uitlokking.
- Medeplichtigheid grenst aan medeplegen. Indicaties dat er sprake is van medeplichtigheid zijn onder andere: geen verwisselbaarheid van de rollen, ongelijke verdeling van de opbrengst, geen betrokkenheid bij de planning van het feit. De verhoren zullen duidelijkheid moeten verschaffen.
- Bij medeplichtigheid wordt het maximum van de hoofdstraf met een derde verminderd.
- Medeplichtigheid aan een overtreding is niet strafbaar.
- Hulp na een misdrijf kan vallen onder begunstiging [\[189 Sr\]](#), heling [\[416 Sr\]](#) of witwassen [\[420bis Sr\]](#).
[\[Juras:Deelneming 47/48 Sr\]](#)

Praktijk

Container

Een man koopt een DAF-trekker om daarmee containers te gaan stelen. Hij schakelt John V. in, rijdt met hem rond en wijst hem opleggers met containers aan die gestolen moeten worden. Hij noteert de nummers en maakt later thuis vrachtbrieven na, die hij aan John

geeft. Volgens de afspraak steelt John de containers met de DAF. De man blijft op de achtergrond.

De samenwerking is dermate nauw en bewust dat er sprake is van medeplegen en dus van diefstal in vereniging. (Container-arrest NJ 1983, 84)

Als de man had volstaan met John V. op het idee van de diefstal te brengen en hem daarvoor de DAF ter beschikking had gesteld, had hij zich schuldig gemaakt aan uitlokking tot diefstal.

Frustratie

Een inbreker wordt benaderd door een gefrustreerde bewaker. De bewaker stelt voor dat de inbreker een kraak zet in het bedrijf waar hij werkt. Hij geeft de inbreker een plattegrond van het pand, legt uit hoe het alarm omzeild kan worden en geeft hem de combinatie van de kluis. Voorts overhandigt hij hem het nodige gereedschap. De inbreker zet de kraak en deelt volgens afspraak de buit met de bewaker.

De samenwerking is dermate nauw en bewuste dat er sprake is van medeplegen en dus van diefstal in vereniging.

De man heeft zich niet schuldig gemaakt aan heling. Bij medeplegen geldt de 'heler-steler-regel'. Deze regel houdt in dat een dief geen heling pleegt als hij handelingen verricht met de goederen die hij zelf heeft (mede) gestolen.

Dubbel fout

Een man vraagt zijn buurman gereedschap te leen voor het plegen van een inbraak. De buurman leent hem het gereedschap. De man gebruikt dat bij het plegen van de inbraak. De kennis heeft opzettelijk middelen tot het plegen van het misdrijf verschaft en is strafbaar voor medeplichtigheid aan diefstal door middel van braak.

Als hij een deel van de buit krijgt, maakt hij zich bovendien schuldig aan opzetheling (meerdaadse samenloop). Bij medeplichtigheid geldt de 'heler-steler-regel' namelijk niet.

Uitlokker

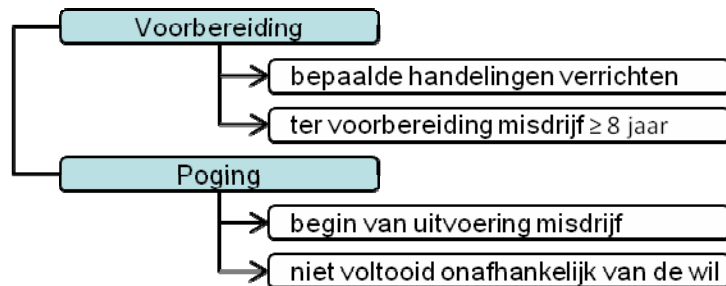
Een inbreker wordt benaderd door een man. De man brengt de inbreker op het idee een inbraak te plegen en geeft hem daarvoor gereedschap. De inbreker breekt in met gebruikmaking van het gereedschap.

De man heeft niet nauw en bewust samengewerkt met de inbreker, waardoor er geen sprake is van medeplegen. Wel heeft hij de inbreker op het idee gebracht een strafbaar feit te plegen en daartoe middelen verschaft. Hij zich dan ook schuldig gemaakt aan uitlokking tot diefstal door middel van braak.

Als hij een deel van de buit krijgt, maakt hij zich bovendien schuldig aan opzetheling (meerdaadse samenloop).

4 Voorbereiding en poging

Iemand die een misdrijf wil plegen, kan afzien van zijn voornemen. Ook is het mogelijk dat hij wordt gestoord bij de uitvoering of de voorbereiding van het misdrijf. De leerstukken die deze materie regelen, voorbereiding en poging, komen in dit hoofdstuk aan bod.

Vorbereiding

- Vorbereiding tot een misdrijf waarop gevangenisstraf staat van acht jaren of meer, is strafbaar als de dader daartoe opzettelijk voorwerpen, stoffen, informatiedragers, ruimten of vervoermiddelen verwerft, vervaardigt, voorhanden heeft of in-, uit- of doorvoert.
- Bij voorbereiding is er nog geen sprake van een begin van uitvoering.
- Het maximum van de hoofdstraffen die op het misdrijf staan, wordt bij voorbereiding met de helft verminderd.
- Als de dader vrijwillig zijn voorbereiding stilzet en afziet van zijn voornemen, is hij niet strafbaar.

[Juras: Strafbare voorbereiding 46 Sr]

Poging

- Poging is strafbaar als de pleger:
 - begonnen is met het uitvoeren van een misdrijf en
 - dit misdrijf niet voltooit buiten zijn wil om.
- De pleger is begonnen met de uitvoering als hij handelingen verricht die naar uiterlijke verschijningsvorm gericht zijn op de voltooiing van het misdrijf.
- Er is geen sprake van strafbare poging als het gebruikte middel of het object absoluut ondeugdelijk is. In de rechtspraak wordt absolute ondeugdelijkheid niet snel aangenomen.
- Als de pleger vrijwillig stopt met de verdere uitvoering van het misdrijf, is hij niet strafbaar. Van vrijwilligheid kan alleen sprake zijn als de dader bij min of meer gelijkblijvende omstandigheden zelf besluit om niet door te gaan. Stoppen omdat er een alarm in werking treedt, is geen vrijwillige terugtred.
- Het opzet van de pleger moet gericht zijn op de voltooiing van het misdrijf.
- Poging tot overtreding, eenvoudige mishandeling en medeplichtigheid is niet strafbaar.
- Het maximum van de hoofdstraffen die op het misdrijf staan, wordt bij poging met een derde verminderd.

[Juras:Poging 45 Sr]

Praktijk

Cito

Twee mannen lopen de trap op die leidt naar de voordeur van het uitzendbureau Cito in Amsterdam. Ze willen daar een overval plegen en hebben hun hoofden omwikkeld met sjaals. Een van hen heeft zichtbaar een pistool bij zich, de ander een lege weekendtas. Ze blijven staan voor de voordeur en een van hen belt aan. Direct daarna worden zij aangehouden.

De twee waren begonnen met de uitvoering van diefstal met geweld en/of afpersing in vereniging. Dat het niet tot voltooiing kwam stond los van hun wil. Er is sprake van strafbare poging. (NJ 1979, 52, Cito-arrest).

Gesnapt

Twee mannen observeren vanuit hun Mercedes een filiaal van de ING-bank. De politie wordt gewaarschuwd. Een agent spreekt de mannen aan, kijkt in de kofferbak en vindt een masker.

Ongeveer drie weken later wordt een van de mannen gezien in de buurt van een ander ING-filiaal. Hij observeert een geldauto. Als de geldauto wegrijdt, loopt hij naar de Mercedes, die in de buurt staat. Hij gaat naast de bestuurder zitten, die direct wegrijdt en de geldauto volgt. Ongeveer zes weken later ziet een medewerker van een beveiligingsdienst de mannen weer bij het eerste ING-filiaal staan. Als hij ze aanspreekt, rijden ze weg. Dezelfde dag worden zij in hun Mercedes gezien nabij een vestiging van ABN-AMRO waar zij de aankomst van een

geldauto gadeslaan. Zij rijden weg zodra de geldauto het bankgebouw binnenrijdt. Even later komen zij terug en blijven dan ongeveer een kwartier staan.

Weer drie dagen later volgen de mannen in hun Mercedes een auto van Geldnet en observeren deze bij het laden of lossen. Als de geldauto wegrijdt, stapt een van de mannen uit de Mercedes en stapt in een Volkswagen Golf, die gestolen blijkt te zijn. Hij draagt een zwarte muts en handschoenen.

Niet lang daarna worden de mannen aangehouden. Op de achterbank van de Mercedes wordt een bivakmuts aangetroffen.

De verdachten hadden de Mercedes, Volkswagen, mombakkes en bivakmuts voorhanden ter voorbereiding van een misdrijf waarop acht jaar of meer gevangenisstraf staat. Er is sprake van voorbereiding van diefstal met geweld en/of afpersing in vereniging. (LJN: AE4200)

Leeg

Een man wil geld stelen en breekt een geldkistje open in de veronderstelling dat er geld in zit. Hij heeft pech, het kistje is leeg.

Het object is relatief ondeugdelijk. Er is sprake van poging tot diefstal d.m.v. verbreking.

Weigerende hacker

Een scholier vraagt een hacker om in te breken in de computer van zijn docent om daar gegevens over examens uit te halen. Hij biedt de hacker geld. Deze gaat niet in op het voorstel maar gaat naar de politie.

De scholier is strafbaar voor poging tot uitlokking van computervredebreuk.

Reactie

Een 19-jarige jongen komt met zijn motor op school. Hij wil stoer doen tegenover zijn klasgenoten en wijst op een groepje scholieren op het schoolplein. "Kijken of hun reactiesnelheid goed is", zegt hij en rijdt met grote snelheid op het groepje in. De scholieren kunnen, door snel weg te springen, ternauwernood voorkomen dat zij worden aangereden. De motorrijder wordt aangehouden en verklaart dat hij niemand wilde aanrijden.

De motorrijder heeft zich bewust blootgesteld aan de aanmerkelijke kans dat hij een ander zou doodrijden, wat voorwaardelijke opzet oplevert. Dat hij niemand heeft doodgereden, staat los van zijn wil. Hij kan vervolgd worden voor poging tot doodslag.

Nachtelijke kraak

Een man wil gereedschap stelen, forceert 's nachts de achterdeur van een winkel en gaat naar binnen. Hij pakt gereedschap uit diverse schappen en zet dat neer bij de achterdeur zodat hij de partij in één keer in zijn auto kan zetten. Het stil alarm van de winkel is in werking getreden en de man wordt aangehouden. Het gereedschap staat dan nog binnen bij de deur.

Het gereedschap staat nog binnen en is daardoor nog niet uit de macht van de eigenaar gebracht. Het bestanddeel wegnemen is daarom nog niet voltooid. Er is sprake van poging tot diefstal door middel van braak.

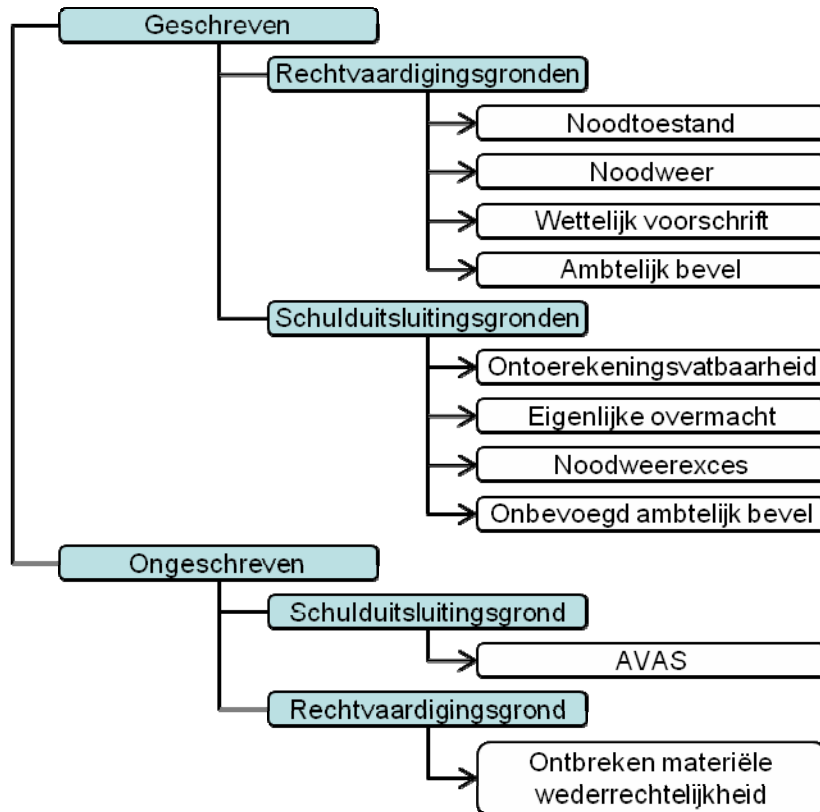
Tandenborstel

Een man wil een elektrische tandenborstel stelen en gaat een winkel binnen. Hij pakt een tandenborstel en stopt deze in de binnenzak van zijn jas.

De tandenborstel zit in de binnenzak van de man en is daardoor uit de macht van de eigenaar gebracht. Het bestanddeel wegnemen is voltooid en er is dan ook sprake van voltooide diefstal. Als de man nu wordt aangehouden, levert de bewijsvoering problemen op omdat hij kan verklaren dat hij wilde betalen. Als hij de kassa gepasseerd is zonder te betalen, is er geen bewijsprobleem.

5 Strafuitsluitingsgronden

Als bewezen is dat een verdachte alle bestanddelen van een strafbaar feit heeft vervuld, wil dat nog niet zeggen dat hij wordt veroordeeld. Als de rechter namelijk oordeelt dat er sprake is van een strafuitsluitingsgrond, volgt ontslag van rechtsvervolging.

Inleiding rechtvaardigingsgronden

- Als bewezen is dat alle bestanddelen van een delictomschrijving vervuld zijn, kan de verdachte of zijn raadsman op de zitting aanvoeren dat het feit te rechtvaardigen is, bijvoorbeeld wegens handelen uit noodweer. Het eindoordeel is aan de rechter.
- Bij het bestaan van een rechtvaardigingsgrond vervalt de strafbaarheid van het feit en volgt ontslag van rechtsvervolging.

[Juras: [Strafuitsluitingsgronden overzicht](#)]

Noodtoestand

- Noodtoestand is de vorm van overmacht waarbij een delict wordt gepleegd om een noodsituatie het hoofd te bieden. De dader handelt omdat hij zich gedwongen voelt door de omstandigheden.
Voorbeeld: Een man ziet een baby in een auto liggen in de brandende zon. De portieren zijn afgesloten. Hij slaat een ruit in om de baby te redden.
- De rechter zal een beroep op noodtoestand alleen toekennen als er voldaan is aan het evenredigheidsbeginsel. In het gegeven voorbeeld is dat het geval: het inslaan van de autoruit weegt op tegen het leven van de baby.
- Verdediging tegen een aanval die uitgaat van een mens, valt niet onder noodtoestand maar kan gebracht worden onder noodweer.

[Juras: [Overmacht 40 Sr](#)]

Noodweer

- De essentie van noodweer is dat iemand zichzelf, een ander of goederen verdedigt tegen een menselijke aanranding (aanval).
- De aanranding moet ogenblikkelijk en wederrechtelijk zijn.
- Ogenblikkelijk wil zeggen: begonnen zijn of onmiddellijk dreigen. Handelen als de aanranding afgelopen is, zoals het natrappen van een vluchtende overvaller, valt niet onder noodweer.
- Een aanranding is wederrechtelijk als deze rechtens niet geoorloofd is. Alleen een mens kan wederrechtelijk handelen.
- De verdediging moet noodzakelijk zijn. Dit houdt in dat er wordt voldaan aan het evenredigheidsbeginsel. Daarvan is bijvoorbeeld geen sprake als een automobilist een jongen doodschiet die sneeuwballen naar zijn auto gooit.

[Juras: [Noodweer\(exces\) 41 Sr](#)]

Wettelijk voorschrift

- Een delict dat begaan wordt ter uitvoering van een wettelijk voorschrift, is niet strafbaar. Voorwaarde is dat het wettelijk voorschrift een taak of verplichting inhoudt. Een AMvB zoals de Ambtsinstructie en een verordening zoals de APV, zijn ook wettelijke voorschriften in de zin van 42 Sr.

[Juras: [Wettelijk voorschrift 42 Sr](#)]

Ambtelijk bevel

- Een delict plegen door het opvolgen van een bevel waartoe de bevelgever bevoegd is en dat in de gegeven omstandigheden gerechtvaardigd is, is niet strafbaar. Het bevel kan mondeling of schriftelijk worden gegeven.
Voorbeeld: Bij extreem hoog water breken werklieden een hek weg op bevel van de burgemeester om een zwakke plek in de dijk te kunnen repareren.

[Juras: [Ambtelijk bevel 43 Sr](#)]

Inleiding schulditsluitingsgronden

- Als bewezen is dat alle bestanddelen van een delictomschrijving vervuld zijn, kan de verdachte of zijn raadsman op de zitting aanvoeren dat het delict de verdachte niet kan worden toegerekend omdat er sprake is van een schulditsluitingsgrond.

- Bij het bestaan van een schulduitsluitingsgrond vervalt de strafbaarheid van de pleger en volgt ontslag van rechtsvervolging. Het feit blijft strafbaar, wat de mogelijkheid van doen plegen openlaat.
Voorbeeld: Een cafébezoeker ziet een portemonnee op de bar liggen. Hij vraagt aan een ander of deze 'zijn' portemonnee wil pakken. Laatstgenoemde pakt geheel te goeder trouw de portemonnee en geeft deze aan de cafébezoeker, die ermee vandoor gaat.
[\[Juras: Strafuitsluitingsgronden overzicht\]](#)

Ontoerekeningsvatbaarheid

- Wettelijk gezien zijn er twee vormen van ontoerekeningsvatbaarheid: gebrekkige ontwikkeling en ziekelijke stoornis van de geestvermogens. Voor de rechter moet vaststaan dat:
 - een van deze twee stoornissen bestond tijdens het plegen van het delict;
 - er een causaal verband bestaat tussen de stoornis en het plegen van het delict en
 - de stoornis van dien aard is dat toerekening achterwege dient te blijven.
- Als er aan de voorwaarden voldaan is, volgt ontslag van rechtsvervolging, al dan niet gecombineerd met plaatsing in een psychiatrisch ziekenhuis of terbeschikkingstelling.
- De rechter kan oordelen dat de gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van de geestvermogens zodanig was dat het delict de pleger slechts gedeeltelijk kan worden toegerekend. Er is dan sprake van verminderde toerekeningsvatbaarheid. Dit is geen schulduitsluitingsgrond en de rechter kan overgaan tot strafoplegging. Daarbij of in plaats daarvan kan hij de maatregel terbeschikkingstelling opleggen.
[\[Juras: Toerekeningsvatbaarheid 39 Sr\]](#)

Eigenlijke overmacht

- Bij eigenlijke overmacht handelt de pleger van een delict onder invloed van een kracht, dwang of drang waaraan hij geen weerstand kan of redelijkerwijs behoeft te bieden.
- Als de pleger geen weerstand kan bieden, is er sprake van absolute overmacht. Voor het strafrecht is deze vorm nauwelijks van betekenis omdat er in voorkomende gevallen ook sprake is van afwezigheid van alle schuld.
Voorbeeld: Een automobilist die voor een rood verkeerslicht wacht, wordt van achteren aangereden door een vrachtauto en de kruising opgedrukt. Op de kruising ontstaat een aanrijding met een auto die door groen reed.
- Als de pleger wel weerstand kan bieden maar dat redelijkerwijs niet van hem verwacht mag worden, is er sprake van psychische overmacht.
Voorbeeld: Een vrouw ziet de moordenaar van haar zoon bij de rechtszaak en raakt hevig geëmotioneerd. Als de moordenaar een minachtend gebaar naar haar maakt, verliest zij haar zelfbeheersing en geeft hem in blinde woede een paar klappen. Onder deze omstandigheden is het heel aannemelijk dat een beroep op psychische overmacht door de rechter wordt gehonoreerd.
- De kracht, dwang of drang kan uitgaan van een andere persoon. Hierbij kan gedacht worden aan een bankovervaller die in een willekeurige auto stapt, de bestuurder een pistool op het hoofd zet en dwingt weg te rijden op een wijze waarop 5 WVW wordt overtreden. De automobilist, de materiële dader, kan zich beroepen op psychische overmacht en is niet strafbaar voor deze overtreding. De overvaller, de intellectuele dader, is strafbaar voor het doen plegen van 5 WVW.
[\[Juras: Overmacht 40 Sr\]](#)

Noodweerecces

- Als in een noodweersituatie de verdediging de grenzen van de evenredigheid overschrijdt, wijst de rechter een beroep op noodweer af. Als dit overschrijden veroorzaakt wordt door een hevige emotie als gevolg van de aanranding, kan er sprake zijn van noodweerecces. Daarbij worden twee vormen onderscheiden: intensief en extensief noodweerecces. In het eerste geval is de verdediging te zwaar, in het tweede geval gaat deze te lang door.

- Als er geen sprake is van noodweer kan er geen sprake zijn van noodweerexces.
[Juras: Noodweer (exces) 41 Sr]

Onbevoegd gegeven ambtelijk bevel

- Degene die een delict pleegt door het opvolgen van een onbevoegd gegeven ambtelijk bevel, is niet strafbaar mits er aan de volgende voorwaarden is voldaan:
 - hij is een ondergeschikte van de bevelgever;
 - hij vatte het bevel op als te goeder trouw gegeven en
 - de bevolen handeling is voor hem een normale dienstverrichting.
 De bevelgever is dan strafbaar voor het doen plegen van het delict.
[Juras: Ambtelijk bevel]

Bijzondere strafuitsluitingsgronden

- Naast de hiervoor behandelde algemene strafuitsluitingsgronden, die voor elk strafbaar feit gelden, kent de wet bijzondere strafuitsluitingsgronden. Deze gelden voor een bepaald strafbaar feit. Enige voorbeelden zijn:
 - begunstiging van naaste familieleden; [189 lid 2 Sr]
 - smaad(schrift) in het algemeen belang; [261 lid 3 Sr]
 - belediging ter behartiging van openbare belangen; [266 lid 2 Sr]
 - onttrekken van een minderjarige aan het wettig gezag met kennisgeving aan de RvdK; [280 lid 2 Sr]
 - abortus door een arts in een ziekenhuis of kliniek volgens de Wet afbreking zwangerschap; [296 lid 5 Sr]
 - euthanasie volgens de Wet toetsing levensbeëindiging op verzoek. [293 lid 2 Sr]

Ongeschreven strafuitsluitingsgronden

- Naast de geschreven algemene en bijzondere strafuitsluitingsgronden kent het recht twee ongeschreven strafuitsluitingsgronden:
 - afwezigheid van alle schuld (AVAS);
 - het ontbreken van materiële wederrechtelijkheid.
 Van afwezigheid van alle schuld is bijvoorbeeld sprake bij handelen in absolute onwetendheid.
 Voorbeeld: Een arts wil, in strijd met de Wet toetsing levensbeëindiging op verzoek, een patiënt van het leven beroven en maakt een spuit klaar met een dodelijk middel. Hij vraagt een verpleegkundige de patiënt een pijnstillende injectie te geven en geeft haar de spuit. De verpleegkundige dient de injectie toe, niet wetende dat deze dodelijk zal zijn. De arts is strafbaar voor het doen plegen van moord; de verpleegkundige kan zich beroepen op AVAS.
 Op het ontbreken van materiële wederrechtelijkheid wordt niet nader ingegaan, aangezien de Hoge Raad dit tot op heden slechts eenmaal heeft toegekend (NJ 1933, blz. 918, Veearts-arrest).
 [Juras: Strafsluitingsgronden overzicht]

Praktijk

Verdachte

Een man die vermoedelijk uit noodweer mishandeling heeft gepleegd, is verdachte en kan worden aangehouden. De rechter maakt uit of er sprake was van noodweer.

Aanwijzing handelwijze bij beroep op noodweer

Een burger die gehandeld heeft uit noodweer ervaart het als grievend dat hij als verdachte wordt aangemerkt, terwijl hij feitelijk slachtoffer is of zich zo voelt.

Deze aanwijzing beoogt te bewerkstelligen dat het dwangmiddel ‘aanhouding’ niet op de betrokkene zal worden toegepast in de volgende gevallen:

- er was sprake van een noodweersituatie en betrokkene heeft zich op gepaste wijze

verdedigd;

- er was sprake van een noodweersituatie waarbij betrokkene de grenzen van de noodzakelijke verdediging heeft overschreden, maar dat dit is gebeurd als gevolg van de hevige gemoedstoestand die door de aanranding is veroorzaakt.

Terughoudendheid bij de aanhouding betekent niet terughoudendheid bij het onderzoek naar het geweldsincident. In het belang van de waarheidsvinding zal de betrokkene dus wel worden aangemerkt als verdachte.

Bij geweldsincidenten in het uitgaansleven is deze aanwijzing niet van toepassing.

Wettelijk voorschrift

Een agent die ter aanhouding een verdachte achtervolgt door een rozenperk en daarbij diverse rozen vertrapt, is niet strafbaar voor vernieling. Hij voert zijn taak en het wettelijk voorschrift van 53 of 54 Sv uit. De rechter let er bij dergelijke gevallen scherp op of de schade voorkomen had kunnen worden. Uitoefening van een bevoegdheid is dus geen vrijbrief om schade te veroorzaken.

Garantenstelling

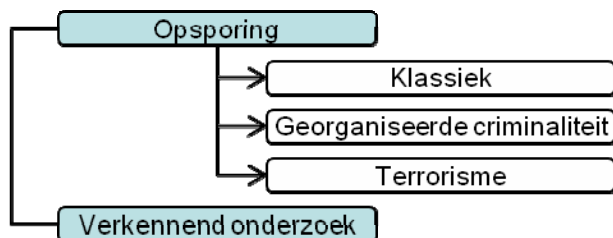
Een politieagent die bedreigd wordt, in paniek raakt en zich excessief verdedigt, komt niet snel in aanmerking voor noodweerexces. Van personen die deskundig zijn of dat behoren te zijn, mag namelijk een grote mate van zorgvuldigheid worden verwacht. Zij maken dan ook niet snel aanspraak op een schulditsluitingsgrond. Deze ongeschreven regel wordt wel aangeduid met de term Garantenstelling.

Handelen in dronkenschap

Een cafébezoeker gooit met een bierglas de spiegel achter de bar kapot. Hij zegt achteraf dat hij zo dronken was dat hij niet wist wat hij deed en dat zijn daad hem daarom niet kan worden toegerekend. Zijn verweer heeft geen kans van slagen nu hij zichzelf heeft bedronken. In de rechtspraak spreekt men van 'Culpa in causa'.

6 Opsporing

De meeste opsporingsonderzoeken starten na het plegen van een strafbaar feit, maar ook in een eerder stadium kan er sprake zijn van opsporing. Het begrip opsporing staat centraal in dit hoofdstuk. Verder wordt het verkennend onderzoek aangehaald.

Opsporing

- In 132a Sv wordt 'opsporing' als volgt gedefinieerd: Onder opsporing wordt verstaan het onderzoek in verband met strafbare feiten onder gezag van de officier van justitie met als doel het nemen van strafvorderlijke beslissingen.
- Uit deze definitie volgt dat er sprake is van opsporing als er activiteiten worden ondernomen die gericht zijn op het nemen van strafvorderlijke beslissingen, naar aanleiding van:
 - het redelijk vermoeden dat een strafbaar feit is begaan (klassieke opsporing);
 - het redelijk vermoeden dat in georganiseerd verband misdrijven 67 lid 1 Sv die een ernstige inbreuk op de rechtsorde opleveren, worden beraamd of gepleegd;
 - aanwijzingen van een terroristisch misdrijf.Deze drie onderdelen worden wel de domeinen van de opsporing genoemd.

Klassieke opsporing

- De klassieke opsporing begint pas nadat een strafbaar feit is gepleegd en is gericht op het ophelderen van alle aspecten rond dat strafbare feit. De verdachte neemt een centrale plaats in. Zolang hij niet bekend is, zullen de activiteiten vooral gericht zijn op zijn opsporing. Daarna staat de waarheidsvinding rond zijn daden centraal. Binnen dit domein kunnen de klassieke opsporingsbevoegdheden zoals aanhouden, in beslag nemen en doorzoeken worden toegepast en de bijzondere opsporingsbevoegdheden uit Titel IVa en Va van het WvSv.

Opsporing georganiseerde criminaliteit

- Bij opsporing in het tweede domein gaat het niet alleen om de waarheidsvinding rond strafbare feiten die gepleegd zijn in georganiseerd verband, maar ook om het in beeld brengen van de georganiseerde (criminele) verbanden voordat er een strafbaar feit is gepleegd.
- Opsporen in dit domein is daarom al mogelijk in de 'fase van beraming', dus voordat er een strafbaar feit is gepleegd. Ook in deze fase kunnen de bijzondere opsporingsbevoegdheden uit Titels V en Va van het WvSv worden ingezet.

Opsporing terrorisme

- Bij terrorisme is het vooral van belang dat aanslagen voorkomen kunnen worden. Daarvoor moet opsporen in een vroeg stadium mogelijk zijn. De wetgever heeft dit gerealiseerd door samenspanning tot een aantal terroristische misdrijven strafbaar te stellen en door het inzetten van de bijzondere opsporingsbevoegdheden uit de Titels Vb en Vc mogelijk te maken bij aanwijzingen van een terroristisch misdrijf. Er is eerder sprake van 'aanwijzingen' dan van een 'redelijk vermoeden'.

[\[Juras: Opsporingsonderzoek definitie 132a Sv\]](#)

Verkennend onderzoek

- Het doel van een verkennend onderzoek is het voorbereiden van de opsporing. Het verkennend onderzoek is dan ook beperkt tot verzamelen van gegevens om antwoord te kunnen geven op de vraag of er een opsporingsonderzoek, in een van de drie domeinen, moet worden ingesteld.
- Een verkennend onderzoek wordt, op bevel van de OvJ, ingesteld door opsporingsambtenaren als er op grond van feiten en omstandigheden aanwijzingen zijn dat:
 - binnen verzamelingen van personen,
 - misdrijven 67 lid 1 Sv worden beraamd of gepleegd
 - die, eventueel in samenhang met andere misdrijven, een ernstige inbreuk op de rechtsorde opleveren.

[\[Juras: Opsporing overzicht\]](#)

- Bij een verkennend onderzoek dat betrekking heeft op terrorisme, kan de OvJ, met machtiging van de RC, in het belang van het onderzoek verstrekking vorderen van gegevens uit geautomatiseerde bestanden. [\[126hh Sv\]](#)

Praktijk

Woninginbraak

Een rechercheur neemt een woninginbraak op en neemt een op de PD achtergelaten aansteker in beslag. Er is sprake van klassieke opsporing.

Jeugdbende

De recherche wordt getipt dat er rond de 18-jarige A. Sadok een jeugdbende aan het ontstaan is en dat er plannen zijn om berovingen te gaan plegen. Sadok heeft antecedenten op het gebied van vermogensdelicten. Uit de tip blijkt dat er nog niet gesproken kan worden van een criminele organisatie.

Op grond van feiten en omstandigheden bestaat er een redelijk vermoeden dat de jeugdbende bezig is met het beramen van misdrijven 67 lid 1 Sv die een ernstige inbreuk op de rechtsorde opleveren. De OvJ kan inzet van bijzondere opsporingsbevoegdheden uit de Titels V en Va van het WvSv bevelen, bijvoorbeeld stelselmatige observatie. Er is dan sprake van opsporing in het tweede domein.

Theehuis

Het valt de politie op dat er op vaste avonden een groepje Marokkaanse jongeren bij elkaar komt in een theehuis. De politie weet dat een van hen een islamist is.

Er is onvoldoende om te kunnen spreken van aanwijzingen van een terroristisch misdrijf, er kunnen geen bijzondere opsporingsbevoegdheden worden toegepast.

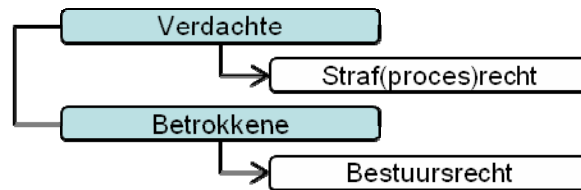
Vrachtwagenchauffeur

In een aantal landelijke kranten staan berichten dat er vrachtwagenchauffeurs zijn die samenwerken met criminelen en zich over de grens laten 'overvallen'. Een paar weken later wordt er een vrachtwagenchauffeur aangehouden wiens vrachtwagen leeggehaald was. Hij had zijn vrachtwagen met niet afgesloten achterdeuren laten staan op een parkeerplaats waar veel diefstallen waren gepleegd.

De OvJ geeft bevel tot een verkennend onderzoek om te zien wat er waar is van de krantenberichten.

7 De verdachte

De verdachte neemt een centrale plaats in binnen het strafproces. De verdachte kan een natuurlijk persoon zijn maar ook een rechtspersoon. Dit hoofdstuk geeft antwoord op de vraag wanneer er gesproken kan worden van een verdachte voordat de vervolging is aangevangen. Summier wordt aandacht besteed aan de 'betrokkene', een rechtsfiguur uit het bestuursrecht.

Verdachte

- Om een persoon te kunnen aanmerken als verdachte voordat de vervolging is aangevangen, dient er ten aanzien van hem sprake te zijn van een redelijk vermoeden van schuld aan een strafbaar feit.
- Het redelijk vermoeden moet gebaseerd zijn op feiten of omstandigheden. Eén feit of omstandigheid, mits van voldoende gewicht, kan een redelijk vermoeden opleveren. Ook ervaring en plaatselijke bekendheid van een opsporingsambtenaar mogen daaraan bijdragen.
- Een anonieme mededeling kan een redelijk vermoeden opleveren als de juistheid is getoetst en onderbouwd met nadere onderzoeksgegevens. Ook kan een redelijk vermoeden gebaseerd worden op CIE-informatie of informatie van de AIVD.
- Niet vereist is dat het strafbare feit precies kan worden aangegeven. Iemand die in een gestolen auto rijdt en geen redelijke verklaring kan of wil geven, kan worden verdacht van diefstal maar ook van heling.
- Een verdenking kan collectief zijn. Als er bijvoorbeeld in een drugspand iemand is doodgestoken door een van de tien aanwezigen en er zijn nog geen feiten of omstandigheden die in de richting van een bepaald iemand wijzen, dan mogen allen worden aangemerkt als verdachte.
- Als de verdenking zich richt tegen een rechtspersoon, kan bij de KvK worden nagegaan bij wie de leiding van het bedrijf berust en kan worden vastgesteld wie handelingsbevoegd is. Laatstgenoemde legt een verklaring af namens de rechtspersoon. De vervolging kan worden ingesteld tegen:
 - de rechtspersoon;
 - degenen die tot het feit opdracht hebben gegeven en
 - degenen die feitelijk leiding hebben gegeven.[\[Juras:Verdachte 27 Sv\]](#) [\[Juras:Rechtspersonen 51 Sr\]](#)

De betrokkene

- De betrokkene is een rechtsfiguur uit het bestuursrecht.
- De betrokkene met wie de politie veel van doen heeft, is de persoon die een verkeersvoorschrift overtreedt dat in de bijlage van de WAHV is aangeduid als gedraging.
- Als het overtreden van een verkeersvoorschrift schade of letsel met zich meebrengt, kan er geen sprake zijn van een gedraging en een betrokkene. Er is dan sprake van een strafbaar feit en een verdachte.
[\[Juras: Gedraging WAHV afhandelen\]](#)

Praktijk

Verdenking vervalft

Als een aanvankelijk gerezen verdenking tijdens het onderzoek vervalft, blijven in beginsel het optreden en het vergaarde bewijs rechtmatig.

Samenspanning

Uit een bijvangst van een tap blijkt dat twee islamisten een plan gemaakt hebben om een bepaald lid van de Tweede Kamer vanuit terroristisch oogmerk te vermoorden. De islamisten kunnen worden aangemerkt als verdachte van samenspanning tot moord met een terroristisch oogmerk. [\[289a Sr\]](#)

Opiumwet

De Hoge Raad legt de drempel van het redelijk vermoeden van schuld aan een strafbaar feit uit de Opiumwet lager dan bij andere strafbare feiten. In het onderstaande geval was er volgens ons hoogste rechtscollege sprake van een 'redelijk vermoeden' en zelfs van 'ernstige bezwaren'.

Twee agenten lopen in de Stormsteeg te Amsterdam nabij de hoek met de Geldersekaade. Uit ervaring weten zij dat er in die omgeving, in de buurt van de Zeedijk, veel strafbare feiten met verdovende middelen worden gepleegd. Een man die plotseling de hoek om komt, botst tegen de agenten aan. Hij maakt zich vlug van hen los en loopt snel weg. Daarbij houdt hij zijn rechterhand stevig in de rechterjaszak. De agenten houden hem staande, onderzoeken hem aan de kleding en vinden 3,3 gram heroïne. (NJ 1988, 820)

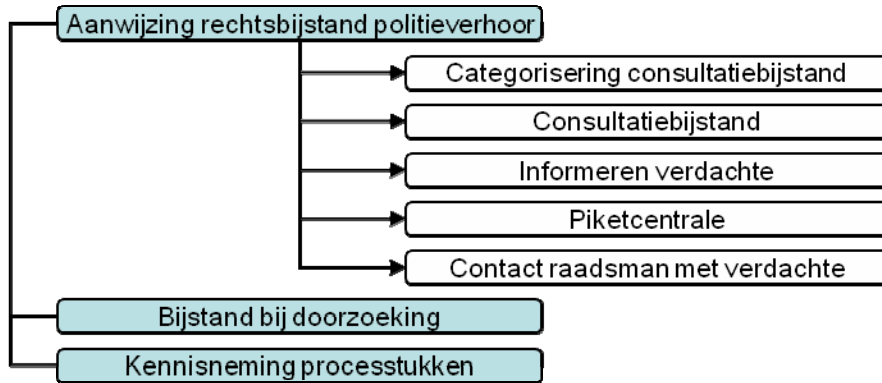
Toezicht en opsporing

In een beperkt aantal wetten zijn politieambtenaren die zijn aangesteld voor de uitvoering van de politietaak, aangewezen als toezichthouder. Dit is bijvoorbeeld het geval in de WVV. Dit houdt in dat zij de toezichthoudende bevoegdheden (controlebevoegdheden) van de Awb mogen toepassen in het verkeer, bijvoorbeeld het rijbewijs ter inzage vorderen van een bestuurder. Tijdens het uitoefenen van deze bevoegdheden kan er verdenking van een strafbaar feit ontstaan, bijvoorbeeld omdat het overhandigde rijbewijs vals is. Vanaf dat moment mogen zij optreden als opsporingsambtenaar en opsporingsbevoegdheden toepassen, bijvoorbeeld aanhouden en in beslag nemen.

8 Rechtsbijstand verdachte

Het recht op rechtsbijstand is vastgelegd in 18 lid 1 Gw en 6 lid 3 onder c EVRM en voor de verdachte bovendien in 28 Sv. Het laatste artikel heeft betrekking op het volledige strafproces, dus ook op het opsporingsonderzoek.

Rechtsbijstand aan een verdachte staat in dit hoofdstuk centraal. Kort wordt ingegaan op rechtsbijstand aan een veroordeelde.

Gekozen raadsman

- De verdachte is bevoegd een of meer raadslieden te kiezen. [\[28 Sv\]](#)

Categorisering consultatiebijstand

- Voor consultatiebijstand wordt onderscheid gemaakt in drie categorieën zaken:
 - A-zaken:
zaken die voldoen aan de TGO-criteria;
zaken waarin aan de aanhouding projectmatig opsporingsonderzoek naar georganiseerde criminaliteit is voorafgegaan;
zaken waarbij sprake is van verdenking van een VH-feit en die voldoen aan het begrip 'gevoelige zaak';
VH-feiten begaan door 12- tot en met 15-jarigen;
aangewezen misdrijven begaan door 16- en 17-jarigen of door een verdachte met een verstandelijke beperking of cognitieve functiestoornis.
 - B-zaken:
misdrijven waarbij voorlopige hechtenis is toegelaten en die niet vallen onder A-zaken.
 - C-zaken:
zaken betreffende misdrijven waarbij voorlopige hechtenis niet toegelaten is alsmede zaken betreffende overtredingen.

[\[Juras: Aanwijzing rechtsbijstand politieverhoor\]](#)

Consultatiebijstand

- Zowel minderjarige als meerderjarige verdachten hebben recht op consultatiebijstand. De consultatiebijstand bestaat uit een gesprek van de verdachte met een raadsman en vindt plaats voorafgaand aan het eerste inhoudelijke verhoor door de politie.
- Het gesprek vindt primair plaats in een persoonlijk contact op het politiebureau; in C-zaken wordt met een telefonisch gesprek volstaan.

[\[Juras: Aanwijzing rechtsbijstand politieverhoor\]](#)

Informereren verdachte

- De aangehouden verdachte wordt gewezen op het recht om voorafgaand aan het eerste inhoudelijke verhoor een raadsman te raadplegen.
- Enkel bij B- en C-zaken kan de verdachte afstand doen van het recht op consultatiebijstand.
- De verdachte wordt over de kosten geïnformeerd [\[LJN: BZ6168, Gerechtshof 's-Hertogenbosch\]](#).
- De HOvJ verifieert de mededelingen.

[\[Juras: Aanwijzing rechtsbijstand politieverhoor\]](#)

Piketcentrale

- De politie meldt een verzoek om rechtsbijstand bij de piketcentrale.
- De piketcentrale geeft meldingen door aan de raadslieden.
- Buiten de openingstijden worden de meldingen om 07.00 uur doorgegeven.
- De raadsman dient binnen twee uur aanwezig te zijn om consultatiebijstand te verlenen.
- Als de verdachte in A- en B-zaken consultatiebijstand wil ontvangen van een gekozen en door hem betaalde raadsman, meldt de politie dat aan die raadsman.

[\[Juras: Aanwijzing rechtsbijstand politieverhoor\]](#)

Contact raadsman met verdachte

- De verdachte krijgt na aankomst van de raadsman de gelegenheid om dertig minuten vertrouwelijk met de raadsman te spreken.
- Pas nadat de verdachte in de gelegenheid is gesteld een raadsman te consulteren, mag de inverzekeringstelling plaatsvinden.

- Als de raadsman niet tijdig op het politiebureau is verschenen beslist in A-zaken de OvJ, in B-zaken de HOvJ en in C-zaken de opsporingsambtenaar of met het verhoor kan worden aangevangen. [LJN: BZ4352, Gerechtshof 's-Gravenhage] [Juras: Aanwijzing rechtsbijstand politieverhoor]
- In het verdere onderzoek heeft de raadsman recht op:
 - vrije toegang tot zijn cliënt,
 - hem alleen te spreken en
 - brieven met hem te wisselen zonder dat anderen kennisnemen van de inhoud.
- Deze rechten komen de raadsman alleen toe als het een en ander geschiedt:
 - onder het vereiste toezicht,
 - met inachtneming van de huishoudelijke reglementen en
 - zonder dat het onderzoek wordt opgehouden.
 [50 lid 1 Sv]
- Zolang de verdachte minderjarig is, gelden deze rechten onder de genoemde beperkingen ook voor zijn ouders of voogden. [488 lid 3 Sv] [490 Sv]
- De OvJ mag tijdens het voorbereidend onderzoek dit vrije verkeer tussen raadsman en verdachte verbieden als uit bepaalde omstandigheden een ernstig vermoeden voortvloeit dat het vrije verkeer:
 - ertoe zal leiden de verdachte bekend gemaakt wordt met omstandigheden die hij nog niet mag weten of
 - zal worden misbruikt om de opsporing te belemmeren. [50 lid 2 Sv]
 Het bevel tot beëindiging van het vrije verkeer is maximaal zes dagen van kracht en kan telkens verlengd worden. Dit wordt getoetst door de rechtbank. Alle belemmeringen van het vrije verkeer worden opgeheven zodra de dagvaarding ter terechtzitting in eerste aanleg aan de verdachte is betekend. [Juras: Raadsman]

Bijstand bij doorzoeking

- De verdachte mag zich bij het doorzoeken van plaatsen door zijn raadsman laten bijstaan, zonder dat de doorzoeking daardoor wordt opgehouden. [99a Sv]

Kennisneming processtukken

- De verdachte kan tijdens het voorbereidende onderzoek verzoeken om kennisneming van de processtukken. De OvJ beslist op dit verzoek, maar moet de verdachte kennisneming toestaan van de processen-verbaal van:
 - zijn verhoren;
 - verhoren of handelingen waarbij hij of zijn raadsman aanwezig mochten zijn, tenzij uit die pv's blijkt dat daarop een bevel ex 50 lid 2 Sv van toepassing is;
 - verhoren waarvan de inhoud hem mondeling is meegedeeld.
 [31 Sv]
 Gelijke bevoegdheid komt toe aan de raadsman.
- De kennisneming van alle processtukken mag, behoudens 149b Sv, de verdachte niet worden onthouden zodra de dagvaarding ter terechtzitting in eerste aanleg aan hem is betekend dan wel een strafbeschikking is uitgevaardigd. [Juras: Verdachte, rechten en plichten]

Veroordeelde

- Een veroordeelde tegen wie een ontnemingsvordering is ingesteld waarover nog niet onherroepelijk is beslist of tegen wie een SFO is ingesteld, heeft dezelfde rechten als een verdachte. [Hoofdstuk 19]

Praktijk

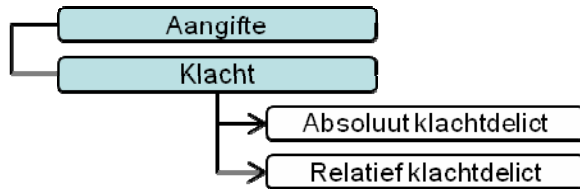
Kopie verklaring

Een in verzekering gestelde verdachte wil de verklaring lezen die hij de vorige dag heeft afgelegd en wil daarvan een kopie. De verklaring is hem de vorige dag voorgelezen en hij heeft deze ondertekend.

Het verzoek om de verklaring te lezen, moet worden ingewilligd. Een kopie wordt hem zonder onnodige vertraging verstrekt, tenzij het onderzoeksbelang dit tijdelijk niet toestaat. De politie mag het verzoek om een kopie niet zelfstandig afwijzen maar dient dit voor te leggen aan de OvJ (Instructie verstrekking van kopieën van een eigen verklaring; College van PG's, 19-05-2005).

9 Aangifte en klacht

Het OM kan strafbare feiten ambtshalve vervolgen, tenzij deze op klacht vervolgbaar zijn. Ambtshalve vervolging vindt dikwijls plaats na aangifte, maar is daarvan niet afhankelijk. Ook een proces-verbaal van een opsporingsambtenaar, op basis van eigen waarneming, is voldoende voor vervolging.

Aangifte

- Een aangifte is het mededeling doen van een gepleegd strafbaar feit aan een opsporingsambtenaar en kan dus misdrijven en overtredingen betreffen.
- Iedereen die kennis draagt van een strafbaar feit, mag daarvan aangifte doen. Vaak zal de aangifte gedaan worden door een belanghebbende, vereist is dit echter niet. Het doen van aangifte is niet aan leeftijd, plaats en termijn gebonden.
- In een aantal gevallen geldt een aangifteplicht. [\[160 Sv\]](#) [\[162 Sv\]](#)
- Opsporingsambtenaren zijn verplicht een aangifte te ontvangen (op te nemen) van strafbare feiten die onder de Nederlandse strafwet vallen. De plicht geldt dus niet voor de meeste strafbare feiten die in het buitenland gepleegd zijn door personen die geen Nederlander zijn. Als bijvoorbeeld een Nederlander in Frankrijk beroofd is door een Fransman en in Nederland aangifte wil doen, dan is de politie niet verplicht deze op te nemen.
[\[Aanwijzing aangiften van in het buitenland gepleegde strafbare feiten\]](#)
- Een aangifte kan niet worden ingetrokken.
- Op zijn verzoek ontvangt de aangever een kopie van de aangifte dan wel een kopie van het proces-verbaal van aangifte. [\[163 lid 4 Sv\]](#)
- Van (poging tot) de volgende strafbare feiten kan elektronisch aangifte worden gedaan: 310, 311, 314, 315, 170, 171, 350 lid 1 en 352 Sr en 7 WWV. Diefstal uit een woning, diefstal d.m.v. braak en diefstal met geweld zijn uitgezonderd.
- De aangifte en aangiftevoorziening moeten voldoen aan de eisen gesteld in het Besluit elektronische aangifte, 163 Sv. Verder gelden er uitzonderingen en voorwaarden.
[\[Juras: Aangifte strafbaar feit 161 / 163 Sv\]](#)

Absoluut klachtdelict

- Vervolgning van een absoluut klachtdelict kan alleen op klacht. In afwachting van de klacht mogen er opsporingshandelingen worden verricht.
- Een aantal misdrijven in Sr is aangewezen als klachtdelict. Het artikel waarin deze aanwijzing wordt gedaan, vermeldt tevens wie tot klagen gerechtigd is. Voorbeelden: In 269 Sr worden o.a. belediging en smaad aangewezen als absoluut klachtdelict. Belaging [\[285b Sr\]](#) geeft zelf aan dat het een absoluut klachtdelict is.
[\[Juras: Vervolgning overzicht\]](#)

Relatief klachtdelict

- Een relatief klachtdelict is ambtshalve vervolgbaar, tenzij het is gepleegd door één van de in 316 lid 1 en 2 Sr genoemde familieleden. Indien het feit is gepleegd door de (niet van tafel en bed of goederen gescheiden) echtgenoot is vervolging uitgesloten. Dit geldt ook voor de geregistreerde partner. [\[90octies Sr\]](#)
Een aantal artikelen in Sr is aangewezen als relatief klachtdelict, wat blijkt uit een verwijzing naar 316 Sr.
Voorbeeld: Vernieling is een relatief klachtdelict. Dit blijkt uit 353 Sr waarin wordt verwezen naar 316 Sr.
[\[Juras: Vervolgning overzicht\]](#)

Afdreiging

- Alleen afdreiging [\[318 Sr\]](#) is zowel een absoluut als een relatief klachtdelict. Dit kan inhouden dat een reeds ingediende klacht aanvulling behoeft.
Voorbeeld: Een man dient een klacht in ter zake van afdreiging. Uit onderzoek blijkt dat het feit vermoedelijk gepleegd is door de broer van de klager. De klager moet nu zijn klacht aanvullen met een uitdrukkelijk verzoek om vervolging van zijn broer.

Klacht

- Een klacht is een aangifte met een uitdrukkelijk verzoek om vervolging. Bij een relatief klachtdelict is het verzoek om vervolging gericht tegen het desbetreffende familielid.
- Een klacht wordt ingediend door degene tegen wie het feit is begaan of, in bepaalde gevallen, zijn wettelijke vertegenwoordiger.
- Als de tot klagen gerechtigde de leeftijd van zestien jaar nog niet heeft bereikt, wordt de klacht ingediend door zijn wettige vertegenwoordiger in burgerlijke zaken. Hetzelfde geldt voor een persoon die onder curatele is gesteld (anders dan wegens verkwisting) en voor iemand die lijdt aan gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van de geestvermogens. Het OM moet personen in de leeftijd van twaalf tot zestien jaar horen over de wenselijkheid van de vervolging.
- De tot klacht gerechtigde kan een klacht indienen tot drie maanden na de dag waarop hij kennis heeft genomen van het strafbare feit. Bij een relatief klachtdelict geldt deze termijn vanaf het moment waarop hij bekend werd met de identiteit van de verdachte.
- Een klacht kan gedurende acht dagen worden ingetrokken.
- De (H)OvJ is bevoegd en verplicht om een klacht te ontvangen. Het op schrift stellen kan gedaan worden door een opsporingsambtenaar.

[Juras: Klacht bij misdrijf 64 Sr / 164 Sv]

Het doen van aangifte of klacht

- Aangifte of klacht wordt in persoon of door een schriftelijke gemachtigde mondeling of schriftelijk gedaan bij de bevoegde opsporingsambtenaar.

[Juras: Aangifte strafbaar feit 161 / 163 Sv]

Het proces-verbaal

- De mondelinge aangifte of klacht wordt door de ambtenaar die haar ontvangt, op schrift gesteld en na voorlezing door hem met de aangever ondertekend. Als de aangever niet kan tekenen, wordt de reden van het beletsel vermeld.
- De schriftelijke aangifte of klacht wordt door de aangever of zijn gemachtigde ondertekend.

Beklag

- Als een strafbaar feit niet wordt vervolgd of de vervolging niet wordt voortgezet, kan een rechtstreeks belanghebbende daarover schriftelijk beklag doen bij het Hof.

[Juras: Aangifte strafbaar feit 161 / 163 Sv]

Voegen

- Een manier voor de rechtstreeks benadeelde om schadevergoeding te krijgen, is voeging in het strafproces. Dit voorkomt een langdurige en kostbare civiele procedure. De rechter kan nu, tijdens een strafzaak, oordelen over een schadevergoeding. Bij het opnemen van de aangifte of klacht moet gevraagd worden of de benadeelde zich wil voegen. Deze wens wordt opgenomen in het proces-verbaal. Voordat een zaak ter zitting wordt behandeld, doet het OM het slachtoffer een voegingsformulier toekomen.

[Juras: Benadeelde partij 51a Sv] [Hoofdstuk 27]

[PKN > Opsporing > Aangifte opnemen]

Praktijk

Anoniem

Het is niet mogelijk om anoniem aangifte of klacht te doen. Wel kan iemand een strafbaar feit anoniem melden bij M, telefoon 0800-7000.

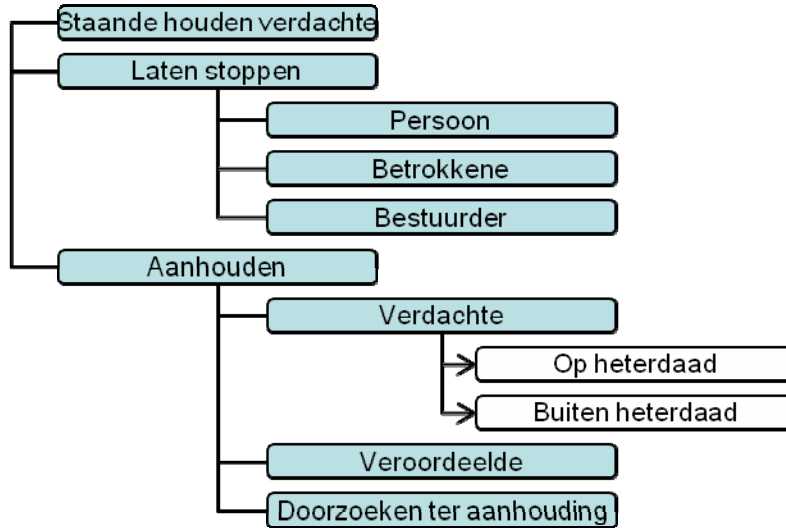
Valse aangifte

Iemand die aangifte of klacht doet van een strafbaar feit waarvan hij weet dat het niet gepleegd is, is strafbaar. Voor de strafbaarheid is niet vereist dat het strafbare feit in detail wordt omschreven, dat er een dader is genoemd of dat de aangever zijn verklaring heeft ondertekend. Een aangifte die slechts op onderdelen onwaar is, kan een valse aangifte zijn in de zin van 188 Sr.

[\[Juras: Valse aangifte 188 Sr\]](#)

10 Staande houden en aanhouden

In dit hoofdstuk staat het dwangmiddel aanhouden en de daaraan verbonden aspecten centraal. Verder wordt aandacht geschonken aan het staande houden van een verdachte en twee andere rechtsgronden om personen te laten stoppen.

Staande houden 52 Sv

- Opsporingsambtenaren zijn zowel op als buiten heterdaad bevoegd een verdachte staande te houden om zijn identiteit vast te stellen op de wijze, bedoeld in artikel 27a, eerste lid, eerste volzin Sv. [\[27a lid 1, 1e volzin Sv\]](#)
- De verdachte wordt ten behoeve van het vaststellen van zijn identiteit gevraagd naar zijn naam, voornamen, geboorteplaats en geboortedatum, het adres waarop hij in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens is ingeschreven en het adres van zijn feitelijke verblijfplaats. [\[27a lid 1, 1e volzin Sv\]](#)
- Een verdachte hoeft zijn identiteitsgegevens niet op te geven. Als hij valse identiteitsgegevens opgeeft is hij strafbaar. [\[435 sub 4 Sr\]](#)
- Een verdachte is niet verplicht om aan zijn staandehouding mee te werken. Opsporingsambtenaren kunnen staandehouding afdwingen met fysiek handelen. Als de verdachte zich met geweld verzet, pleegt hij wederspanningheid. [\[180 Sr\]](#)
[\[Juras: Staande houden 52 Sv\]](#)

Strafrechtsketennummer

- Nadat de identiteit van de verdachte is vastgesteld en is geregistreerd wordt hem in de Strafrechtsketendatabank (SKDB) een strafrechtsketennummer (SKN) toegekend, tenzij dit reeds eerder is gedaan. [\[27b lid 1 Sv\]](#)

Laten stoppen

- De bevoegdheid om inzage van een identiteitsbewijs te vorderen, houdt in dat de bevoegde ambtenaar daarvoor een persoon mag laten stoppen. Het inzage vorderen van een identiteitsbewijs wordt behandeld in Hoofdstuk 11.
[\[Hoofdstuk 11\]](#)
[\[Juras: Inzage vorderen identiteitsbewijs 8 lid 1 Politiewet\]](#)
- Toezichthouders zijn bevoegd van personen inlichtingen en inzage van een identiteitsbewijs te vorderen als dat redelijkerwijs noodzakelijk is voor de vervulling van hun toezichthoudende taak, 5:16 en 5:16a Awb. Zij mogen daartoe een stopteken geven. De bevoegdheid geldt onder andere ten aanzien van bestuurders in de zin van de WVV en betrokkenen in de zin van de WAHV.
[\[Juras: Inlichtingen vorderen 5:16 Awb\]](#)

Aanhouden

- Aanhouden is een vrijheidsbenemende maatregel en heeft tot doel de verdachte te geleiden voor een (H)OvJ.
- Opsporingsambtenaren kunnen de aanhouding afdwingen met fysiek handelen. Verzet kan 180 Sr opleveren.
- Aanhouden kan voorafgegaan worden door staande houden.

Aanhouden op heterdaad

- De bevoegdheid geldt:
 - t.a.v. een verdachte;
 - voor misdrijven en overtredingen;
 - voor een ieder (burger en opsporingsambtenaar).
- Ook een burger mag de aanhouding afdwingen met fysiek handelen, mits dit geen mishandeling oplevert. Een burger kan zich namelijk niet beroepen op de strafuitsluitingsgrond wettelijk voorschrift.
[\[Juras: Aanhouden op heterdaad 53 Sv\]](#)

Aanhouden buiten heterdaad

- De bevoegdheid geldt:
 - t.a.v. een verdachte;

- bij misdrijven waarvoor VH is toegelaten;
- voor (getrapte bevoegdheid):
 - de OvJ (hij kan ook de aanhouding bevelen);
 - de HOvJ, als het optreden van de OVJ niet kan worden afgewacht (hij kan in dit geval ook de aanhouding bevelen)
 - de opsporingsambtenaar, als ook het optreden van de HOvJ niet kan worden afgewacht.
- Volgens de Circulaire aanhouden buiten heterdaad, is er voor aanhouding buiten heterdaad geen bevel van de OvJ nodig als er ernstige vrees bestaat dat uitstel van de aanhouding tot gevolg kan hebben dat:
 - de verdachte niet eenvoudig meer te vinden zal zijn;
 - er sporen of in beslag te nemen goederen kunnen wegraken;
 - het onderzoek door het uitstel bemoeilijkt zal worden of
 - de vrijheidsbeneming van een reeds aangehouden medeverdachte langer gaat duren dan strikt noodzakelijk is.
- Als een HOvJ of opsporingsambtenaar buiten heterdaad aanhoudt, meldt de HOvJ dit onverwijld aan de OvJ.
[\[Juras: Aanhouden buiten heterdaad 54 Sv\]](#)

Verplichting na aanhouden

- Volgens 5 lid 2 EVRM moet iedere aangehoudene onverwijld in een taal welke hij verstaat op de hoogte worden gebracht van de redenen van zijn aanhouding en van alle beschuldigingen die tegen hem zijn ingebracht.
- Geschiedt de aanhouding door:
 - OvJ of HOvJ dan moet hij de verdachte geleiden naar een plaats van verhoor;
 - opsporingsambtenaar dan moet hij de verdachte ten spoedigste geleiden voor een (H)OvJ;
 - een burger dan moet hij de verdachte onverwijld overleveren aan een opsporingsambtenaar, die vervolgens de verdachte ten spoedigste geleidt voor een (H)OvJ.
- Voorgeleiding mag plaatsvinden via een directe beeld- en geluidsverbinding die voldoet aan de eisen gesteld in het Besluit Videoconferentie, [\[131aSv\]](#).
 - als de verdachte lijdt aan een ziekelijke stoornis of gebrekkige ontwikkeling van de geestvermogens;
 - bij verdenking van een zedenmisdrijf waarvoor VH is toegelaten;
 - bij verdenking van een misdrijf met dodelijke afloop. [\[2 Besluit videoconferentie\]](#)

Tijdstip van aanhouding

- Het tijdstip van de aanhouding wordt vermeld in het pv en is van belang voor het moment (binnen 87 uur) waarop de verdachte voor de RC moet worden geleid. [\[59a Sv\]](#)

Taak HOvJ

- Bij de voorgeleiding heeft de HOvJ tot taak:
 - toetsen van de aanhouding op rechtmatigheid;
 - beslissen: heenzenden of ophouden voor onderzoek.[\[Juras: HOvJ taak en functie\]](#)

Vaststellen identiteit aangehouden verdachte

- De opsporingsambtenaar stelt de identiteit van de aangehouden verdachte vast op de wijze, bedoeld in artikel 27a, eerste lid, eerste en tweede volzin. [\[55c lid 1 Sv\]](#)
- De verdachte wordt dan gevraagd naar zijn naam, voornamen, geboorteplaats en geboortedatum, het adres waarop hij in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens is ingeschreven en waar hij feitelijk verblijft. Ook wordt zijn identiteitsbewijs onderzocht. [\[27a lid 1, 1e en 2e volzin Sv\]](#)

- Bij twijfel over de identiteit van de verdachte beveelt de (H)OvJ dat van een verdachte een of meer foto's en vingerafdrukken worden genomen. [\[55c lid 3 Sv\]](#)
- Van een verdachte die is aangehouden wegens een misdrijf 67 lid 1 Sv of die daarvoor wordt verhoord en niet is aangehouden, worden een of meer foto's en vingerafdrukken genomen, ook zonder dat er twijfel bestaat over zijn identiteit. [\[55c lid 2 Sv\]](#)
- De vingerafdrukken worden vergeleken met Havank.

Strafrechtsketennummer

- Nadat de identiteit van de verdachte is vastgesteld en is geregistreerd wordt hem in de Strafrechtsketendatabank (SKDB) een strafrechtsketennummer (SKN) toegekend, tenzij dit reeds eerder is geschied. [\[27b lid 1 Sv\]](#)

Aanhouden ter executie

- De aanhouding ter executie van veroordeelden is geregeld in 564 Sv e.v.

Aanhouden ter bepaling DNA-profiel

- De OvJ kan de aanhouding van een veroordeelde bevelen ter uitvoering van een bevel tot het afnemen van celmateriaal [\[Hoofdstuk 16\]](#)
[\[Juras: DNA-onderzoek bij veroordeelden, 2 Wet DNA-onderzoek\]](#)

Doorzoeken ter aanhouding

- Opsporingsambtenaren zijn bevoegd plaatsen te doorzoeken ter aanhouding van een verdachte onder de volgende voorwaarden:
 - er is sprake van heterdaad of verdenking van een misdrijf 67 lid 1 Sv en
 - de OvJ heeft mondeling of schriftelijk machtiging gegeven.
- Op grond van de machtiging van de OvJ is voor het ter doorzoeking betreden van woningen geen Awbi-machtiging meer vereist.
- Bij dringende noodzakelijkheid mag de machtiging van de OvJ achterwege blijven. De OvJ moet dan onverwijld van de doorzoeking op de hoogte gebracht worden. Als er in dat geval een woning betreden moet worden, is er wel een Awbi-machtiging nodig.
- Voor het doorzoeken van plaatsen om een dader aan te houden ter executie van een strafvonnis of met het oog op het afnemen van celmateriaal voor een DNA-onderzoek, is geen machtiging van de OvJ vereist.
[\[Juras: Doorzoeken ter aanhouding 55a Sv\]](#)
[\[PKN > Opsporing > Algemene bevoegdheden > Verdachte staande houden\]](#)
[\[PKN > Opsporing > Algemene bevoegdheden > Verdachte aanhouden\]](#)

Praktijk

Aanhouden op afstand

Een man breekt in een parkeergarage een auto open. Hij vlucht naar de 1e etage als de politie arriveert. Een agent roept vanaf de begane grond dat de man is aangehouden. De verdachte is daarmee niet aangehouden. De enkele mededeling van aanhouding is namelijk alleen voldoende als de verdachte zich in de macht bevindt van degene die hem aanhoudt en deze die macht zonodig in fysieke maatregelen kan omzetten (HR 1 oktober 1991, NJ 1992, 60).

Geslagen

Een man is mishandeld door zijn buurman en doet aangifte. De verdachte is een bekende van de politie. De volgende dag ziet een rechercheur de verdachte op straat lopen. De rechercheur mag de verdachte niet aanhouden zonder bevel van de OvJ. Er is namelijk geen sprake van een 'spoedsituatie' als omschreven in de Circulaire aanhouden buiten heterdaad.

Lastige tijdstippen

De politie houdt op maandag te 22.00 uur een verdachte van een gewapende overval aan.

De verdachte komt te 22.50 uur aan op het politiebureau en wordt te 22.55 uur voorgeleid.

De HOvJ beveelt te 23.00 uur de verdachte op te houden voor onderzoek.

Het uiterste moment van in verzekeringstelling is dinsdag 14.00 uur. Het uiterste moment van geleiding voor de RC is vrijdag 13.00 uur.

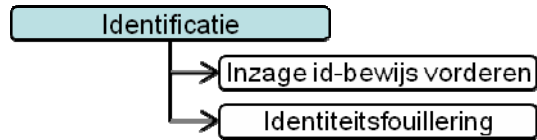
Herhaalde aanhouding

De HOvJ beveelt dat een aangehouden verdachte wordt opgehouden voor onderzoek. De verdachte verklaart dat hij op het tijdstip waarop het strafbare feit werd gepleegd in zijn stamcafé zat. Als twee getuigen dit bevestigen, wordt de verdachte in vrijheid gesteld. Drie dagen later is er nieuw bewijsmateriaal tegen de verdachte en verklaren de twee getuigen dat zij gelogen hebben.

De omstandigheden zijn dermate gewijzigd dat de verdachte nogmaals kan worden aangehouden voor hetzelfde feit. Uitgangspunt is dat bij gelijkblijvende omstandigheden dwangmiddelen niet herhaald mogen worden voor hetzelfde feit.

11 Identificatie

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de vordering tot inzage van een identiteitsbewijs en de identiteitsfouillering. De maatregelen in het belang van het onderzoek met het oog op identiteitsvaststelling, worden behandeld in het volgende hoofdstuk.

Inzage identiteitsbewijs vorderen

- Politieambtenaren zijn bevoegd van een persoon inzage van een identiteitsbewijs te vorderen als dat redelijkerwijs noodzakelijk is voor de uitvoering van de politietaak.
- Personen die 14 jaar of ouder zijn, moeten aan de vordering voldoen. [2 WID] Dit geldt ook voor verdachten. Het niet voldoen aan de vordering is een strafbaar feit. [447e Sr]
- In een pv ter zake van 447e Sr moet vermeld worden in welk verband de vordering tot inzage van een identiteitsbewijs werd gedaan en waarom dit noodzakelijk was voor uitvoering van de politietaak. Verzuim leidt tot vrijspraak.
- Toezichthouders en BOA's ontlenen de bevoegdheid aan respectievelijk 5:16a Awb en 8 lid 2 Politiewet.

[Juras: Inzage vorderen identiteitsbewijs 8 lid 1 Politiewet]

[PKN > Opsporing > Algemene bevoegdheden > Personen identificeren]

Vaststellen identiteit

- De verdachte wordt ter identificatie gevraagd naar zijn naam, voornamen, geboorteplaats en geboortedatum, het adres waarop hij in de GBA is ingeschreven en zijn feitelijke verblijfplaats. Het vaststellen van zijn identiteit omvat tevens een onderzoek van een identiteitsbewijs. [27a lid 1 Sv (...)]
- Opsporingsambtenaren zijn bevoegd de identiteit van de verdachte vast te stellen op de wijze, bedoeld in artikel 27a, eerste lid, eerste volzin, en hem daartoe staande te houden. [52 Sv]
- De ambtenaren, bedoeld in artikel 141, en de ambtenaren van politie, bedoeld in artikel 2 onder b van de Politiewet, die tevens buitengewoon opsporingsambtenaar als bedoeld in artikel 142 zijn stellen de identiteit van de aangehouden verdachte vast op de wijze, bedoeld in artikel 27a, eerste lid, eerste en tweede volzin. [55c lid 1 Sv]

Identiteitsfouillering

- Opsporingsambtenaren 141 Sv en aangewezen BOA's zijn bevoegd een verdachte aan de kleding te onderzoeken als:
 - dit noodzakelijk is voor identiteitsvaststelling en
 - de verdachte staande gehouden of aangehouden is.
- Het onderzoek gebeurt niet in het openbaar. Hiervan mag worden afgeweken als dit redelijkerwijs nodig is om wegmaken of beschadigen te voorkomen van voorwerpen waaruit de identiteit kan blijken. Dit moet in het pv worden vermeld.
- Onderzoek aan de kleding in dit verband omvat onderzoek in de kleding. Het onderzoek strekt zich uit tot voorwerpen die de verdachte bij zich draagt of met zich voert, bijvoorbeeld een tas of een auto.

[Juras: Staande houden 52 Sv]

[Juras: Fouilleren identiteit 55b lid 1 Sv]

[PKN > Opsporing > Algemene bevoegdheden > Personen identificeren]

Praktijk

Hangjongeren

Een winkelier belt de politie over een groepje jongeren dat voor zijn winkel staat en waarvan het publiek hinder ondervindt. De meldkamer stuurt twee agenten naar de winkel. De agenten zijn bevoegd van de jongeren inzage te vorderen van een identiteitsbewijs, want dat is redelijkerwijs noodzakelijk voor de uitvoering van de politietaak. De jongeren van veertien jaar en ouder moeten aan de vordering voldoen.

Routinecontrole

De politie is niet bevoegd om inzage van een identiteitsbewijs te vorderen van elke willekeurige burger. De vordering mag alleen gedaan worden als deze redelijkerwijs noodzakelijk is voor de uitoefening van de politietaak.

Van betrokkene naar verdachte

Een agent legt een sanctie op aan een fietser die door rood licht is gereden en vordert inzage van een identiteitsbewijs. De fietser voldoet niet aan de vordering en pleegt daarmee een strafbaar feit, 447e Sr.

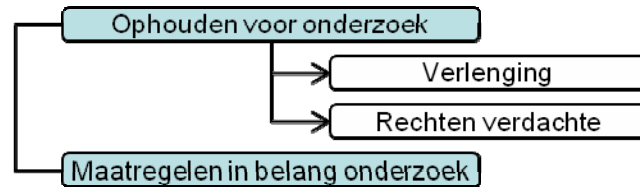
De fietser is nu niet alleen betrokkene wegens het rijden door rood licht, maar ook een staande gehouden verdachte. De agent mag een identiteitsfouillering instellen. In beginsel mag hij dat niet in het openbaar doen. Aan deze eis is voldaan als de agent het onderzoek instelt uit het zicht van het publiek, bijvoorbeeld achter de politiebuis.

Dashboardkastje

Het zoeken in het dashboardkastje van een auto valt onder de reikwijdte van de identiteitsfouillering.

12 Ophouden voor onderzoek

Bij de voorgeleiding beslist de HOvJ of de aangehouden verdachte in vrijheid wordt gesteld of wordt opgehouden voor onderzoek. In dit hoofdstuk is het ophouden van de verdachte uitgesplitst in het ophouden voor onderzoek en de verlenging daarvan. Een aantal maatregelen in het belang van het onderzoek wordt uitgewerkt en er wordt kort ingegaan op de rechten van de verdachte.

Ophouden voor onderzoek

- De (H)OvJ, voor wie de verdachte is geleid of die zelf de verdachte heeft aangehouden, kan bevelen deze voor onderzoek op te houden.
- Het ophouden vindt plaats in het belang van het onderzoek. Daaronder wordt mede verstaan het aan de verdachte in persoon uitreiken van mededelingen over de strafzaak, bijvoorbeeld een dagvaarding.
- De termijn van ophouden voor onderzoek is maximaal zes uren en vangt aan op het tijdstip waarop de (H)OvJ het bevel tot ophouden geeft. De tijd tussen 00.00 en 09.00 uur telt niet mee, behalve als deze tijd wordt gebruikt voor verhoor of het nemen van maatregelen in het belang van het onderzoek. In de termijn van ophouden voor onderzoek wordt de verdachte in ieder geval verhoord. [\[61 Sv\]](#)
- Wanneer de verdachte op verzoek van een ander korps of district is aangehouden, wordt de verdachte voorgeleid in de plaats van aanhouding. Ook wordt daar het bevel tot ophouden voor onderzoek gegeven, waarmee de 6-urstermijn start. De transporttijd naar de plaats van onderzoek telt echter niet mee voor de 6-urstermijn.
[\[Juras: Ophouden voor onderzoek 61 lid 1 Sv\]](#)

Verlenging ophouden voor onderzoek

- Als de identiteit van de verdachte niet vastgesteld kan worden binnen de termijn van ophouden voor onderzoek, kan de (H)OvJ bevelen dat de termijn met maximaal zes uren wordt verlengd. De tijd tussen 00.00 en 09.00 uur wordt niet meegerekend. Het bevel tot verlenging is schriftelijk en wordt onverwijld in afschrift aan de verdachte uitgereikt.
- Deze termijn mag uitsluitend worden gebruikt voor identificatie van de verdachte en er moet verdenking bestaan van een strafbaar feit waarvoor geen VH is toegelaten. Bij VH-feiten vindt immers IVS plaats. [\[61 Sv\]](#)

Rechten verdachte

- Tijdens het ophouden voor onderzoek heeft de verdachte de in Hoofdstuk 8 genoemde rechten.
- De verdachte moet gedurende de termijn van ophouden voor onderzoek worden gehoord.
[\[Juras: Ophouden voor onderzoek 61 lid 1 Sv\]](#)

Maatregelen in het belang van het onderzoek

- Tegen de voor onderzoek opgehouden verdachte kunnen o.a. de volgende maatregelen in het belang van het onderzoek worden bevolen:
 - maken van foto's en video-opnamen;
 - nemen van lichaamsmaten en handpalm-, voet-, teen-, oor- en schoenzoolafdrukken;
 - toepassen van een confrontatie;
 - toepassen van een geuridentificatieproef;
 - afscheren, knippen of laten groeien van snor, baard of hoofdhaar;
 - dragen van bepaalde kleding of bepaalde attributen ten behoeve van een confrontatie;
 - plaatsen in een observatiecel;
 - onderzoek naar schotresten op het lichaam.[\[Juras: Maatregelen belang onderzoek 61a Sv\]](#)
- Deze maatregelen mogen worden toegepast bij verdenking van een misdrijf 67 lid 1 Sv.
[\[61a lid 2 Sv\]](#)
- Bevoegd tot het bevelen van de maatregelen zijn:
 - de OvJ en
 - de HOvJ tijdens ophouden voor onderzoek of in verzekeringstelling indien het optreden van de OvJ niet kan worden afgewacht. Hij mag echter het volgende niet bevelen: afscheren, knippen of laten groeien van snor, baard of hoofdhaar. [\[62a Sv\]](#)

Praktijk

Niet aanspreekbaar

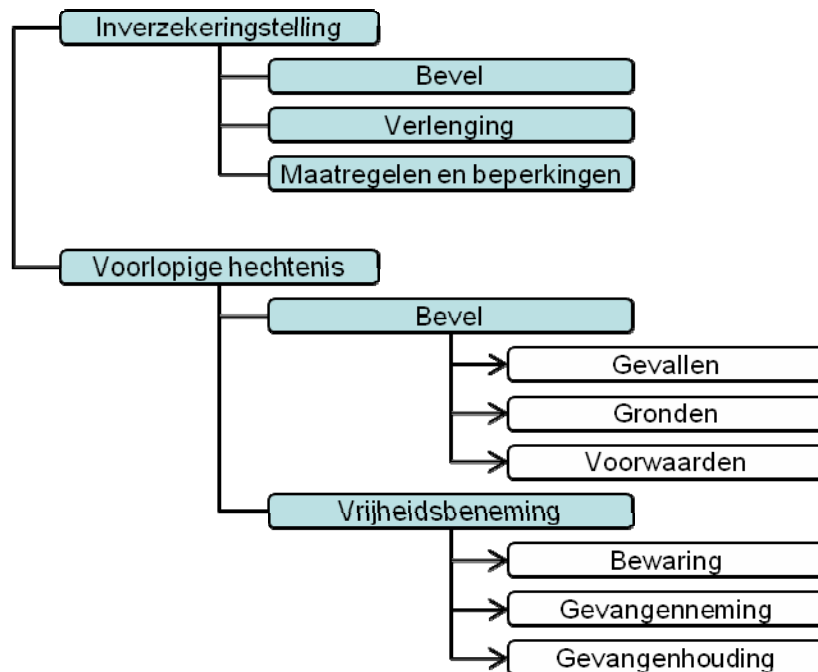
Als de verdachte door ziekte, alcohol- of drugsgebruik niet aanspreekbaar is, wordt de termijn van ophouden voor onderzoek opgeschort, op grond van de Circulaire van de Minister van Justitie van 29 december 1928 betreffende 57 e.v. Sv. Overigens staat dit standpunt ter discussie.

Wat nu?

Een winkelier heeft op heterdaad een winkeldief aangehouden en overgedragen aan de politie. De verdachte weigert zijn identiteit op te geven. Tegen het einde van de termijn van ophouden voor onderzoek, is zijn identiteit nog niet vastgesteld en zijn er nog geen maatregelen ter vaststelling van de identiteit genomen.

De HOvJ mag de verdachte, in het belang van het onderzoek, in verzekering stellen. Hij mag niet de termijn van ophouden voor onderzoek met zes uren verlengen, want er is sprake van een VH-feit.

13 Inverzekeringstelling en voorlopige hechtenis

Inverzekeringstelling

- Een bevel tot inverzekeringstelling kan slechts worden verleend in geval van een VH-feit.
- Inverzekeringstelling vindt plaats in het belang van het onderzoek, bijvoorbeeld:
 - verhoor van de verdachte;
 - identiteitsvaststelling van de verdachte;
 - confrontatie;
 - collusiegevaar;
 - onderzoek of er een grond is voor VH, bijvoorbeeld vluchtgevaar.

Onder belang van het onderzoek wordt mede verstaan het aan de verdachte in persoon uitreiken van mededelingen over de strafzaak, bijvoorbeeld een dagvaarding.

- Het bevel tot inverzekeringstelling is schriftelijk en wordt gegeven door de (H)OvJ, nadat hij de verdachte heeft gehoord. De inverzekeringstelling kan slechts plaatsvinden nadat de verdachte in de gelegenheid is gesteld een raadsman te consulteren. [\[Aanwijzing rechtsbijstand politieverhoor\]](#)
De raadsman heeft het recht bij dit verhoor aanwezig te zijn. De (H)OvJ maakt pv op van het verhoor en voegt dit bij de processtukken. Als de HOvJ de inverzekeringstelling heeft bevolen, informeert hij onverwijld de OvJ.
- De verdachte krijgt een afschrift van het bevel. De raadsman, de reclassering en, bij minderjarigen, de RvdK worden in kennis gesteld van de inverzekeringstelling.
- Het bevel geldt maximaal drie dagen en kan bij dringende noodzakelijkheid met maximaal drie dagen worden verlengd door de OvJ. Verlenging kan plaatsvinden als er aan het eind van de inverzekeringstelling nog geen bewaring mogelijk is.
- De (H)OvJ gelast de invrijheidstelling van de verdachte zodra het onderzoek dit toelaat.
- Uiterlijk binnen drie dagen en vijftien uur na de aanhouding moet de verdachte voor de RC worden geleid, die de rechtmatigheid van de vrijheidsbeneming toetst. Bij onrechtmatige inverzekeringstelling beveelt de RC de onmiddellijke invrijheidstelling. [\[Juras: Inverzekeringstelling 57 Sv\]](#)

Voorlopige hechtenis

- Voorlopige hechtenis is vrijheidsbeneming op grond van een bevel tot bewaring, gevangenneming of gevangenhouding.
- Voor het geven van een bevel tot voorlopige hechtenis moet sprake zijn van
 - een VH-feit;
 - een grond voor VH en
 - beide voorwaarden voor VH.

De gronden zijn:

- gevaar voor vlucht;
- gewichtige redenen van maatschappelijke veiligheid te weten:
 - verdenking van een feit waarop twaalf jaar of meer is gesteld en waardoor de rechtsorde ernstig is geschokt;
 - verdachte een misdrijf zal begaan waarop zes jaar of meer is gesteld en waardoor de veiligheid, gezondheid of algemeen gevaar voor goederen kan ontstaan;
 - indien verdenking bestaat t.a.v. een genoemd feit, terwijl terzake een eerdere veroordeling hiervoor nog geen vijf jaar zijn verstreken, en vermoed wordt dat verdachte weer een dergelijk feit zal begaan of
 - indien de voorlopige hechtenis in redelijkheid noodzakelijk is voor het, anders dan door verklaringen van de verdachte, aan de dag brengen van de waarheid.

De voorwaarden zijn:

- ernstige bezwaren en
- het bevel duurt niet langer dan de vermoedelijk op te leggen onvoorwaardelijke straf of maatregel.

[\[Juras: Voorlopige hechtenis - schema\]](#)

Maatregelen

- Tijdens de IVS en de VH kunnen dezelfde maatregelen in het belang van het onderzoek worden bevolen als gedurende het ophouden voor onderzoek. [\[Hoofdstuk 12\]](#)
[\[Juras: Maatregelen belang onderzoek 61a Sv\]](#)

Beperkingen

- Onverminderd het bepaalde in 50 Sv, kunnen de in verzekering gestelde verdachte in het belang van het onderzoek beperkingen worden opgelegd, bijvoorbeeld geen bezoek, kranten of telefoonverkeer.
- De beperkingen kunnen door de OvJ worden bevolen..
- De in verzekering gestelde verdachte wordt aan geen andere beperkingen onderworpen dan die in het belang van het onderzoek of in het belang van de orde volstrekt noodzakelijk zijn.
[\[Juras: Verdachte, rechten en plichten\] \[76 Sv\]](#)

De bevelen tot VH

- Het bevel tot bewaring:
 - wordt gegeven door de RC op vordering van de OvJ en
 - is ten hoogste 14 dagen van kracht.
- Het bevel tot gevangenhouding:
 - wordt gegeven door de rechtbank op vordering van de OvJ;
 - is van kracht gedurende een door de rechtbank te bepalen termijn van ten hoogste negentig dagen en
 - blijft van kracht tot zestig dagen na de einduitspraak als de rechtszaak is begonnen binnen de negentig dagen.
- Het bevel tot gevangenneming:
 - wordt ambtshalve of op vordering van de OvJ gegeven door de rechtbank;
 - kan ook door de rechtbank worden gegeven indien dit nodig is om de uitlevering van de verdachte te verkrijgen en
 - blijft van kracht tot zestig dagen na de einduitspraak als de rechtszaak is begonnen binnen de negentig dagen of als het bevel op de zitting is gegeven.

[\[Juras: Voorlopige hechtenis -schema\]](#)

Terrorisme

- Bij verdenking van een terroristisch misdrijf gelden de volgende uitzonderingen:
 - voor een bevel tot voorlopige hechtenis zijn geen ernstige bezwaren vereist [\[67 lid 4 Sv\]](#);
 - de duur van het bevel tot gevangenneming of gevangenhouding kan na negentig dagen gedurende ten hoogste twee jaren worden verlengd met periodes van maximaal negentig dagen.

[\[66 Sv\]](#)

[\[PKN > Opsporing > Algemene bevoegdheden > Verdachte in verzekering stellen\]](#)

[\[PKN > Opsporing > Algemene bevoegdheden > Voorlopige hechtenis bevelen\]](#)

Praktijk

Verhoren voor andere feiten

Op de vraag of het is toegestaan om de verdachte over een ander feit te horen zijn twee situaties denkbaar:

- Op het andere feit is VH toegelaten.
De mogelijkheid, om na afloop van de IVS een verdachte opnieuw, voor een ander feit, in verzekering te stellen is middels een aanwijzing van de PG's ernstig beperkt. De consequentie hiervan is dat tijdens de IVS een verdachte voor een ander feit verhoord mag worden.
- Op het andere feit is geen VH toegelaten.
Als het andere feit verband houdt met het grondfeit, is verdedigbaar dat de IVS ook

voor dat andere feit wordt gebruikt.

Als het andere feit geen verband houdt met het grondfeit mag de IVS worden gebruikt als dit tussentijds kan en de IVS niet langer gaat duren.

De verdenking wijzigt

Een verdachte wordt in verzekering gesteld voor 287 Sr. Als de verdenking wijzigt, bijvoorbeeld naar 312 lid 3 Sr, hoeft het bevel niet gewijzigd te worden. Wordt de IVS verlengd of wordt de verdachte in bewaring gesteld dan wordt de nieuwe verdenking daarin vermeld.

Plaats IVS en VH

Het politiebureau is de plaats voor het ondergaan van IVS. In bijzondere gevallen kan de OvJ gelasten dat de IVS in een huis van bewaring wordt ondergaan of bij een minderjarige in zijn woning. De minister geeft in het Uitvoeringsbesluit ex 62 en 76 Sv voorschriften. Voorlopige hechtenis wordt ondergaan in een HvB. Hierop is dan de Penitentiaire beginselenwet van toepassing.

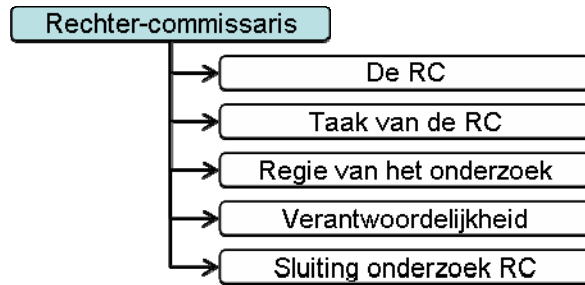
Pro forma

Dikwijls zal aan het einde van de 90 dagen van het bevel tot gevangenhouding of gevangenneming een pro forma-zitting plaatsvinden. Dan wordt de zaak niet inhoudelijk behandeld maar wordt voorkomen dat de verdachte in vrijheid moet worden gesteld.

Herstel vormverzuim

De OvJ heeft de mogelijkheid om bij het verstrijken van de termijn van gevangenneming of gevangenhouding vormverzuimen te herstellen. [\[66a Sv\]](#)

14 Rechter-commissaris

De RC

- De RC is 'rechter in het voorbereidend onderzoek' (het opsporingsonderzoek) en heeft daarin een toezichthoudende taak. [\[170 lid 2 Sv\]](#)

Taak van de RC

- De RC draagt zorg voor begeleiding en kwaliteitsbewaking van het opsporingsonderzoek. Hij ziet toe op de rechtmatige toepassing van opsporingsbevoegdheden:
 - door toetsing van bevoegdheden van politie en het OM (inverzekeringstelling en BOB-bevoegdheden) en
 - door het toepassing van eigen bevoegdheden (doorzoeken van woningen en inbewaring stellen van de verdachte).
- De RC voert zijn taak uit:
 - ambtshalve (als de verdachte in voorlopige hechtenis is gesteld) [\[182 lid 7 Sv\]](#);
 - op vordering van de OvJ [\[181 Sv\]](#) (horen verdachte, getuigen of een anonieme getuige) of
 - op verzoek van de verdachte of diens raadsman. [\[182 Sv\]](#)
- De RC heeft toezicht op de voortgang van het onderzoek waakt voor nodeloze vertraging. [\[180 Sv\]](#)
- De RC heeft inzage in de processtukken. [\[180 lid 3 Sv en 184 lid 1 Sv\]](#)

Regie van het opsporingsonderzoek

- De RC kan voor een goed verloop van het onderzoek een regiebijeenkomst beleggen en daartoe de OvJ en de verdachte oproepen. [\[185 Sv\]](#)

Verantwoordelijkheid

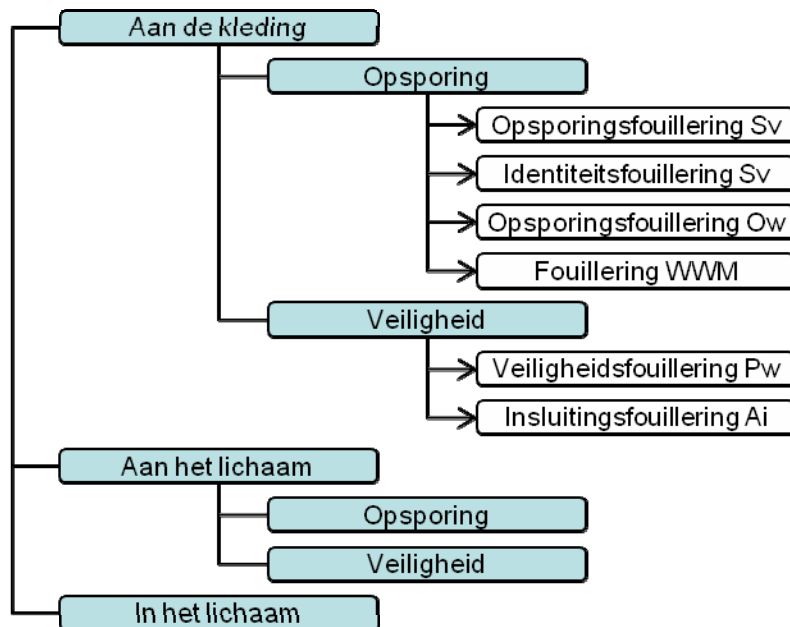
- Het OM is verantwoordelijk voor het opsporingsonderzoek.

Sluiting onderzoek RC

- De RC sluit zijn onderzoek: [\[237 Sv\]](#) [\[238 Sv\]](#)
 - als hij zijn onderzoekshandelingen heeft voltooid;
 - als er geen grond bestaat voor de voortzetting van het onderzoek
 - als de OvJ schriftelijk mededeelt van verdere vervolging af te zien.
- De RC zendt na sluiting de stukken aan de OvJ en de verdachte.

15 Onderzoek lichaam en kleding

In dit hoofdstuk worden onderzoek aan en in het lichaam en de meest voorkomende fouilleringen behandeld.

Opsporingsfouillering 56 Sv

- De (H)OvJ voor wie een verdachte wordt geleid of die een verdachte heeft aangehouden, kan bepalen dat deze aan de kleding wordt onderzocht. Voorwaarde is dat er ernstige bezwaren tegen de verdachte bestaan.
Het onderzoek moet worden uitgevoerd op een besloten plaats en zo mogelijk door een persoon van hetzelfde geslacht.
[\[Juras: Onderzoek aan lichaam en kleding 56 lid 1 Sv\]](#)
- De overige opsporingsambtenaren zijn bevoegd een verdachte aan de kleding te onderzoeken, mits:
 - deze is aangehouden en
 - er ernstige bezwaren tegen hem bestaan.
- Het onderzoek dient zoveel mogelijk te worden uitgevoerd op een besloten plaats en zo mogelijk door een persoon van hetzelfde geslacht.
- Onderzoek aan de kleding in dit verband omvat onderzoek in de kleding.
[\[Juras: Onderzoek aan lichaam en kleding 56 lid 4 Sv\]](#)
- Personen die geen verdachte zijn, maar van wie wordt vermoed dat zij sporen van het strafbare feit aan het lichaam of de kleding dragen, kunnen op bevel van de RC zonder hun toestemming aan de kleding worden onderzocht. Er moet dan sprake zijn van dringende noodzakelijkheid. [\[195 Sv\]](#)

Identiteitsfouillering 55b lid 1 Sv

- Zie voor de identiteitsfouillering hoofdstuk 11.

Opsporingsfouillering 9 OW

- Opsporingsambtenaren zijn bevoegd een verdachte aan de kleding te onderzoeken bij:
 - verdenking van een misdrijf uit de Opiumwet en
 - ernstige bezwaren.In tegenstelling tot de opsporingsfouillering 56 Sv hoeft de verdachte niet te zijn aangehouden.
[\[Juras: Onderzoek aan de kleding 9 lid 2 OW\]](#)
- Onderzoek aan de kleding in dit verband omvat onderzoek in de kleding.
- Bij verdenking van een overtreding uit de Opiumwet staat de mogelijkheid van een opsporingsfouillering 56 Sv open.

Fouillering 52 WWM

- Opsporingsambtenaren 141 Sv zijn bevoegd personen aan de kleding te onderzoeken indien daarvoor redelijkerwijs aanleiding is op grond van:
 - een gepleegd strafbaar feit waarbij wapens zijn gebruikt;
 - verboden wapenbezit op grond van 13, 26 of 27 WWM;
 - aanwijzingen dat een strafbaar feit als voornoemd zal worden gepleegd.
- Het is niet nodig dat er sprake is van een verdachte.
- Onderzoek aan de kleding in dit verband omvat onderzoek in de kleding.
[\[Juras: Onderzoek kleding 52 lid 2 WWM\]](#)

Veiligheidsfouillering 7 lid 3 Pw

- Een politieambtenaar is bevoegd een persoon aan de kleding te onderzoeken als:
 - hij een bevoegdheid uitoefent of op andere wijze zijn taak uitvoert;
 - uit feiten of omstandigheden blijkt dat er onmiddellijk gevaar dreigt voor leven of veiligheid van die persoon, de ambtenaar of derden en
 - het onderzoek noodzakelijk is om dat gevaar af te wenden.
- Het is niet nodig dat er sprake is van een verdachte.

- Het onderzoek gebeurt door het oppervlakkig aftasten van de kleding en zo mogelijk door een persoon van hetzelfde geslacht [20 lid 1 Ai]. Gevaarlijke voorwerpen mogen uit de kleding worden gepakt.
[Juras: Fouilleren veiligheid 7 lid 3 Politiewet]

Insluitingsfoullering 28 Ai

- Politieambtenaren zijn verplicht een ingeslotene aan de kleding te onderzoeken direct voor de insluiting. Een ingeslotene is een persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd of voor hulpverlening aan het bureau in ondergebracht. Het plaatsen van een persoon in een ophoudkamer valt onder het begrip insluiting.
- Als de ambtenaar gevaarlijke voorwerpen aantreft, neemt hij deze in bewaring. Voor inbeslagneming vatbare voorwerpen mogen in beslag genomen worden.
- De foullering gebeurt zoveel mogelijk door een ambtenaar van hetzelfde geslacht .
- Onderzoek aan de kleding in dit verband omvat onderzoek in de kleding.
[Juras: Fouilleren ingeslotene 28 Ai]

Onderzoek aan het lichaam ter opsporing 56 Sv

- De (H)OvJ voor wie een verdachte wordt geleid of die een verdachte heeft aangehouden, kan bepalen dat deze aan het lichaam wordt onderzocht. Voorwaarde is dat er ernstige bezwaren tegen de verdachte bestaan. Het onderzoek dient plaats te vinden op een besloten plaats en zo mogelijk door een persoon van hetzelfde geslacht.
- Onderzoek aan het lichaam is beperkt tot onderzoek aan de oppervlakte van het lichaam en het uitwendig schouwen van openingen en holten van het bovenlichaam.
[Juras: Onderzoek in het lichaam 56 lid 1 Sv]
- Personen die geen verdachte zijn, maar van wie wordt vermoed dat zij sporen van het strafbare feit aan het lichaam of de kleding dragen, kunnen op bevel van de RC zonder hun toestemming aan de kleding worden onderzocht. Er moet dan sprake zijn van dringende noodzakelijkheid. [195 Sv]
- De Opiumwet kent geen onderzoek aan het lichaam. Wel biedt deze wet de mogelijkheid om in bepaalde gevallen een urineonderzoek te doen. [Juras: Urineproef 9 lid 4 Opiumwet]

Onderzoek aan het lichaam uit veiligheidsoverwegingen 7 lid 4 Pw

- De (H)OvJ is bevoegd te bepalen dat een onderzoek aan het lichaam wordt ingesteld bij:
 - een aangehouden of rechtens van zijn vrijheid beroofde verdachte of veroordeelde;
 - die voor hem wordt geleid;
 - indien uit feiten of omstandigheden blijkt dat er onmiddellijk gevaar dreigt voor leven of veiligheid van die persoon of de ambtenaar en
 - het onderzoek noodzakelijk is om dat gevaar af te wenden.
- Het onderzoek moet worden gedaan door een ambtenaar van hetzelfde geslacht. [20 lid 2 Ai]

Onderzoek in het lichaam 56 Sv

- De OvJ kan bepalen dat de verdachte in het lichaam wordt onderzocht als er ernstige bezwaren tegen deze bestaan. Het onderzoek wordt niet uitgevoerd als daarvoor bijzondere medische redenen zijn.
- Het onderzoek dient plaats te vinden op een besloten plaats en wordt gedaan door een arts.
- Onder onderzoek in het lichaam wordt verstaan:
 - het uitwendig schouwen van de openingen en holten van het onderlichaam;
 - röntgenonderzoek;
 - echografie;
 - inwendig manueel onderzoek van de openingen en holten van het lichaam.
 Andere methoden zijn niet toegestaan, bijvoorbeeld endoscopie of het toedienen van braak- of laxeremiddelen.
[Juras: Onderzoek in het lichaam 56 lid 2 Sv]

- Personen die geen verdachte zijn, mogen niet in het lichaam worden onderzocht, tenzij zij daarvoor toestemming geven.

Praktijk

Inspectie bilnaad

Kijken in de bilnaad van een voor drugsbezit aangehouden verdachte mag alleen als de OvJ dit bepaalt. Bovendien moet er een sterke verdenking tegen de verdachte bestaan. Dit onderzoek mag alleen door een arts worden uitgevoerd.

Hand door het haar

Met de hand door het haar van een verdachte gaan is onderzoek aan het lichaam en is ter beoordeling aan de (H)OvJ.

Voortgezette bevoegdheid

Als bij een veiligheidsfouillering een verboden wapen wordt aangetroffen, dan mag er verder gefouilleerd worden op grond van de WWM, waarbij er ook in de kleding gezocht mag worden.

Identiteitsfouillering

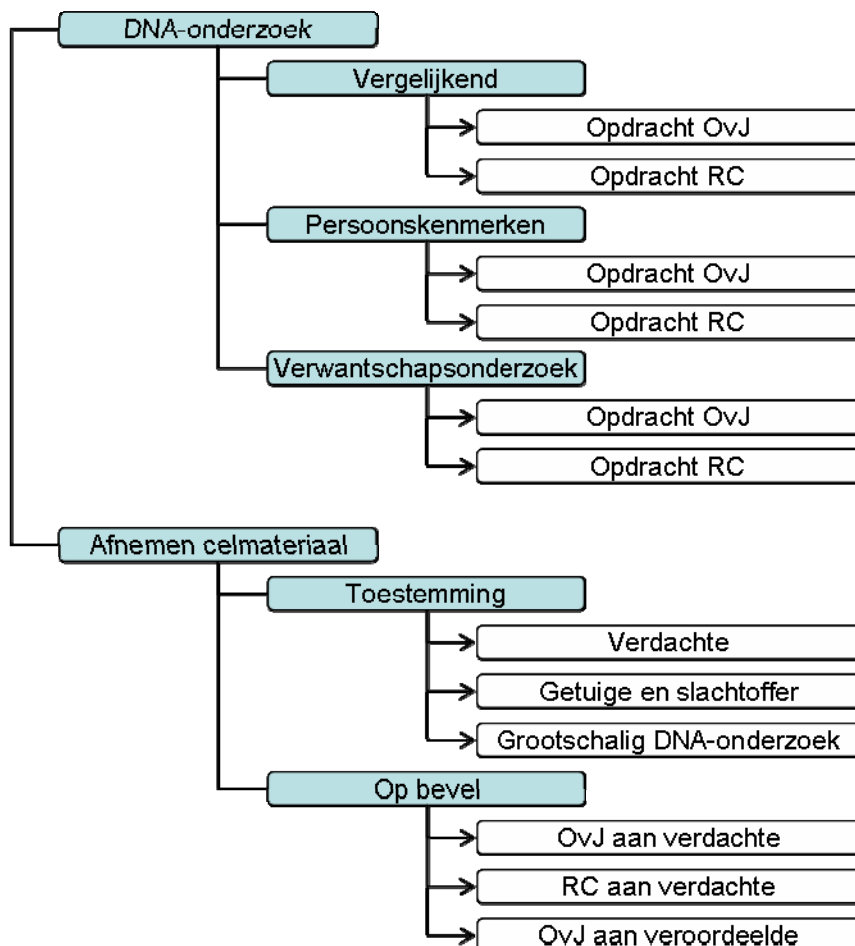
De bevoegdheid tot het instellen van en identiteitsfouillering houdt in dat de verdachte geleid mag worden naar een plaats uit het zicht van het publiek, bijvoorbeeld achter de politieauto.

16 DNA

DNA-onderzoek speelt een steeds belangrijker rol bij de opsporing.

DNA-dragers zijn onder meer: bloed, sperma, speeksel, zweet, neusuitscheiding, haren, huidschilfers en vaginale uitscheiding.

Niet of minder bruikbaar zijn: nagels, urine, feces, maaginhoud, oorsmeer en bloed dat gemengd is met donorbloed.

DNA-onderzoek

- DNA-onderzoek is het onderzoek van celmateriaal gericht op het:
 - vergelijken van DNA-profielen,
 - vaststellen van persoonskenmerken van een onbekende verdachte of
 - vaststellen van verwantschap.
- Dit onderzoek kan plaatsvinden op basis van celmateriaal afkomstig van:
 - de verdachte;
 - de PD;
 - een slachtoffer;
 - een getuige;
 - deelnemers aan een grootschalig DNA-onderzoek.[\[138a Sv\]](#)

Vergelijkend DNA-onderzoek in opdracht OvJ

- De OvJ kan, met het oog op de waarheidsvinding, ambtshalve of op verzoek van de verdachte of zijn raadsman het NFI opdracht geven een vergelijkend DNA-onderzoek te doen.
[\[Juras: DNA onderzoek 151a Sv\]](#)

Vergelijkend DNA-onderzoek in opdracht RC

- De RC kan, met het oog op de waarheidsvinding, ambtshalve, op vordering van de OvJ of op verzoek van de verdachte of zijn raadsman het NFI opdracht geven een vergelijkend DNA-onderzoek te doen.
[\[Juras: DNA onderzoek 195a Sv\]](#)

DNA-onderzoek persoonskenmerken in opdracht OvJ

- De OvJ kan, bij een misdrijf 67 lid 1 Sv, bevel geven tot een DNA-onderzoek ter vaststelling van persoonskenmerken van een onbekende verdachte. Het bevel wordt pas gegeven als een vergelijkend DNA-onderzoek en andere opsporingsmethoden niet tot opsporing van de verdachte hebben geleid.
- Het onderzoek mag slechts gericht zijn op de vaststelling van ras en geslacht. Bij AMvB kunnen nog andere persoonskenmerken worden aangewezen. De uitslag kan informatie opleveren voor een compositietekening en/of daderprofiel.
[\[Juras: DNA-onderzoek persoonskenmerken 151d Sv\]](#)

DNA-onderzoek persoonskenmerken in opdracht RC

- De RC is bevoegd een DNA-onderzoek te bevelen ter vaststelling persoonskenmerken van een onbekende verdachte of een onbekend slachtoffer.
[\[Juras: DNA-onderzoek persoonskenmerken 195f Sv\]](#)

DNA-verwantschapsonderzoek in opdracht van de OvJ

- Bij verdenking van een misdrijf waarop acht jaar of meer gevangenisstraf is gesteld of een van de in 151da lid 3 Sv aangewezen misdrijven is de OvJ bevoegd in het belang van het onderzoek een DNA-onderzoek bevelen dat gericht is op het vaststellen van verwantschap. Als het onderzoek wordt verricht met behulp van reeds verwerkte DNA-profielen is schriftelijke machtiging van de RC vereist. [\[151da Sv\]](#)
[\[Juras: DNA-verwantschapsonderzoek 151da Sv\]](#)

DNA-verwantschapsonderzoek in opdracht van de RC

- Bij verdenking van een misdrijf waarop acht jaar of meer gevangenisstraf is gesteld of een van de in 195g lid 3 Sv aangewezen misdrijven is de RC bevoegd in het belang van het onderzoek een DNA-onderzoek bevelen dat gericht is op het vaststellen van verwantschap. [\[195g Sv\]](#)
[\[DNA-verwantschapsonderzoek 195g Sv\]](#)

Afnemen celmateriaal met toestemming

- Het uitgangspunt van de strafvorderlijke regeling is dat een verdachte toestemming geeft tot het afnemen van celmateriaal voor een DNA-onderzoek. De toestemming moet schriftelijk zijn.
- De OvJ dan wel de RC moet de verdachte horen over het geven van toestemming, althans daartoe oproepen. De raadsman heeft het recht daarbij aanwezig te zijn. Bij toestemming heeft de verdachte de keuze uit afnemen van wangslimvlies, bloed of haarwortels.
- Van getuigen, slachtoffers en potentiële deelnemers aan een grootschalig DNA-onderzoek mag slechts met hun schriftelijke toestemming celmateriaal voor een DNA-onderzoek worden afgenomen. Overigens is een grootschalig DNA-onderzoek aan strikte voorwaarden gebonden.

Afnemen celmateriaal verdachte op bevel OvJ

- Als de verdachte geen toestemming geeft tot het afnemen van celmateriaal, kan de OvJ, in het belang van het onderzoek, afname bevelen indien:
 - er sprake is van een misdrijf 67 lid 1 Sv en
 - er ernstige bezwaren tegen de verdachte bestaan.
- Het bevel wordt uitgevoerd door het afnemen van wangslimvlies, tenzij een arts of verpleegkundige dit om medische redenen onwenselijk vindt of als de verdachte daaraan niet meewerkt. In dat geval wordt bloed of worden haarwortels afgenomen.
- Bij zwaarwegende redenen laat de OvJ het bevel achterwege, bijvoorbeeld hevig verzet van de verdachte. Het celmateriaal wordt dan afgenomen van voorwerpen waarmee de verdachte in aanraking is geweest.
[\[Juras: DNA afnemen celmateriaal verdachte 151b Sv\]](#)
- Als de RC in het onderzoek is betrokken, overlegt de OvJ hem de processtukken en voorziet hem van de nodige inlichtingen. [\[177a Sv\]](#)

Afnemen celmateriaal verdachte op bevel RC

- De RC is ambtshalve of op vordering van de OvJ bevoegd de afname van celmateriaal van de verdachte te bevelen. Het wettelijk kader komt overeen met het kader dat geldt voor de OvJ.
[\[Juras: DNA afnemen celmateriaal verdachte 195d Sv\]](#)

Afnemen celmateriaal veroordeelden op bevel OvJ

- De regeling staat in de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden.
- De OvJ is in beginsel verplicht, na een veroordeling in eerste aanleg voor een misdrijf 67 lid 1 Sv, te bevelen dat celmateriaal van de veroordeelde wordt afgenomen.
- Het celmateriaal en het daaruit verkregen DNA-profiel worden vernietigd als er na de veroordeling in eerste aanleg een rechtsmiddel is aangewend leidende tot vrijspraak of ontslag van rechtsvervolgning zonder vrijheidsbenemende maatregel en de profielvergelijking geen resultaat heeft opgeleverd.
- Als de veroordeelde zich niet meldt voor het onderzoek, mag de OvJ de aanhouding bevelen. De opsporingsambtenaar die de aanhouding doet, mag daartoe elke plaats betreden en doorzoeken. Hij stelt de identiteit van de aangehouden persoon vast.
- De veroordeelde mag maximaal zes uren worden opgehouden als dat nodig is om zijn identiteit vast te stellen. Deze termijn kan eenmaal verlengd worden met maximaal zes uren. Na vaststelling van de identiteit mag de veroordeelde nog maximaal zes uren worden opgehouden voor afname van celmateriaal, in beginsel wangslimvlies.
- Het DNA-onderzoek vindt plaats op basis van celmateriaal dat van de veroordeelde is afgenomen, tenzij er zwaarwegende redenen zijn. Dan vindt het onderzoek plaats op basis van celmateriaal afkomstig van voorwerpen waarmee de veroordeelde in aanraking is geweest, bijvoorbeeld zijn kam of haarborstel.

- De OvJ mag de woning van de veroordeelde ter inbeslagneming van deze voorwerpen doorzoeken.

[Juras: [DNA veroordeelden 2 Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden](#)]

Bevoegd tot afnemen celmateriaal

- Een arts of verpleegkundige is bevoegd tot het afnemen van wangslimvlies, haarwortels of bloed. Dit dient te geschieden onder toezicht van een opsporingsambtenaar.
- Gecertificeerde door de OvJ aangewezen opsporingsambtenaren mogen wangslimvlies of haarwortels afnemen als de verdachte daarvoor apart schriftelijk toestemming geeft. Bij het afnemen is een tweede opsporingsambtenaar aanwezig.

[PKN > [Forensische opsporing](#) > [DNA-materiaal afnemen](#)]

Vaststellen identiteit veroordeelde

- Celmateriaal wordt slechts van de aangehouden persoon afgenomen, nadat van hem een of meer vingerafdrukken overeenkomstig het Wetboek van Strafvordering zijn genomen en verwerkt en de opsporingsambtenaar zijn identiteit heeft vastgesteld op de wijze, bedoeld in artikel 27a, eerste lid, eerste volzin, en tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering. [4 lid 3 [Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden](#)]

Onderzoek celmateriaal naar besmettelijke ziekten

- De OvJ kan de verdachte die mogelijk drager is van een besmettelijke ziekte in geval van een misdrijf verzoeken celmateriaal af te staan ter vaststelling van deze ziekte.
 - Hij kan dit verzoek tevens richten tot een ander dan de verdachte ingeval van aanwijzingen dat de besmetting met celmateriaal van de ander is overgebracht.
 - De toestemming moet schriftelijk worden gegeven.
 - Dit verzoek kan worden gedaan bij aangewezen ziekten. Aangewezen zijn HIV, hepatitis B en hepatitis C .
- [Juras: [Onderzoek besmettelijke ziekten in strafzaken 151e lid 1 Sv](#)].
- Weigert de persoon medewerking aan het onderzoek dan kan de OvJ met schriftelijke machtiging van de RC de afname van celmateriaal bevelen. Het bevel kan eventueel met dwang worden uitgevoerd [151e lid 2 en 4 Sv].

Praktijk

Bloedsporen op PD

Bij een inbraak worden bloedsporen, waarschijnlijk afkomstig van de dader, aangetroffen. De bloedsporen mogen op grond van 96 Sv in beslag genomen worden. Daarna is het aan de OvJ om te bepalen of er DNA-onderzoek wordt gedaan.

Gedwongen afname

De OvJ beveelt afname van celmateriaal van een verdachte. De verdachte weigert medewerking.

Een arts of verpleegkundige mag onder dwang bloed of haarwortels afnemen, bijgestaan door de politie. Als de verdachte zich met geweld verzet, maakt hij zich schuldig aan 180 Sr. Indien het verzet dermate hevig is dat het gebruik van geweld buitensporig dreigt te worden, wordt geen celmateriaal van de verdachte afgenomen maar van een voorwerp waarmee hij in aanraking is geweest.

Sigarettenpeuk

De verdachte van een overval, die onder observatie staat, gooit een sigarettenpeuk op straat. De politie neemt de sigarettenpeuk in beslag op grond van 96 Sv. Het DNA-profiel van de verdachte is niet opgenomen in de DNA-databank. Op de PD van de overval is

celmateriaal aangetroffen op basis waarvan een DNA-onderzoek is verricht: dit leverde geen treffers op.

Als de OvJ van mening is dat er sprake is van een zwaarwegende reden, kan hij bepalen dat er een DNA-onderzoek wordt gedaan op basis van celmateriaal afkomstig van de peuk. De ernst van de overval en het belang van het feit dat de verdachte voorlopig onkundig blijft van het onderzoek zijn bepalend bij de afweging.

Veroordeelde

Van een op heterdaad betrapte inbreker die een bekentenis aflegt, wordt geen celmateriaal afgenomen omdat dit niet in het belang van het onderzoek is.

Na veroordeling in eerste aanleg geeft de OvJ een bevel tot afname van celmateriaal op grond van de Wet DNA-onderzoek van veroordeelden. Het verkregen DNA-profiel wordt vergeleken met de opgeslagen profielen. Dit kan een nieuwe verdenking opleveren.

Parketsecretaris

Een parketsecretaris is niet bevoegd tot het geven van een bevel tot afname van celmateriaal (LJN: AU6990, Rechtbank Zutphen, 2005).

Bijtende verdachte

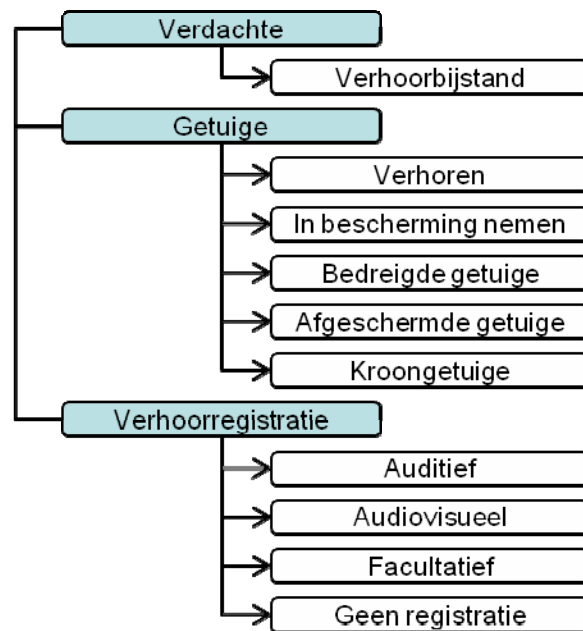
Een winkeldief heeft bij zijn aanhouding door de winkelier deze winkelier gebeten. Er bestaat een vermoeden dat de verdachte drager is van het HIV-virus. Voor de winkelier is het belangrijk hierover zekerheid te krijgen in verband met de te treffen maatregelen in verband met besmetting. De OvJ kan de verdachte verzoeken celmateriaal af te staan voor de vaststelling of deze inderdaad drager is. Weigert de verdachte dan kan de OvJ de RC om een schriftelijke machtiging vragen de bij de verdachte, desnoods gedwongen, celmateriaal laten afnemen.

Marianne Vaatstra

Na een wetwijziging op 1 april 2012 werd grootschalig DNA-verwantschapsonderzoek mogelijk. Hierdoor werd bijna 14 jaar na de moord op Marianne Vaatstra de dader gevonden. Het onderzoek werd gehouden onder 8800 mannen in de regio rond Veenklooster. (LJN: BZ7928, Rechtbank Leeuwarden 2013)

17 Verhoren

Het verhoor van verdachten en getuigen speelt een belangrijke rol in het proces van waarheidsvinding. Een verdachte heeft recht op een eerlijk proces en daarom in beginsel het recht een getuige op de zitting te ondervragen. Dit kan botsen met de rechten van een getuige op bescherming van zijn persoonlijke vrijheid en privacy. Voorts is het van belang dat bepaalde opsporingsmethoden niet tot in detail worden behandeld op de zitting. De wetgever heeft getracht daarin balans te brengen door de RC en de rechter mogelijkheden te geven ter bescherming van de getuige. Bovendien heeft de RC de wettelijke mogelijkheid om de status van bedreigde dan wel afgeschermd getuige te verlenen.

Verhoor verdachte

- Van een verdachtenverhoor is sprake als een opsporingsambtenaar een verdachte vragen stelt over zijn vermeende betrokkenheid bij een vermeend strafbaar feit. Het maakt niet uit op welke plaats de vragen gesteld worden. Het stellen van identiteitsvragen valt in beginsel niet onder verhoor.
- Een verdachte is niet tot antwoorden verplicht. Dit moet hem voor het verhoor worden meegedeeld. Als de verdachte een rechtspersoon is, wordt de cautie gegeven aan degene die als vertegenwoordiger wordt gehoord. De mededeling wordt vermeld in het pv.
- Het verhoor moet op een behoorlijke en faire wijze geschieden. De verhorende ambtenaar of rechter onthoudt zich van alles waarvan gezegd kan worden dat de verklaring niet in vrijheid is afgelegd. Een zekere druk mag op de verdachte worden uitgeoefend, bijvoorbeeld door hem te confronteren met tegenstrijdigheden in zijn verklaring of ontkenningen die weerlegd kunnen worden.
- Bij cautieverzuim mag de verklaring niet als bewijs worden gebruikt, tenzij de verdachte door het verzuim niet in zijn belangen is geschaad.
[Juras: Cautie 29 lid 2 Sv]
- Als de verhorende ambtenaar van mening is dat de verdachte de Nederlandse taal onvoldoende beheerst, beslist hij of het verhoor in een andere taal of met hulp van een tolk wordt afgenomen. Bij twijfel of bij verschil van mening met de verdachte, neemt de opsporingsambtenaar contact op met de (H)OvJ, die dan beslist.
- Als de verdachte en de verbalisant van oordeel zijn dat zij allebei een andere taal in voldoende mate beheersen en dat het verhoor in deze taal kan geschieden, dan wordt het verhoor in deze taal afgenomen. In het pv wordt vermeld dat het verhoor met instemming van de verdachte in de vreemde taal heeft plaatsgevonden en de verbalisant beargumenteert in het pv zijn beheersing van die taal.
- De verklaring wordt in de Nederlandse taal in het pv opgenomen. Dit geldt ook als het verhoor wordt afgenomen met behulp van een tolk.
[Juras: Verdachte rechten en plichten.]
[Aanwijzing bijstand tolken en vertalers in het opsporingsonderzoek in strafzaken].

Verhoorbijstand minderjarige verdachten

- De aangehouden minderjarige verdachte wordt medegedeeld dat hij recht heeft op bijstand van een raadsman of een andere vertrouwenspersoon tijdens het verhoor.
- 16- en 17-jarigen in B- zaken en alle minderjarige in C-zaken kunnen afstand doen van het recht op bijstand door een raadsman tijdens het verhoor.
- De minderjarige wordt over de kosten geïnformeerd.
- De HOvJ verifieert de mededelingen.
- De raadsman cq vertrouwenspersoon dient zich te conformeren aan de geldende regels.
[Juras: Aanwijzing rechtsbijstand politieverhoor]

Overige verhoorbijstand

- De raadsman heeft in bepaalde gevallen recht op aanwezigheid bij het verhoor van zijn cliënt, onder andere bij:
 - het verhoor door de (H)OvJ, dat vooraf gaat aan de inverzekeringstelling; [57 lid 2 Sv]
 - het verhoor door de RC, ter toetsing van opsporingsonderzoek; [59a lid 3 Sv]
 - het verhoor door de RC, dat vooraf gaat aan de bewaring; [63 lid 4 Sv]
 - de verhoren door de RC tenzij het belang van het onderzoek dit verbiedt. [186a Sv].

Verhoor getuige

- Een getuige is verplicht om bij de rechter een verklaring af te leggen. Deze verplichting geldt niet bij de politie. De getuigplicht geldt niet voor verschoningsgerechtigden.

- De getuigplicht doorbreekt de geheimhoudingsplicht. Getuigen die wel geheimhoudingsplicht maar geen verschoningsrecht hebben, zoals een accountant, zijn verplicht om bij de RC of op de zitting te verklaren.
- Politieambtenaren hebben geheimhoudingsplicht. Zij hebben geen verschoningsrecht, tenzij er een bedreigde of afgeschermd getuige in het geding is.
[Juras: [Verschoningsrecht strafproces](#)]
- Een bij de politie afgelegde verklaring door een getuige is geen getuigenverklaring in de zin van 342 Sv omdat deze niet op de zitting is afgelegd.
- De verdediging heeft op grond van 6 lid 3 onder d EVRM het recht om een getuige op zitting te ondervragen. Als de verdediging geen gebruik wenst te maken van haar ondervragingsrecht, onderzoekt de rechter welke bewijswaarde hij mag toekennen aan de een bij de politie afgelegde, bij pv vastgelegde, verklaring van een getuige. Hij plaatst de verklaring daarbij onder andere in het licht van de andere bewijsmiddelen. Het pv waarin de verklaring is vastgelegd, is een wettig bewijsmiddel in de vorm van een schriftelijk bescheid.
- In bepaalde gevallen zal de verdediging de getuige wel op zitting willen ondervragen. Als dit niet kan, bijvoorbeeld omdat de getuige onvindbaar is of weigert te verklaren, kan de rechter bewijskracht toekennen aan de bij de politie afgelegde verklaring als de verdachte of de raadsman in een eerder stadium in de gelegenheid is geweest de getuige te ondervragen en als de verklaring voldoende steun vindt in ander bewijsmateriaal.
Dit geldt ook als de rechter het verzoek van de verdediging om een getuige op te roepen, afwijst. De rechter moet voor het afwijzen een geldige reden hebben, bijvoorbeeld voorkomen dat een zedenslachtoffer op de zitting wordt geconfronteerd met de verdachte.
[PKN > Opsporing > Getuigenverhoor]

In bescherming nemen getuige

- De RC en de zittingrechter kunnen de getuige in bescherming nemen door:
 - te beletten dat hij antwoord geeft op bepaalde vragen van de OvJ, de verdachte of de raadsman; [187b Sv] [293 Sv]
 - te bepalen dat aan de getuige geen identiteitsvragen gesteld worden. [190 lid 3 Sv] [290 lid 3 Sv]
 In het laatste geval is er sprake van een ‘beperkt anonieme’ getuige. Het horen vindt zodanig plaats dat de identiteit van de getuige verborgen blijft. De getuige kan plaatsnemen achter een scherm of een integraalhelm dragen.
- De RC kan beletten dat bepaalde door de getuige verstrekte gegevens ter kennis komen van de OvJ, de verdachte en de raadsman.
- De politie kan het adres van het politiebureau als postadres van de getuige opnemen in het pv. Het feitelijke adres van de getuige wordt dan niet vermeld.

Bedreigde getuige

- De RC kan de status van bedreigde getuige verlenen als er aan een aantal voorwaarden is voldaan. Politieambtenaren hebben daar geen invloed op en mogen een getuige dan ook geen enkele toezegging doen. [136c Sv] [226a Sv]
- De identiteit van de getuige wordt verborgen gehouden en de getuige komt niet op de zitting. De RC hoort de bedreigde getuige en bepaalt of de verdachte, de raadsman en de OvJ wel of niet aanwezig zijn. Als ze aanwezig zijn, zitten zij achter een scherm of hebben contact via een telefoonverbinding. [226d Sv]
- De verklaring van een bedreigde getuige heeft alleen bewijskracht als:
 - de bedreigde getuige is gehoord door de RC en
 - er sprake is van een misdrijf 67 lid 1 Sv dat gezien zijn aard, het georganiseerde verband waarin het is begaan, of de samenhang met andere door de verdachte begane misdrijven, een ernstige inbreuk op de rechtsorde oplevert. [344a lid 2 Sv]

- Een verdachte kan niet veroordeeld worden als het bewijs uitsluitend of in beslissende mate wordt gegrond op de verklaring van getuigen van wie de identiteit verborgen is gehouden. [\[344a lid 1 Sv\]](#)

Afgeschermd getuige

- De RC kan een getuige de status van afgeschermd getuige verlenen als een zwaarwegend belang van de getuige of een belang van staatsveiligheid dat vereist. Dit laatste is veelal het geval bij het verhoren van een ambtenaar van de AIVD of een andere inlichtingendienst. [\[136d Sv\]](#) [\[226m Sv\]](#)
- De RC hoort de afgeschermd getuige en maakt daarvan pv op met inachtneming van de afgeschermd belangen. [\[226p lid 2 Sv\]](#)
- De rechter maakt uit welke bewijskracht hij toekent aan de verklaring van een afgeschermd getuige.

Kroongetuige

- Als de OvJ een afspraak over strafvermindering wil maken met een getuige die tevens verdachte of veroordeelde is, dan geeft hij de RC daarvan kennis. [\[226g Sv\]](#) [\[226k Sv\]](#)
- De afspraak kan uitsluitend betrekking hebben op een getuigenverklaring over:
 - misdrijven als omschreven in 67 lid 1 Sv,
 - die gepleegd zijn in georganiseerd verband en
 - gezien hun aard of samenhang met andere door de verdachte begane misdrijven, een ernstige inbreuk op de rechtsorde opleveren, of
 - misdrijven waarop naar wettelijke omschrijving acht jaar of meer gevangenisstraf staat.
- De OvJ stelt de afspraak op schrift en vordert van de RC dat deze de rechtmatigheid ervan toetst. [\[226g Sv\]](#)
- De RC hoort de getuige over de gemaakte afspraak voordat hij de rechtmatigheid van de afspraak toetst. [\[226j Sv\]](#)
- Als de RC oordeelt dat de afspraak rechtmatig is, hoort hij de getuige.
- De RC kan, in het belang van het onderzoek, bevelen dat de identiteit van de getuige voor een bepaalde termijn voor de verdachte verborgen blijft. De RC moet het bevel voor de beëindiging van zijn onderzoek opheffen. [\[226j Sv\]](#)

Auditieve registratie van verhoren

- Auditieve registratie van alle verdachtenverhoren en geplande verhoren van getuigen en aangevers is verplicht bij misdrijven die strafbaar zijn gesteld in het Wetboek van (Militair) Strafrecht, als:
 - er een overleden slachtoffer is;
 - de strafbedreiging 12 jaar of meer bedraagt;
 - de strafbedreiging minder dan 12 jaar bedraagt en er sprake is van evident zwaar lichamelijk letsel;
 - het gaat om een zedendelict met een strafbedreiging van 8 jaar of meer of om seksueel misbruik in een afhankelijkheidsrelatie.

[\[Juras: Verhoor registreren\]](#)

Audiovisuele registratie

- Audiovisuele registratie is verplicht:
 - bij alle verhoren van verdachten en geplande verhoren van getuigen en aangevers wanneer:
 - de verhoorder tijdens de uitvoering van het verhoor wordt ondersteund door een gedragsdeskundige of
 - de persoon die wordt verhoord kwetsbaar is én er sprake is van een misdrijf waarvoor auditieve registratie verplicht is.
- Kwetsbaar zijn minderjarigen onder de 16 jaar en personen met een

(kennelijke) verstandelijke beperking of cognitieve functiestoornis.
Als de minderjarige onder de 12 jaar is, wordt het verhoor in een kindvriendelijke studio afgenomen.

[\[Aanwijzing opsporing en vervolging inzake seksueel misbruik\]](#)

- wanneer een getuige wordt gehoord door een gedragsdeskundige.

[\[Aanwijzing auditief en audiovisueel registreren van verhoren van aangevers, getuigen en verdachten\]](#)

Facultatieve registratie

- In andere dan de voornoemde gevallen kan de OvJ, de advocaat-generaal of de RC, na overleg met de teamleider, bepalen dat het verhoor auditief of audiovisueel geregistreerd wordt.

[\[Aanwijzing auditief en audiovisueel registreren van verhoren van aangevers, getuigen en verdachten\]](#)

Geen registratie

- De regeling voor auditief of audiovisueel registreren geldt niet voor verhoren ter vaststelling van de identiteit, bij de voorleiding en de inverzekeringstelling.

Praktijk

Liegende getuige

Een liegende getuige is pas strafbaar als hij zijn verklaring onder ede aflegt. Een getuige die de politie voorliegt is dus niet strafbaar. Uiteraard ligt dit anders bij een valse aangifte.

Weigerachtige getuige

De politie kan alleen een getuige horen op basis van vrijwilligheid. De RC heeft de mogelijkheid de getuige te dagvaarden. Hierop is de getuige verplicht te verschijnen en te verklaren. Als hij daaraan niet voldoet, is hij strafbaar. [\[210 Sv\]](#) [\[444 Sr\]](#) [\[192 Sr\]](#)

Vragen naar identiteitsgegevens

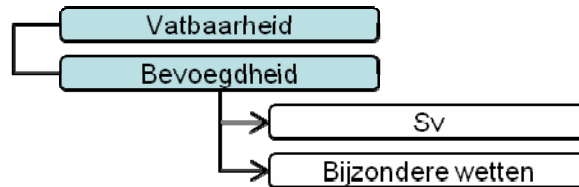
De verdachte naar zijn identiteitsgegevens vragen is geen verhoor, tenzij een bepaald gegeven in verband staat met een strafbaar feit. Dit kan het geval zijn als de leeftijd een rol speelt bij de vraag of een handeling strafbaar is.

Anonieme getuigenverklaring politieambtenaar

Een pv dat onder codenummer is opgemaakt, kan als bewijsmiddel worden gebruikt. Hiervoor is het niet vereist dat aan de verbalisant de status van bedreigde getuige is toegekend. De betrokken verbalisant kan op de zitting gehoord worden. Er worden dan geen identiteitsvragen aan hem gesteld en hij kan vermomd zijn of achter een scherm zitten.

18 Inbeslagneming

In dit hoofdstuk wordt het klassieke beslag besproken. Met betrekking tot bijzondere wetten is een beperkte keuze gemaakt. Conservatoir beslag en doorzoeken ter inbeslagneming worden behandeld in de hoofdstukken 12 en 14.

Inbeslagneming 134 Sv

- Sv kent twee vormen van beslag: klassiek en conservatoir. Klassiek beslag dient de strafvordering, conservatoir beslag is bedoeld om vermogensbestanddelen veilig te stellen met het oog op verhaal.
Dit hoofdstuk gaat over klassiek beslag.

Voorwaarden inbeslagneming

- Inbeslagneming is rechtmatig als:
 - het voorwerp daarvoor vatbaar is en
 - de persoon bevoegd is.

Vatbaarheid

- Vatbaar voor inbeslagneming zijn voorwerpen die:
 - de waarheid aan de dag kunnen brengen of wederrechtelijk verkregen voordeel kunnen aantonen;
 - kunnen worden verbeurdverklaard of onttrokken aan het verkeer.
- Dieren en het stoffelijk overschot van een mens zijn ook voorwerpen.
[\[Juras: Inbeslagneming vatbaarheid\]](#)

Bevoegdheden Sv

- Degene die de verdachte aanhoudt of staande houdt, is bevoegd vatbare voorwerpen die de verdachte met zich voert, in beslag te nemen.
- Op heterdaad zijn opsporingsambtenaren bevoegd tot inbeslagneming bij misdrijven en overtredingen, buiten heterdaad alleen bij misdrijven 67 lid 1 Sv.
- Ter inbeslagneming mag elke plaats worden betreden. De Awbi is van toepassing. Zoeken naar voorwerpen, dat verder gaat dan zoekend rondkijken, valt onder doorzoeking. [\[Hoofdstuk 20\]](#) [\[Hoofdstuk 21\]](#)
[\[Juras: Inbeslagneming 95 Sv\]](#)
[\[Juras: Inbeslagneming 96 Sv\]](#)

Bevoegdheden bijzondere wetten

- Op grond van de Opiumwet en WWM mogen opsporingsambtenaren daarvoor vatbare voorwerpen altijd in beslag nemen.
[\[Juras: Inbeslagneming 9 lid 3 OW\]](#) [\[Juras: Inbeslagneming 52 lid 1 WWM\]](#)

Uitlevering bevelen/vorderen

- Opsporingsambtenaren mogen bij verdenking van een misdrijf 67 lid 1 Sv de uitlevering bevelen van vatbare voorwerpen. Het bevel wordt niet gericht tot de verdachte. Verschoningsgerechtigden hoeven niet aan het bevel te voldoen.
[\[Juras: Inbeslagneming 96 Sv\]](#)
- De Opiumwet, WED en WWM geven ook bevoegdheid de uitlevering te vorderen. Deze vordering mag wel tot de verdachte worden gericht. De verdachte is verplicht daaraan te voldoen.
[\[Juras: Inbeslagneming overzicht\]](#)

Verplichting tot inbeslagneming

- Opsporingsambtenaren die via een bijzondere opsporingsbevoegdheid voorwerpen traceren waarvan het bezit verboden is omdat deze schadelijk voor de gezondheid of gevaarlijk zijn, moeten deze voorwerpen in beginsel in beslag nemen. Hierop bestaan de volgende uitzonderingen:
 - uitstel in het belang van het onderzoek waarbij de voorwerpen zodanig onder observatie blijven dat latere inbeslagneming mogelijk is;
 - doorlating op schriftelijk bevel van de OvJ bij een zwaarwegend opsporingsbelang.
[\[126ff Sv\]](#)

- Deze verplichting geldt, voor zover dit redelijkerwijs mogelijk is, ook voor alle andere situaties waarin opsporingsambtenaren de vindplaats weten van verboden schadelijke of gevaarlijke voorwerpen.
[Aanwijzing opsporingsbevoegdheden]

Verbod op het doorlaten van personen

- Hoewel er in 126ff Sv uitsluitend wordt gesproken over voorwerpen, geldt in gevallen waarbij misdrijven worden gepleegd waarbij de menselijke waardigheid direct in het geding is een verbod op het doorlaten van personen in de zin van het laten voortduren van bedoelde misdrijven. Voorbeelden van misdrijven waarbij de menselijke waardigheid direct in het geding is, zijn mensensmokkel, mensenhandel en wederrechtelijke vrijheidsberoving.

Kennisgeving van inbeslagneming en bewijs van ontvangst

- Zoveel mogelijk wordt aan degene bij wie een voorwerp in beslag is genomen een bewijs van ontvangst afgegeven.
- Van de inbeslagneming wordt door de opsporingsambtenaar een kennisgeving van inbeslagneming opgemaakt. Dit geldt ook bij inbeslagneming door de rechter-commissaris of de officier van justitie.
- De opsporingsambtenaar stelt de kennisgeving zo spoedig mogelijk in handen van de hulpofficier van justitie, voor de beoordeling of het beslag moet worden gehandhaafd.
[94 lid 3 Sv]

Behandeling van in beslag genomen voorwerpen

- In beslag genomen voorwerpen mogen worden onderzocht en zonodig mag een beveiliging worden verbroken. Ook mogen er voor onderzoek monsters worden genomen.
- Ook mogen brieven die niet zijn toevertrouwd aan een instelling van vervoer, door opsporingsambtenaren in beslag genomen worden als zij daarvoor vatbaar zijn. Zij mogen gesloten brieven niet openen maar moeten deze ter beschikking stellen van de OvJ. De OvJ mag de brieven lezen met machtiging van de RC. [102a Sv]
- Klassiek beslag kan op vordering van de OvJ en met schriftelijke machtiging van de RC worden omgezet in conservatoir beslag. [Hoofdstuk 19]
- Zodra strafvordering zich niet meer tegen de inbeslagneming verzet, handelt de hulpofficier van justitie, de officier van justitie of het OM bij teruggave overeenkomstig 116 Sv en de Aanwijzing inbeslagneming. Hoofdreel is dat het voorwerp wordt teruggegeven aan degene onder wie het in beslag genomen is.
[Juras: Inbeslagneming 96 Sv]
[Aanwijzing inbeslagneming]

Praktijk

Veiligstellen

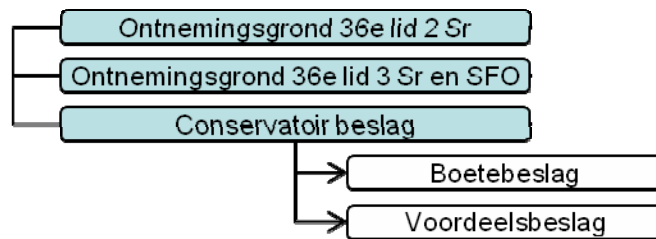
Een voorwerp 'veiligstellen' in belang van een opsporingsonderzoek is 'onder zich nemen ten behoeve van de strafvordering' en is daarmee inbeslagneming.

19 Ontnemingswetgeving

De rechter kan financieel voordeel dat is verkregen uit strafbare feiten, ontnemen door het opleggen van de maatregel tot ontneming van het wederrechtelijk verkregen voordeel (wvv). Met financieel rechercheren kan wvv worden opgespoord. Bij ingewikkelde zaken kan, onder voorwaarden, een SFO worden ingesteld onder leiding van de OvJ.

Om te voorkomen dat er 'niets meer te halen is' als het onderzoek rond is, biedt de wet de mogelijkheid tot het leggen van conservatoir beslag. Dit wordt gelegd om later een geldboete of wvv te kunnen verhalen. Conservatoir beslag is niet gericht op waarheidsvinding en er hoeft dan ook geen verband te bestaan tussen het voorwerp waarop beslag wordt gelegd en het strafbare feit.

In dit hoofdstuk worden de maatregel tot ontneming van wvv en het SFO summier toegelicht, waarna het conservatoir beslag aan de orde komt.

Ontnemingsgrond 36e lid 2 Sr

- Op basis van een financieel onderzoek doet de politie een ontnemingsvoorstel aan de OvJ. De OvJ richt vervolgens een ontnemingsvordering tot de rechter. De rechter kan dan, bij afzonderlijke beslissing, de maatregel tot ontneming van het wvv opleggen, indien hij de verdachte heeft veroordeeld voor een strafbaar feit en het wvv:
 - rechtstreeks is verkregen uit dat strafbare feit of
 - uit andere strafbare feiten waaromtrent voldoende aanwijzingen bestaan dat zij door de veroordeelde zijn begaan (die ad informandum zijn bijgevoegd) en
 - bij commune delicten minimaal € 500,- bedraagt; bij economische delicten is er geen minimum.

[\[Juras: Ontneming wederrechtelijk voordeel 36e lid 2 Sr\]](#)
- Wvv dat wordt ontnomen op grond van 36e lid 2 Sr, kan worden aangetoond met een 'gewoon' financieel onderzoek. Instelling van een SFO mag, maar hoeft niet. Instelling van een SFO is gebonden aan bepaalde voorwaarden.
- De verdachte kan bepaalde kosten in mindering brengen op het wvv.

[\[Aanwijzing ontneming\]](#)

Ontnemingsgrond 36e lid 3 Sr

- Ook bij de ontnemingsgrond van 36e lid 3 Sr geldt dat politie een ontnemingsvoorstel en de OvJ de ontnemingsvordering doet. De rechter kan dan, bij afzonderlijke beslissing, de ontnemingsmaatregel opleggen als:
 - hij de verdachte heeft veroordeeld voor een misdrijf van de 5e geldboetecategorie;
 - er tegen de verdachte een SFO is ingesteld en
 - aannemelijk is, gelet op het SFO, dat het misdrijf of andere strafbare feiten er op enigerlei wijze toe hebben geleid dat de verdachte wvv heeft verkregen.

[\[Juras: Ontneming wederrechtelijk voordeel 36e lid 3 Sr\]](#)
- Het aannemelijk maken dat het misdrijf of andere strafbare feiten op enigerlei wijze hebben geleid tot wederrechtelijk verkregen voordeel, is een ingewikkelde aangelegenheid. In het kort komt het op het volgende neer:
 - eerst wordt onderzocht hoe groot het vermogen van de persoon is aan het begin en aan het einde van een bepaalde periode;
 - dan wordt het verschil tussen begin- en eindvermogen berekend (vermogenstoename);
 - vervolgens wordt onderzocht wat de legale inkomsten en uitgaven van de persoon over de onderzochte periode zijn;
 - tot slot wordt het wvv berekend door verschil tussen legale inkomsten en uitgaven in mindering te brengen op de vermogenstoename;
- De verdachte kan bepaalde kosten in mindering brengen op het wvv.
- De OvJ mag, met schriftelijke machtiging van de RC, een SFO instellen bij verdenking een misdrijf van de 5e boetecategorie waarbij aannemelijk is dat het wvv minimaal € 12.000,- bedraagt.
- Een SFO staat los van de eventuele onderzoekshandelingen die door de rechter-commissaris in het kader van een opsporingsonderzoek worden verricht.
- De OvJ meldt de instelling van een SFO aan het Bureau Ontnemingswetgeving Openbaar Ministerie (BOOM).

[\[Aanwijzing ontneming\]](#)

Conservatoir boetebeslag

- Conservatoir boetebeslag is gericht op het verhalen van een geldboete die kan worden opgelegd voor een misdrijf van de 5e boetecategorie. Een voorwaarde is dat de voorgenomen eis minimaal € 5000,- bedraagt.

[\[Aanwijzing ontneming\]](#)
- Het beslag kan worden gelegd gedurende de fase van verdenking tot het onherroepelijk worden van de uitspraak in de hoofdzaak.

Conservatoir voordeelsbeslag

- Conservatoir voordeelsbeslag is gericht op het verhalen van wvv. Net als bij boetebeslag moet er sprake zijn van een misdrijf van de 5e boetecategorie. Het geschatte wvv moet minimaal € 5000,- bedragen.
[Aanwijzing ontneming]
- Het beslag kan worden gelegd in geval van verdenking of veroordeling, dus vanaf het ontstaan van de verdenking tot het moment waarop de ontnemingsvordering geëxecuteerd kan worden. De ontnemingsvordering kan tot uiterlijk twee jaar na de uitspraak in eerste aanleg in de hoofdzaak worden gedaan, ongeacht of er een SFO is ingesteld. [511b Sv]
[Juras: Inbeslagneming vatbaarheid 94a Sv]

Conservatoir beslag algemeen

- De OvJ is bevoegd tot het leggen van conservatoir beslag. Buiten het SFO heeft hij daarvoor vooraf een schriftelijke machtiging van de RC nodig. Tijdens het SFO is hij zelfstandig bevoegd tot het leggen van voordeelsbeslag, maar heeft hij voor het leggen van geldboetebeslag ook dan vooraf een schriftelijke machtiging van de RC nodig. Dit laatste geldt ook voor handhaven van beslag op voorwerpen die voor het SFO klassiek in beslag genomen zijn. Handhaven van beslag is het omzetten van klassiek beslag in conservatoir beslag. [103 Sv] [126b lid 1 Sv]
- De voorwerpen waarop conservatoir beslag wordt gelegd, moeten geschikt zijn voor verhaal van een geldboete of wvv. Dit houdt in dat zij voldoende waarde moet hebben en in beginsel moeten toebehoren aan de persoon aan wie de boete kan worden opgelegd of van wie het wvv kan worden ontnomen. Ook als deze persoon niet direct beschikt over deze voorwerpen, denk aan een rekening bij de bank, kan er conservatoir beslag gelegd worden (derdenbeslag).
- Ook op voorwerpen die toebehoren aan een ander, kan conservatoir beslag worden gelegd als deze middellijk of onmiddellijk afkomstig zijn van een misdrijf van de 5e geldboetecategorie en:
 - er voldoende aanwijzingen zijn dat die voorwerpen aan de ander zijn gaan toebehoren om uitwinning daarvan te bemoeilijken of te verhinderen en
 - de ander bij het verkrijgen wist of redelijkerwijze kon vermoeden dat die voorwerpen van enig misdrijf afkomstig waren.In dat geval kan er ook conservatoir beslag gelegd worden op andere voorwerpen van die ander, mits deze niet meer waard zijn dan de voorwerpen die middellijk of onmiddellijk afkomstig zijn van het misdrijf.
[Juras: Inbeslagneming vatbaarheid 94a Sv]
- De OvJ kan opsporingsambtenaren en gerechtsdeurwaarders last geven tot het leggen van conservatoir beslag. [556 Sv]
[PKN > Financiële opsporing > Afnemen/Ontnemen > Conservatoir beslag leggen]

Praktijk

Oplichter

Een man wordt veroordeeld voor valsheid in geschrift. Twee oplichtingszaken, waarover voldoende aanwijzingen bestaan dat de verdachte deze heeft gepleegd, zijn ad informandum bijgevoegd. Aannemelijk is dat de twee oplichtingszaken de verdachte wvv hebben opgeleverd. Dit kan worden ontnomen omdat de man:

- is veroordeeld voor valsheid in geschrift (misdrijf van de 5e geldboetecategorie) en
- de andere strafbare feiten (oplichting) aannemelijk zijn.

Gesnapt

Een man steelt tien tv's en verkoopt deze voor de helft van de nieuwwaarde. Een maand later wordt hij aangehouden. De eigenaar van de tv's voegt zich in de strafzaak en eist schadevergoeding gebaseerd op de nieuwwaarde van de tv's. De rechter wijst de eis toe en de veroordeelde betaalt het geëiste bedrag. De ontnemingsmaatregel kan nu niet worden opgelegd, omdat de verdachte schadevergoeding heeft betaald en dus geen wv heeft.

Conservatoir beslag bij een ander

Een man koopt een Mercedes van geld dat hij heeft verduisterd. Als hij in de gaten krijgt dat de politie hem op het spoor is, verkoopt hij de Mercedes aan een ander, die weet hoe de vork in de steel zit.

Op de Mercedes kan conservatoir beslag gelegd worden. Als dit niet mogelijk is, kan er conservatoir beslag gelegd worden op een voorwerp van de ander, bijvoorbeeld de auto die hij al jaren heeft. Voorwaarde is dat deze auto niet meer waard is dan de Mercedes.

Winkeldief

Een man pleegt in een maand vijftig winkeldiefstallen. De verkoop van de gestolen goederen levert hem € 4000,- op. Bij de 51ste keer wordt de man aangehouden. Hij bekent alle feiten. Hij verklaart dat hij € 4000,- euro in een potje heeft gestopt. Dit potje is een paar dagen geleden uit zijn woning gestolen.

Ontneming van de € 4000,- is mogelijk aangezien hij als heer en meester over het geld heeft beschikt.

Hennepkwekerij

Opzettelijk telen, bewerken en verkopen van hennep(producten) leveren strafbare feiten op waarop een geldboete van de 4e categorie is gesteld. Echter, op grond van 11 lid 3 en 12 OW kan een geldboete van de 5e categorie worden opgelegd als:

- er sprake is van beroeps- of bedrijfsmatige teelt;
- de waarde van de zaken die zijn gebruikt voor het telen of de waarde van de hennep(producten) meer is dan 1/4 van de boete 4e categorie;

Voor het vaststellen of er sprake is van beroeps- of bedrijfsmatige teelt, is het van belang dat de volgende zaken in het pv worden opgenomen:

- de schaalgrootte van de teelt;
- de hoeveelheid planten, in ieder geval meer dan 5;
- het soort perceel waar geteeld werd;
- de wijze van belichting, verwarming, bevloeiing e.d. en
- de rol van de verdachte, bijvoorbeeld het gedurende langere tijd investeren om winst te verkrijgen.

Jeugd

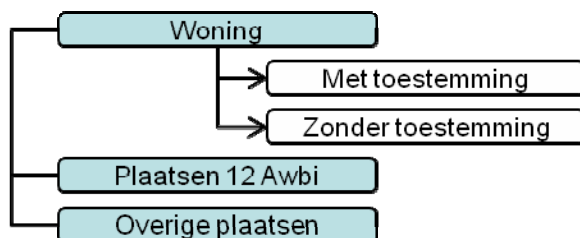
Een 10-jarige jongen steelt een bromfiets en verkoopt deze voor € 800,-. Hij maakt het geld op. De jongen kan niet veroordeeld worden omdat hij niet strafrechtelijk vervolgbaar is. De ontnemingsmaatregel kan niet worden opgelegd, omdat de jongen gezien zijn leeftijd niet veroordeeld kan worden. Uiteraard kunnen zijn ouders civielrechtelijk aansprakelijk worden gesteld.

Casino

Een man gokt in een casino met gestolen geld en wint € 500.000,-. Niet alleen het gestolen geld maar ook het gewonnen bedrag is wv en kan ontnomen worden (profijtbeginself).

20 Betreden van plaatsen

Het betreden van beschermde plaatsen door opsporingsambtenaren en toezichthouders is aan regels gebonden. In de eerste plaats moeten zij op grond van een wet bevoegd zijn en in de tweede plaats moeten zij bij woningen de vormvoorschriften van de Awbi in acht nemen.

Binnentreden woning met toestemming

- Bij binnentreden in een woning met verkregen toestemming van de bewoner, gelden de volgende vormvoorschriften:
 - vooraf legitimeren en
 - vooraf het doel van het binnentreden mededelen.

[Juras: [Betreden woning met toestemming](#)]

Binnentreden woning zonder toestemming

- Bij binnentreden in een woning zonder toestemming van de bewoner, gelden de volgende vormvoorschriften:
 - vooraf legitimeren;
 - vooraf het doel van het binnentreden mededelen;
 - bezit van een schriftelijke machtiging en deze zo mogelijk tonen;
 - achteraf schriftelijk verslag opmaken en toezenden aan degene die de machtiging heeft afgegeven en aan de OvJ als de machtiging door de HOvJ is afgegeven, en
 - afschrift verslag binnen 4 dagen uitreiken of toezenden aan de bewoner.

[Juras: [Betreden woning zonder toestemming](#)]

Afgifte machtiging

- Bevoegd tot het afgeven van een machtiging zijn:
 - de advocaat-generaal bij het Hof;
 - de OvJ;
 - de HOvJ of
 - de burgemeester voor andere doeleinden dan strafvordering.

Voorbeeld: binnentreden op grond van de Wet bopz.

[Juras: [Betreden woning zonder toestemming](#)]

Model machtiging

- Het model van de machtiging is door de minister vastgesteld.

Beperkingen gebruik machtiging

- De machtiging geldt voor één in de machtiging te noemen woning. Zo nodig kan in de machtiging worden bepaald dat zij tevens geldt voor ten hoogste drie andere afzonderlijk te noemen woningen.
- Ten behoeve van VH-feiten kan de advocaat-generaal of de OvJ en in uitzonderlijke gevallen de HOvJ een machtiging afgeven die betrekking heeft op een groter aantal woningen.
- Een machtiging blijft ten hoogste van kracht tot en met de derde dag na die waarop zij is afgegeven.
- Tussen middernacht en 06.00 uur of bij afwezigheid van de bewoner mag niet worden binnengetreden in een woning, tenzij er dringende noodzaak bestaat en de machtiging dit uitdrukkelijk bepaalt.

[Juras: [Betreden woning zonder toestemming](#)]

Uitzonderingen vormvoorschriften

- De verplichting tot legitimeren en mededelen van het doel geldt niet als dit niet kan worden gevegd omdat dit:
 - naar redelijke verwachting ernstig en onmiddellijk gevaar oplevert voor de veiligheid van personen of goederen;
 - feitelijk onmogelijk is of
 - naar redelijke verwachting de opsporing van VH-misdrijven schaadt.
- Een schriftelijke machtiging is niet vereist:
 - voor rechters, rechterlijke colleges, leden van het OM, burgemeesters, gerechtsdeurwaarders en belastingdeurwaarders of

- als er terstond moet worden binnengetreden ter voorkoming of bestrijding van ernstig en onmiddellijk gevaar voor de veiligheid van personen of goederen.

[\[Juras: Betreden woning zonder toestemming\]](#)

Betreden bijzondere plaatsen

- De in 12 Awbi genoemde plaatsen mogen op de genoemde tijden alleen betreden worden door opsporingsambtenaren in geval van ontdekking op heterdaad van een strafbaar feit.

[\[Juras: Betreden plaatsen overzicht\]](#)

Overige plaatsen

- Voor het betreden van overige plaatsen, o.a. erven, tuinen, bedrijfspanden en schuren, volstaat de door de wet gegeven bevoegdheid tot het betreden van plaatsen en gelden geen vormvoorschriften.

Praktijk

De woning

De woning is de plaats waar men zijn privaat huiselijk leven leidt en die daartoe van de buitenwereld is afgescheiden. Het gaat hierbij niet over het uiterlijk maar over de bestemming van de plaats. Bij kamerverhuur moet er rekening mee worden gehouden dat elke verhuurde kamer een aparte woning kan zijn.

[\[Juras: Betreden woning met toestemming\]](#)

Binnentreden (betreden) van plaatsen

Als de grens van een woning, of wat daaronder kan worden verstaan, wordt overschreden, wordt er binnengetreden. Ook het naar binnen brengen van bijvoorbeeld een arm of voet is binnentreden.

[\[Juras: Betreden woning met toestemming\]](#)

Toestemming

De bewoner zal zijn toestemming meestal uitdrukkelijk, met woorden, geven.

Soms zal de bewoner zijn toestemming stilzwijgend geven.

Het gaat erom dat de toestemming van de bewoner een voor de ambtenaar kenbare uiting moet zijn van zijn vrij genomen beslissing. Bij alleen een openstaande deur of afwezigheid van de bewoner kan niet gesproken worden van toestemming. Bij twijfel is het verstandig om uit te gaan van een weigering.

[\[Juras: Betreden woning met toestemming\]](#)

Wie is bewoner?

Elke persoon die zich als gebruiker voordoet, m.u.v. te jeugdige personen, dient als bewoner te worden beschouwd. Als er meerdere bewoners zijn, is toestemming van één bewoner voldoende. Daartegenover geldt de weigering van één bewoner als het ontbreken van toestemming. Logés, personeel of de oppas zijn geen bewoners maar kunnen wel namens de bewoner optreden.

Het illegaal bewonen van een woning, denk hierbij aan een kraakpand, doet niets af aan de status van bewoner.

[\[Juras: Betreden woning met toestemming\]](#)

Intrekken toestemming

Het kan voorkomen dat een bewoner zijn eerder gegeven toestemming intrekt of de ene bewoner toestemming verleent en een andere bewoner deze weer intrekt. De opsporingsambtenaar zal in dat geval de woning moeten verlaten. Gebaseerd op de huidige visie kan een in beslag genomen of in beslag te nemen voorwerp, of een aangehouden of aan te houden persoon, door de opsporingsambtenaar die op weg is naar de uitgang,

meegenomen worden.

[Juras: [Betreden woning met toestemming](#)]

Voortgezette toepassing

Als de opsporingsambtenaar is binnengetreden met een machtiging voor een bepaald doel, bijv. aanhouden terzake van mishandeling, dan mag hij ook andere bevoegdheden uitoefenen die nodig zijn in een onverwachte situatie, bijv. in beslag nemen van toevallig ontdekte drugs.

[Juras: [Binnentreden hulpverlening](#)]

Binnentreden zonder bevoegdheid of zonder naleving van de Awbi

Een ambtenaar die binnentreedt zonder bevoegdheid of zonder dat hij zich houdt aan de vormvoorschriften van de Awbi, pleegt een misdrijf.

[Juras: [Ambtelijke huisvredebreuk 370 lid 1 Sr](#)]

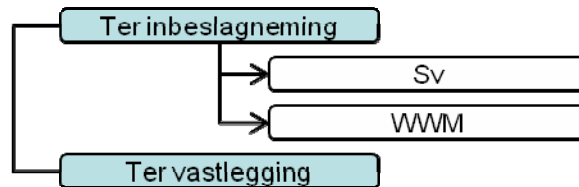
Binnentreden ter hulpverlening

Op basis van 7 lid 2 Pw is de politieambtenaar bevoegd elke plaats te betreden ter hulpverlening. In beginsel is ook dan bij woningen een machtiging vereist. Echter als er terstond moet worden binnengetreden om onmiddellijk en ernstig gevaar voor personen of goederen te voorkomen of te bestrijden, is er geen machtiging nodig. [2 lid 3 Awbi]

[Juras: [binnentreden hulpverlening 7 lid 2 Politiewet](#)]

21 Doorzoeken ter inbeslagneming en vastlegging gegevens

In dit hoofdstuk worden de meest relevante onderzoekingsbevoegdheden ter inbeslagneming van voorwerpen en ter vastlegging van gegevens behandeld. Voor inbeslagneming wordt verwezen naar hoofdstuk 11. Doorzoeken met het oog op financiële waarheidsvinding wordt niet behandeld.

Doorzoeken

- Doorzoeken is elke vorm van zoeken die verder gaat dan zoekend rondkijken. Als een voorwerp niet voor de hand wordt aangetroffen maar er bijvoorbeeld kasten moeten worden geopend, is er sprake van doorzoeken.
- In zijn algemeenheid is er geen sprake van doorzoeken als uit betrouwbare bron bekend is waar het voorwerp zich precies bevindt. Er hoeft dan immers niet gezocht te worden. Ook is er geen sprake van doorzoeken bij het openen van deuren om zich doorgang te verschaffen.
- Als een woning met machtiging van de RC wordt doorzocht of als de RC de woning zelf doorzoekt, is er geen Awbi-machtiging vereist.
[\[Juras: Betreden woning zonder toestemming \]](#)

Doorzoeken ter inbeslagneming Sv

- De RC is bevoegd, op vordering van de OvJ en indien hij onderzoekshandelingen verricht ambtshalve, tot het doorzoeken van alle plaatsen, inclusief woningen en kantoren van geheimhouders ex 218 Sv.
[\[Juras: Doorzoeken ter inbeslagneming RC 110 Sv\]](#)
- Bij dringende noodzakelijkheid en indien het optreden van de RC niet kan worden afgewacht, is de OvJ bevoegd tot het doorzoeken van woningen en kantoren van geheimhouders ex 218 Sv, mits:
 - er sprake is van heterdaad of verdenking van een misdrijf 67 lid 1 Sv en
 - de RC machtiging heeft gegeven, in beginsel schriftelijk, bij spoed mondeling.Indien het optreden van de OvJ niet kan worden afgewacht, komt dezelfde bevoegdheid toe aan de HOvJ. In dat geval wordt de machtiging van de RC zo mogelijk door tussenkomst van de OvJ verkregen.
[\[Juras: Doorzoeken ter inbeslagneming \(H\)OvJ 97 Sv\]](#)
- De OvJ is bevoegd, op heterdaad of bij verdenking van een misdrijf 67 lid 1 Sv, plaatsen te doorzoeken met uitzondering van:
 - woningen zonder toestemming van de bewoner en
 - kantoren van geheimhouders ex 218 Sv.Bij dringende noodzakelijkheid en indien het optreden van de OvJ niet kan worden afgewacht, komt dezelfde bevoegdheid toe aan de HOvJ. Hij moet daartoe gemachtigd worden door de OvJ. Zo mogelijk wordt de machtiging vooraf verleend. In spoedeisende gevallen of als de OvJ onbereikbaar is, kan dit binnen drie dagen na het binnentreden. Als de OvJ weigert achteraf machtiging te geven, dan worden de gevolgen van de doorzoeking zoveel mogelijk ongedaan gemaakt.
[\[Juras: Doorzoeken ter inbeslagneming 96c Sv\]](#)
- Opsporingsambtenaren mogen vervoermiddelen ter inbeslagneming doorzoeken bij ontdekking op heterdaad of bij verdenking van een misdrijf 67 lid 1 Sv. Woongedeelten mogen zij niet doorzoeken.
[\[Juras: Doorzoeken vervoermiddel 96b Sv\]](#)

Doorzoeken ter vastlegging van gegevens Sv

- Gegevens zijn geen voorwerpen en kunnen niet in beslag genomen worden maar wel worden vastgelegd.
- RC, OvJ, HOvJ en opsporingsambtenaren mogen onder de voorwaarden die gelden voor het doorzoeken ter inbeslagneming, plaatsen en vervoermiddelen doorzoeken ter vastlegging van gegevens die zijn opgeslagen op een gegevensdrager.
- Vanaf de plaats van de doorzoeking mogen geautomatiseerde werken die elders staan en verbonden zijn met de doorzochte computer, doorzocht worden. Dit mag niet verder gaan dan de autorisatie van de personen die vanaf het werkstation op de plaats van de doorzoeking plegen te werken of te verblijven. [\[125j Sv\]](#) [\[125 i Sv\]](#)

Maatregelen

- Degene die de leiding heeft bij de doorzoeking kan de nodige maatregelen nemen of laten nemen ter bewaking of afsluiting. Hij kan bevelen dat niemand zich verwijderd of gebruik maakt van telecommunicatiemiddelen gedurende de doorzoeking. Aanwezigen die zich niet houden aan het bevel kunnen worden aangehouden. Bij opzet is 184 Sr van toepassing.
[\[Juras: Maatregelen bij schouw of doorzoeking 125 Sv\]](#)
- Voorts kunnen op grond van 124 Sv maatregelen genomen worden om de orde te handhaven.
[\[Juras: Maatregelen bij ambtsverrichtingen 124 Sv\]](#)

Bevriezen

- Opsporingsambtenaren die zijn binnengetrepen op grond van 96 Sv mogen, bijvoorbeeld als zij de voorwerpen met zoekend rondkijken niet aantreffen, de situatie 'bevriezen' in afwachting van de tot doorzoeken bevoegde persoon. Dit houdt in dat zij de nodige maatregelen mogen nemen om wegmaken, onbruikbaar maken, onklaar maken of beschadigen van voor inbeslagneming vatbare voorwerpen te voorkomen. De vrijheid van personen kan daarbij worden beperkt.
[\[Juras: Maatregelen ter doorzoeking 96 lid 2 Sv\]](#)

WWM

- De in 141 Sv genoemde opsporingsambtenaren zijn zelfstandig bevoegd tot doorzoeken ter inbeslagneming op grond van de WWM. Van belang is dat de doorzoeking zich niet tevens uitstrekt tot andere delicten. Het doorzoeken van woningen op grond van 49 WWM staat op gespannen voet met het EVRM. Het is dan ook raadzaam om in die gevallen contact op te nemen met de OvJ.
[\[Juras: Doorzoeken 49 WWM\]](#)

Praktijk

E-mail bij provider

Indien er bij een doorzoeking ter vastlegging van gegevens bij een provider e-mail voor de verdachte wordt aangetroffen, dan mag de OvJ slechts na schriftelijke machtiging van de RC bepalen dat deze gegevens worden vastgelegd.

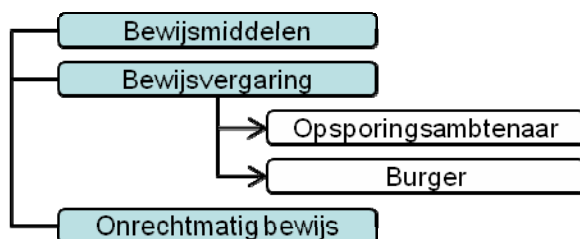
Gestolen bromfiets

Twee rechercheurs betreden een vrijstaande loods om een bromfiets in beslag te nemen. In de loods zien ze een kleine hoeveelheid wit poeder, vermoedelijk cocaïne, liggen. Ze vermoeden dat er drugs in de loods aanwezig zijn.

De Opiumwet kent niet de bevoegdheid tot doorzoeken. De rechercheurs mogen de situatie bevriezen op grond van 96 lid 2 Sv in afwachting van de komst van de OvJ, dan wel bij spoed de HOvJ. De (H)OvJ is bevoegd de loods te doorzoeken op grond van 96c Sv.

22 Bewijs

Bij bewijsvergaring speelt het leerstuk van onrechtmatig verkregen bewijs een rol. Onrechtmatig verkregen bewijs kan door de rechter worden gesanctioneerd. De toegepaste sanctie is afhankelijk van de wijze en de mate van vormverzuim en van de factoren die daarbij een rol spelen.

Bewijsmiddelen

- Het bewijs dat de verdachte het ten laste gelegde feit heeft begaan, kan door de rechter slechts worden aangenomen, als hij daarvan overtuigd is door de inhoud van wettige bewijsmiddelen. [\[338 Sv\]](#)
De wettige bewijsmiddelen zijn:
 - eigen waarneming van de rechter;
 - verklaringen van de verdachte;
 - verklaringen van een getuige;
 - verklaringen van een deskundige en
 - schriftelijke bescheiden.
- Het bewijs dat de verdachte het ten laste gelegde feit heeft gepleegd, kan door de rechter worden aangenomen op het proces-verbaal van een opsporingsambtenaar. [\[Juras: Bewijsmiddelen strafprocesrecht\]](#)

Bewijsvergaring opsporingsambtenaar

- Opsporingsambtenaren verrichten onder leiding van de OvJ het opsporingsonderzoek, vergaren hierbij bewijs en leggen dat vast in een pv. Het bewijs is rechtmatig verkregen als de opsporingsambtenaar zich heeft gehouden aan:
 - de wet en
 - de beginselen van een goede procesorde (rechtsbeginselen).
- De wet: handelingen die geen of een geringe inbreuk maken op een grondrecht worden gebaseerd op 3 Pw en, in de fase van verdenking, op 141 Sv. Een voorbeeld hiervan is onopvallend een foto maken van een verdachte die op straat loopt. Handelingen die inbreuk maken op een grondrecht, moeten terug te voeren zijn tot een specifieke bepaling. Bijvoorbeeld onderzoek aan de kleding gebaseerd op 56 Sv.
- De rechtsbeginselen: de rechter toetst het politieoptreden ook aan de rechtsbeginselen, onder andere:
 - verbod van willekeur;
 - vertrouwensbeginsel;
 - gelijkheidsbeginsel;
 - evenredigheidsbeginsel (proportionaliteit en subsidiariteit) en
 - zuiverheid van oogmerk.[\[Juras: Beginselen strafprocesrecht\]](#)

Bewijsvergaring burger

- Ook een burger mag bewijs vergaren. Zo is hij bevoegd een verdachte op heterdaad aan te houden en de voorwerpen die deze met zich voert, in beslag te nemen. Bewijs dat een burger rechtmatig heeft vergaard, is zonder meer bruikbaar. Bewijs dat hij onrechtmatig heeft vergaard, kan bruikbaar zijn. Voorwaarde hierbij is dat de burger geheel op eigen initiatief handelde.

Onrechtmatig bewijs

- Als bewijs onrechtmatig is verkregen, heeft de rechter de volgende mogelijkheden:
 - vaststelling van het vormverzuim zonder verdere consequenties;
 - strafvermindering;
 - uitsluiting van het bewijs;
 - niet-ontvankelijkverklaring van het OM.
- De rechter houdt hierbij rekening met:
 - het belang dat het geschonden voorschrift dient;
 - de ernst van het verzuim en
 - het nadeel dat daardoor wordt veroorzaakt, in het bijzonder in hoeverre de verdachte in zijn verdediging is geschaad.Hierbij geldt dat hoe zwaarder het vormverzuim is, hoe zwaarder de sanctie.

- De zwaarste sanctie, niet-ontvankelijkverklaring van het OM, komt aan de orde als er ernstig inbreuk is gemaakt op de beginselen van een behoorlijke procesorde. Doelbewust de belangen van de verdachte schaden of zeer onachtzaam opsporen, zal leiden tot deze sanctie.
- Bij het vermoeden dat bewijs onrechtmatig is verkregen verdient het dan ook sterk aanbeveling om contact op te nemen met de OvJ.
- De beslissing van de rechter aangaande het bewijs wordt in het vonnis met redenen omkleed. [\[359a Sv\]](#)
- Naast de genoemde processuele consequenties van onrechtmatig verkregen bewijs, kunnen er ook strafrechtelijke en civielrechtelijke gevolgen zijn, bijvoorbeeld ambtelijke huisvredebreuk en onrechtmatige daad.

Praktijk

Onrechtmatige doorzoeking

Twee rechercheurs betreden en doorzoeken onrechtmatig de woning van een kennis van de verdachte. De verdachte woont elders. De rechercheurs vinden bewijsmateriaal tegen de verdachte.

Aangezien niet het huisrecht van de verdachte is geschaad, kan de rechter het bewijsmateriaal gebruiken.

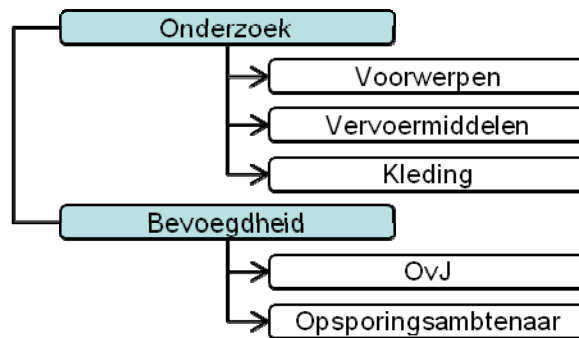
De agenten hebben zich schuldig gemaakt aan ambtelijke huisvredebreuk.

Privé-camera

Tijdens een inbraak in een winkel worden van de verdachte video-opnamen gemaakt door een vaste camera. Deze opnamen mogen als bewijs worden gebruikt.

23 Terrorismebestrijding

Om terrorisme effectief te kunnen bestrijden zijn bevoegdheden nodig die in een vroeg stadium inzetbaar zijn. In dit hoofdstuk wordt aangegeven wat terroristische misdrijven zijn en komen de bevoegdheden aan bod die strekken tot het onderzoeken van voorwerpen, vervoermiddelen en kleding. De bijzondere opsporingsbevoegdheden worden in Hoofdstuk 24 behandeld.

Terroristische misdrijven

- In 83 Sr wordt een limitatieve opsomming gegeven van de terroristische misdrijven. Terroristische misdrijven zijn onder andere:
 - diverse staatkundige misdrijven (Titels I t.m. IV Sr);
 - diverse gemeengevaarlijke delicten (Titel VII Sr);
 - wederrechtelijke vrijheidsberoving, moord, doodslag en zware mishandeling, indien begaan met een terroristisch oogmerk, 282b, 289, 288a, 304a Sr;
 - bedreiging met een terroristisch misdrijf, 285 lid 3 Sr;
 - deelneming aan een terroristische organisatie, 140a Sr en
 - vervaardigen, in- en uitvoeren, voorhanden hebben en afleveren van een (vuur)wapen of munitie met een terroristisch oogmerk; 9, 13, 14, 26 en 31 WWM;
 - vervaardigen van explosieven met een terroristisch oogmerk, 33b Wet explosieven voor civiel gebruik.
- Samenspanning tot de desbetreffende staatkundige misdrijven en gemeengevaarlijke delicten en tot wederrechtelijke vrijheidsberoving, moord en zware mishandeling, is strafbaar. Hierdoor kan er in een zeer vroeg stadium worden opgetreden tegen terrorisme.
- Er sprake is van samenspanning zodra twee of meer personen overeengekomen zijn om het misdrijf te plegen, 80 Sr. De fase van samenspanning ligt voor de voorbereidingsfase.
- Ingevolge 83a Sr wordt onder een terroristisch oogmerk verstaan, het oogmerk:
 - om (een deel van) de bevolking van een land ernstige vrees aan te jagen;
 - een overheid of internationale organisatie wederrechtelijk te dwingen iets te doen, niet te doen of te dulden of
 - de fundamentele politieke, constitutionele, economische of sociale structuren van een land of een internationale organisatie ernstig te ontwrichten of te vernietigen.

Onderzoek voorwerpen

- Op bevel van de OvJ zijn opsporingsambtenaren bevoegd, bij aanwijzingen van een terroristisch misdrijf, in het belang van het onderzoek:
 - voorwerpen te onderzoeken en aan opneming te onderwerpen;
 - monsters van voorwerpen te nemen en
 - verpakkingen te openen.
- Als het onderzoek, de opneming en de monsterneming niet ter plaatse gedaan kan worden, mogen de opsporingsambtenaren de voorwerpen voor korte tijd meenemen. Zij moeten zoveel mogelijk een bewijs van ontvangst afgeven.
- Er is eerder sprake van aanwijzingen dan van een redelijk vermoeden. Er kan al sprake zijn van aanwijzingen bij moeilijk verifieerbare geruchten dat een aanslag wordt voorbereid of dat daartoe wordt samengespannen. Ook de uitkomsten van een dreigingsanalyse van de AIVD kunnen aanwijzingen opleveren.

[\[Juras: Onderzoek voorwerpen terrorisme 126zq lid 1 Sv\]](#)

Onderzoek vervoermiddelen

- Op bevel van de OvJ zijn opsporingsambtenaren bevoegd, bij aanwijzingen van een terroristisch misdrijf, in het belang van het onderzoek vervoermiddelen te onderzoeken en:
 - van de bestuurder van een voertuig te vorderen dat deze zijn voertuig stilhoudt en overbrengt naar een aangewezen plaats;
 - van de bestuurder inzage te vorderen van de bescheiden die wettelijk zijn voorgeschreven voor de lading;
 - voertuigen en hun lading te onderzoeken;
- De bevoegdheid geldt ook ten aanzien van schippers en hun vaartuigen.

[\[Juras: Onderzoeken vervoermiddelen terrorisme 126zr lid 1 Sv\]](#)

Onderzoek kleding

- Op bevel van de OvJ zijn opsporingsambtenaren bevoegd om personen aan hun kleding te onderzoeken, bij aanwijzingen van een terroristisch misdrijf, in het belang van het onderzoek.
 - Er mag gebruikt gemaakt worden van detectieapparatuur of andere hulpmiddelen.
 - Het onderzoek:
 - geschiedt door het aftasten van de kleding of het onderzoeken van afzonderlijke kledingstukken voor zover dat nodig is;
 - wordt zoveel mogelijk uitgevoerd door een opsporingsambtenaar van hetzelfde geslacht als de onderzochte persoon;
 - wordt zoveel mogelijk uitgevoerd in het bijzijn van een tweede opsporingsambtenaar en
 - wordt uitgevoerd in een afgezonderde ruimte als de onderzochte persoon dat wenst.
- [Juras: [Onderzoek kleding terrorisme 126zs lid 1 Sv](#)]

Algemeen

- De bevelen tot onderzoek van voorwerpen, vervoermiddelen of aan de kleding, mogen mondeling worden gegeven voor een periode van maximaal twaalf uren, voor een daarbij omschreven gebied. De geldigheidsduur kan telkens met maximaal twaalf uren worden verlengd.
 - Er is geen bevel van de OvJ nodig in de volgende, bij AMvB aangewezen gebieden:
 - het Binnenhof te Den Haag;
 - de centrale stations van de vier grote steden;
 - de Nederlandse luchthavens en de daaraan grenzende gebieden;
 - de Kerncentrale te Borssele en
 - het Mediapark te Hilversum.
 - De opsporingsambtenaar legt bij pv onder andere vast:
 - het aantal keren dat een bevoegdheid is toegepast en
 - de wijze waarop de bevoegdheid is uitgeoefend.
 - De opsporingsambtenaar verstrekt aan de onderzochte persoon schriftelijk informatie over bevoegdheidsuitoefening, waarop onder andere zijn dienstnummer staat.
- [PKN > [Terrorisme](#)]

Praktijk

Mogelijke gijzeling

Een buurtagent krijgt een tip van de eigenaar van een sportschool dat hij een paar mannen die bij hem trainen, heeft horen spreken over het gijzelen van een lid van de Tweede Kamer. De buurtagent kent de mannen en weet dat het fanatieke islamisten zijn. De bijzondere opsporingsbevoegdheden uit Titel VB van het Wetboek van Strafvordering, onder andere stelselmatige observatie en het tappen van telefoons, kunnen worden toegepast.

Bevel in veiligheidsrisicogebied

De burgemeester heeft een deel van het stadscentrum aangewezen als veiligheidsrisicogebied op grond van artikel 151b Gemeentewet. Bij de politie komt een ambtsbericht van de AIVD binnen dat er in het stadscentrum een terroristische aanslag wordt voorbereid.

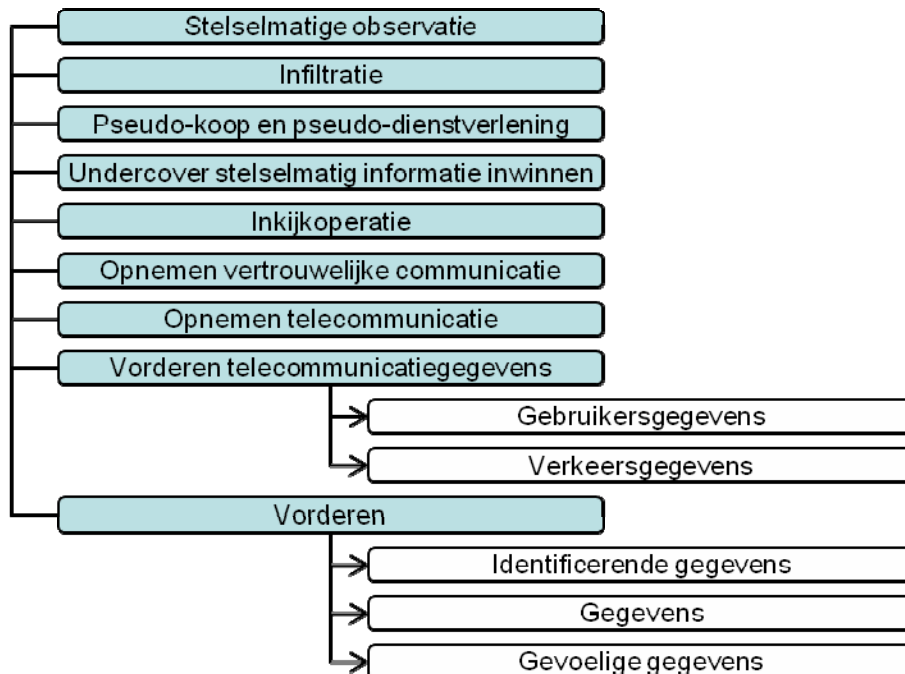
De politie mag willekeurige personen aan de kleding onderzoeken, vervoermiddelen en voorwerpen onderzoeken op grond van de artikelen 126zs, 126zr en 126zq, maar alleen op bevel van de OvJ. Er is namelijk geen sprake van een in de bijlage van het Besluit opsporing terroristische misdrijven genoemd veiligheidsrisicogebied.

Werven voor de jihad

De politie beschikt over informatie dat een man in Nederland personen werft voor de jihad. De informatie is voldoende om te kunnen spreken van een redelijk vermoeden. Aanhouding voor 205 Sr, 'werven voor de gewapende strijd', is mogelijk.

24 Bijzondere opsporingsbevoegdheden

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de bijzondere opsporingsbevoegdheden en hun toepassingsgebied. In de hoofdstukken 24.1 tot en met 24.9 zijn de bevoegdheden uitgewerkt.

Algemeen

- De bijzondere opsporingsbevoegdheden zijn opgenomen in de Titels IVa, V, Va (inzet burgers), Vb en Vc (inzet burgers) van het Wetboek van Strafvordering. In Titel Vd zijn algemene regels opgenomen, zoals de notificatieplicht, kennisgeving aan betrokkenen en eisen aan technische hulpmiddelen.
- De bevoegdheden uit Titel IVa en Va strekken tot 'klassieke' opsporing. Afhankelijk van de bevoegdheid moet er sprake zijn van verdenking van:
 - een misdrijf;
 - een misdrijf 67 lid 1 Sv of
 - een misdrijf 67 lid 1 Sv dat gezien zijn aard of de samenhang met andere door de verdachte begane misdrijven een ernstige inbreuk op de rechtsorde oplevert.
- De bevoegdheden uit de Titels V en Va strekken tot de opsporing, waaronder het in kaart brengen, van georganiseerde criminaliteit. Voor elke bevoegdheid geldt dat er sprake moet zijn van:
 - een redelijk vermoeden gebaseerd op feiten of omstandigheden dat;
 - in georganiseerd verband 67 lid 1 Sv misdrijven worden beraamd of gepleegd;
 - die gezien hun aard of samenhang met andere misdrijven binnen dat verband;
 - een ernstige inbreuk op de rechtsorde opleveren.De bevoegdheden uit de Titels V en Va kunnen ook tijdens de fase van beraming worden toegepast, dus voordat er een strafbaar feit is gepleegd. Dit valt onder de definitie van het opsporingsonderzoek. [\[132a Sv\]](#)
- De bevoegdheden uit Titel Vb en Vc strekken tot opsporing van terroristische misdrijven. Voor de toepassing is geen redelijk vermoeden vereist, maar zijn aanwijzingen voldoende. Daarvan is sprake als de beschikbare informatie feiten en omstandigheden bevat die erop duiden dat daadwerkelijk een terroristisch misdrijf zou zijn of zal worden gepleegd. Daarvan kan bijvoorbeeld sprake zijn bij moeilijk verifieerbare geruchten dat een aanslag wordt voorbereid of dat daartoe wordt samengespannen. Ook uitkomsten van dreigingsanalyses van de AIVD kunnen aanwijzingen opleveren.
- De bevoegdheden uit de titels IVa, V en Vb mogen slechts worden toegepast op bevel van de OvJ, met uitzondering van de vordering tot verstrekking van:
 - gebruikersgegevens van telecommunicatie en
 - identificerende gegevens.
- Voor de bevelen tot het opnemen van vertrouwelijke communicatie en het opnemen van telecommunicatie is een machtiging van de RC vereist.
- De bevelen op basis van de Titels IVa en V zijn schriftelijk. Bij dringende noodzaak kan dit mondeling. De OvJ stelt het bevel dan binnen drie dagen op schrift.
- De bevelen op basis van Titel Vb zijn schriftelijk, tenzij de wet anders bepaalt.
- De pv's waarin toepassing van de bevoegdheden is opgenomen, worden bij de processtukken gevoegd.
[\[Juras: Overzicht BOB\]](#)

24.1 Stelselmatige observatie

In dit hoofdstuk wordt ook kort ingegaan op niet stelselmatig observeren. Dit is geen bijzondere opsporingsbevoegdheid.

Stelselmatige observatie klassieke opsporing

- De OvJ kan, bij verdenking van een misdrijf, in het belang van het onderzoek, bevelen dat een opsporingsambtenaar een persoon stelselmatig observeert. [\[126g Sv\]](#)
- Stelselmatige observatie is het al dan niet heimelijk, systematisch en gericht waarnemen en/of volgen van een persoon met als te verwachten resultaat dat daardoor een min of meer volledig beeld kan worden verkregen van bepaalde aspecten van zijn of haar leven.
- Stelselmatigheid wordt bepaald door duur, plaats, intensiteit of frequentie van de observatie en het gebruik van een technisch hulpmiddel dat meer biedt dan alleen versterking van de zintuigen. Ook moeten observaties in hun onderling verband worden bekeken: enige observaties die op zich niet stelselmatig zijn, kunnen bij elkaar opgeteld wel stelselmatig zijn. Inzet van een observatieteam maakt observatie snel stelselmatig.
- Gezien het mogelijke afbreukrisico dat de uitvoering van deze bevoegdheid met zich mee kan brengen, verdient het aanbeveling om de leden van een observatieteam te belasten met de uitvoering van een bevel stelselmatige observatie.
- Voor het observeren van objecten zoals gebouwen, is in beginsel geen observatiebevel nodig. Dit kan anders zijn bij gebouwen gebruikt door rechtspersonen. Volgens de Hoge Raad kan observatie van rechtspersonen namelijk inbreuk maken op het recht tot ongestoorde ontplooiing van bedrijfsactiviteiten en de vrije mogelijkheid tot het ondergaan en onderhouden van relaties. In dergelijke gevallen is er sprake van een inbreuk op de privacy en is er voor stelselmatige observatie van een bedrijfspand, bevel van de OvJ nodig.
- Het belang van het onderzoek begrenst de kring van personen die geobserveerd mogen worden, bijvoorbeeld de verdachte, zijn vriend, vriendin en contactpersonen.
[\[Juras: Stelselmatig observeren van personen 126g lid 1 Sv\]](#)

Technisch hulpmiddel

- De OvJ kan bepalen dat er een technisch hulpmiddel wordt gebruikt ter uitvoering van een observatiebevel.
- Er mag slechts gebruik gemaakt worden van een technisch hulpmiddel dat voldoet aan de kwaliteitseisen die zijn uitgewerkt in het Besluit technische hulpmiddelen strafvordering [\[126ee Sv\]](#).
- Als het belang van het onderzoek dat dringend vordert, kan de OvJ bepalen dat een bepaald technisch hulpmiddel wordt ingezet, terwijl dat hulpmiddel niet is gekeurd of de keuring daarvan is vervallen. [\[19 Besluit technische hulpmiddelen strafvordering\]](#)
- Het plaatsen van een camera (met zicht) in een woning is niet toegestaan. [\[Aanwijzing opsporingsbevoegdheden\]](#)
- Het technische hulpmiddel mag niet op een persoon worden aangebracht, tenzij deze daar toestemming voor geeft. Dit laatste kan het geval zijn bij een pseudo-koper die onder observatie blijft. [\[126g lid 3 Sv\]](#)
- Op grond van een observatiebevel mag er geen vertrouwelijke communicatie worden opgenomen met het technische hulpmiddel. Daarvoor is een bevel van de OvJ nodig tot het opnemen van vertrouwelijke communicatie. [\[Hoofdstuk 24.6\]](#)
- Het Besluit technische hulpmiddelen strafvordering geeft als definitie van een technisch hulpmiddel: een technisch hulpmiddel als bedoeld in artikel [126ee](#), onderdeel a Sv. Een camera die alleen registreert en een verrekijker vallen buiten deze omschrijving.
- Bij inzet van ondersteunende, niet registrerende technische hulpmiddelen zoals een peilbaken, is er al snel sprake van stelselmatige observatie. Bij inzet van technische hulpmiddelen die wel beelden of bewegingen vastleggen, bijvoorbeeld een telelogger, is zonder meer sprake van stelselmatig observeren.
- Cameratoezicht in uitgaansgebieden is geen stelselmatige observatie.
[\[Juras: Stelselmatig observeren van personen 126g lid 1 Sv\]](#)

Betreden plaatsen

- De OvJ kan bepalen dat een besloten plaats die geen woning is, zonder toestemming van de rechthebbende wordt betreden ter uitvoering van een observatiebevel bij:
 - verdenking van een misdrijf 67 lid 1 Sv
 - dat gezien zijn aard of de samenhang met andere door de verdachte begane misdrijven
 - een ernstige inbreuk op de rechtsorde oplevert.
- Op grond hiervan kan bijvoorbeeld een loods worden betreden om een telelogger aan een auto te bevestigen. Het heimelijk betreden van een loods om een camera te plaatsen en te richten op een partij drugs, valt niet onder het observatiebevel, maar onder een bevel tot een inijkoperatie. [\[Hoofdstuk 24.5\]](#)
- Van het betreden van een besloten plaats is ook sprake als er naar binnen gekeken wordt met een endoscoop of infraroodkijker.
- Het betreden van een besloten plaats (niet zijnde een woning) teneinde aldaar een technisch hulpmiddel te plaatsen mag uitsluitend worden verricht door daartoe door de korpsbeheerder, het diensthoofd van een BOD of de KMar aangewezen en ter zake deskundige opsporingsambtenaren.
- De bevoegdheid mag niet worden gebruikt om de plaats te doorzoeken.
- De bevoegdheid tot het plaatsen omvat ook de bevoegdheid tot het verwijderen van het hulpmiddel, ook als de geldigheidsduur van het bevel reeds is verstreken.
[\[Aanwijzing opsporingsbevoegdheden\]](#)
[\[Juras: Stelselmatig observeren van personen 126g lid 1 Sv\]](#)

Stelselmatig observeren georganiseerde criminaliteit

- De OvJ kan, in het belang van het onderzoek, bevelen dat een opsporingsambtenaar een persoon stelselmatig observeert bij:
 - een redelijk vermoeden gebaseerd op feiten of omstandigheden dat;
 - in georganiseerd verband 67 lid 1 Sv misdrijven worden beraamd of gepleegd;
 - die gezien hun aard of samenhang met andere misdrijven binnen dat verband;
 - een ernstige inbreuk op de rechtsorde opleveren.
- De OvJ kan bepalen, dat ter uitvoering van het bevel, een technisch hulpmiddel wordt gebruikt en/of plaatsen niet zijnde woningen worden betreden.
- Het georganiseerde verband hoeft niet te voldoen aan de criteria die gelden voor een criminele organisatie in de zin van 140 Sr.
- Het bevel kan betrekking hebben op alle personen ten aanzien van wie op grond van feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden voortvloeit dat zij betrokken zijn bij het in georganiseerd verband beramen of plegen van misdrijven. Het belang van het onderzoek bepaalt de grens.
[\[Juras: Stelselmatig observeren van personen 126g lid 1 Sv\]](#)

Stelselmatig observeren bij aanwijzingen terroristisch misdrijf

- Bij aanwijzingen van een terroristisch misdrijf is de opsporingsambtenaar, op bevel van de OvJ, bevoegd in het belang van het onderzoek een persoon stelselmatig te observeren.
- De OvJ kan in het belang van het onderzoek bepalen dat een besloten plaats die geen woning is, zonder toestemming van de rechthebbende wordt betreden ter uitvoering van het observatiebevel.
- De OvJ kan bepalen dat bij de uitvoering van het observatiebevel een technisch hulpmiddel wordt gebruikt. Met dit middel mag geen vertrouwelijke communicatie worden opgenomen en het mag niet op een persoon worden bevestigd, tenzij deze toestemming geeft.
[\[Juras: Stelselmatig observeren van personen 126g lid 1 Sv\]](#)

Algemeen

- Een observatiebevel is maximaal drie maanden geldig. De OvJ kan het telkens met maximaal drie maanden verlengen.
- Het bevel bij aanwijzingen van een terroristisch misdrijf is schriftelijk. De overige bevelen zijn in beginsel schriftelijk maar kunnen bij dringende noodzaak mondeling gegeven worden. De bevelen worden dan binnen drie dagen op schrift gesteld.
- De OvJ stelt de betrokkene achteraf schriftelijk op de hoogte van de observatie zodra het belang van het onderzoek dit toelaat, tenzij dit redelijkerwijs niet mogelijk is. De verdachte die via de processtukken op de hoogte is gebracht, hoeft niet nogmaals geïnformeerd te worden.
- De pv's en voorwerpen waaraan bewijs kan worden ontleend, worden bij de processtukken gevoegd zodra het onderzoek dit toelaat. [\[126aa Sv\]](#) Als een zaak zonder resultaat is beëindigd, laat de OvJ de pv's en de voorwerpen twee maanden daarna vernietigen [\[126cc Sv\]](#), tenzij de informatie:
 - gebruikt kan worden in een ander strafrechtelijk onderzoek;
 - inzicht biedt in de betrokkenheid van personen bij misdrijven en handelingen als bedoeld in 10 lid 1, onderdelen a en b Wpg (o.a. georganiseerde criminaliteit). [\[126dd Sv\]](#)
- De OvJ kan een observatiebevel geven aan een persoon in de openbare dienst van een vreemde staat.

[\[Juras: Stelselmatig observeren van personen 126g lid 1 Sv\]](#)

Niet stelselmatige observatie

- Observatie van personen die niet stelselmatig is, vindt plaats op grond van 3 Pw en bij verdachten ook op grond van 141 Sv.

[\[Juras: Observatie overzicht\]](#)

[\[PKN > Opsporing > Bijzondere opsporingsbevoegdheden > Voorbereiden observeren\]](#)

Procedure

- Het bevel moet vermelden:
 - de feiten waaruit blijkt dat is voldaan aan de voorwaarden, als bedoeld in 126k/126r lid 1 Sv;
 - de plaats waarop het bevel betrekking heeft;
 - de wijze en het tijdstip waarop aan het bevel uitvoering wordt gegeven;
 - of zich in de besloten plaats andere besloten ruimten bevinden alwaar moet worden binnengetroden, bijvoorbeeld een container, een afzonderlijke kantoorruimte of een besloten opbergplaats;
 - het gebruik van technische hulpmiddelen. [\[Aanwijzing opsporingsbevoegdheden\]](#)

Praktijk

Verrekijker

Het gedurende enige uren observeren van een groepje jongeren in een winkelcentrum is niet stelselmatig en mag zonder observatiebevel. Het gebruik van een verrekijker verandert daar niets aan.

Endoscoop

Een endoscoop door een gaatje in de muur van een woning naar binnen brengen om observatie mogelijk te maken, staat gelijk aan het betreden van de woning zonder toestemming van de bewoner. Dit is dan ook niet toegestaan op grond van een observatiebevel. Wel is het toegestaan met het oog op de aanhouding van een gevaarlijke verdachte waartoe een machtiging tot het betreden van de woning is verleend.

Plaatsbepaling met GSM

Plaatsbepaling aan de hand van een ingeschakelde mobiele telefoon is niet toegestaan op basis van een observatiebevel. Het is namelijk niet toegestaan om, zonder toestemming van de betrokkene, te observeren met behulp van een technisch hulpmiddel dat op de betrokkene is bevestigd.

Fotograferen op straat

Incidenteel foto's maken van een persoon op straat is een geringe inbreuk op de privacy en mag plaatsvinden op grond van 3 Pw en bij verdachten ook op grond van 141 Sv.

Cameratoezicht

De rechtbank te Rotterdam oordeelde dat er geen sprake was van stelselmatige observatie in een geval waarin een verdachte werd aangehouden nadat hij ongeveer vijftig minuten gevolgd en geobserveerd was met twee camera's in een uitgaansgebied met permanent cameratoezicht wegens drugsoverlast.

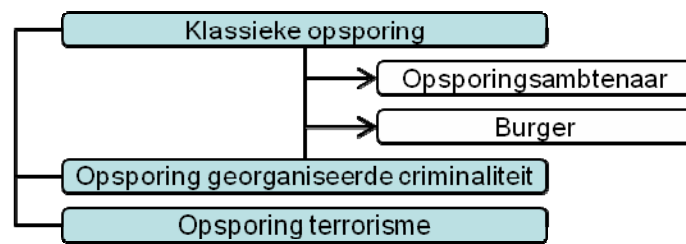
Thermische opnamen

Thermische opnamen maken van woningdaken om weedplantages te traceren mag plaatsvinden op grond van 3 Pw en bij verdenking ook op grond van 141 Sv.

Kentekens noteren

Het regelmatig controleren van kentekens van personenauto's op bepaalde plaatsen om vast te stellen met wie het onderzoekssubject contact heeft, is geen stelselmatige observatie.

24.2 Infiltratie

Infiltratie klassieke opsporing

- De OvJ kan, als het onderzoek dat dringend vordert, bevelen dat een opsporingsambtenaar als bedoeld in 141 onderdeel b Sv, deelneemt of medewerking verleent aan een groep van personen waarbinnen naar redelijkerwijs kan worden vermoed dat misdrijven worden beraamd of gepleegd. Er moet daarbij sprake zijn van:
 - verdenking van een 67 lid 1 Sv misdrijf;
 - dat gezien zijn aard of samenhang met andere misdrijven begaan door de verdachte;
 - een ernstige inbreuk op de rechtsorde oplevert.
- Verdenking van een strafbaar feit houdt niet in dat er een aanwijsbare verdachte moet zijn.
- De groep die geïnfiltreerd wordt, hoeft niet te voldoen aan de criteria die gelden voor een criminele organisatie in de zin van 140 Sr.
- De OvJ kan een infiltratiebevel geven aan een persoon in de openbare dienst van een vreemde staat.
[\[Juras: Infiltratie 126h lid 1 Sv\]](#)

Infiltratie georganiseerde criminaliteit

- De OvJ kan, als het onderzoek dat dringend vordert, bij:
 - een redelijk vermoeden gebaseerd op feiten of omstandigheden dat
 - in georganiseerd verband 67 lid 1 Sv misdrijven worden beraamd of gepleegd
 - die gezien hun aard of samenhang met andere misdrijven binnen dat verband
 - een ernstige inbreuk op de rechtsorde opleveren,bevelen dat een opsporingsambtenaar medewerking verleent aan dat georganiseerde verband of daaraan deelneemt.
- Het georganiseerde verband hoeft niet te voldoen aan de criteria die gelden voor een criminele organisatie in de zin van 140 Sr.
- De OvJ kan een infiltratiebevel geven aan een persoon in de openbare dienst van een vreemde staat.
[\[Juras: Infiltratie 126h lid 1 Sv\]](#)

Burgerinfiltratie

- Van burgerinfiltratie is sprake als de OvJ met een burger overeenkomt dat deze bijstand verleent aan de opsporing door deel te nemen of medewerking te verlenen aan een personen die binnen een groep misdrijven beramen of plegen.
- Burgerinfiltratie mag alleen plaatsvinden als het onderzoek dat dringend vordert, er geen bevel tot politieke infiltratie kan worden gegeven en er sprake is van een uitzonderlijk geval. Dit geldt zowel binnen de klassieke opsporing als bij de opsporing van georganiseerde criminaliteit.
- De OvJ sluit een schriftelijke overeenkomst met de burger en geeft hem geen bevel.
- Inzet van een criminele burger is niet toegestaan.
[\[Juras: Infiltratie 126h lid 1 Sv\]](#)

Infiltratie bij aanwijzing van een terroristisch misdrijf

- Bij aanwijzingen van een terroristisch misdrijf kan de OvJ, als het onderzoek dit dringend vordert, bevelen dat een opsporingsambtenaar deelneemt of medewerking verleent aan een groep van personen ten aanzien waarvan aanwijzingen bestaan dat daarbinnen een terroristisch misdrijf wordt beraamd of gepleegd.
[\[Juras: Infiltratie 126h lid 1 Sv\]](#)

Algemeen

- Voordat er een infiltratiebevel wordt afgegeven, legt de hoofdofficier van justitie de zaak, via de CTC, ter goedkeuring voor aan het College van PG's.

- Het bevel bij aanwijzingen van een terroristisch misdrijf is schriftelijk. De overige bevelen zijn in beginsel schriftelijk en kunnen bij dringende noodzaak mondeling gegeven worden. De bevelen worden dan binnen drie dagen op schrift gesteld.
- De OvJ vermeldt de geldigheidsduur in het bevel, de wet stelt daaraan geen maximum. Verlenging is mogelijk, dit dient altijd schriftelijk te geschieden.
- Ook voor 'virtuele' infiltratie via internet is een bevel nodig.
- Het enkel bezoeken van een newsgroup is geen infiltratie en mag plaatsvinden zonder bevel. Ook als dit zo ver gaat dat er stelselmatig informatie wordt vergaard over een persoon, is er nog geen sprake van infiltratie. In dit laatste geval is er wel een bevel vereist tot het stelselmatig inwinnen van informatie. [\[Hoofdstuk 24.4\]](#)
- De opsporingsambtenaar mag een persoon niet brengen tot het plegen van een strafbaar feit.
- Indien nodig mag de opsporingsambtenaar de strafbare feiten plegen die genoemd zijn in het, eventueel daartoe gewijzigde, infiltratiebevel. Heeft hij in een onverwachte situatie een strafbaar feit gepleegd waarin het (gewijzigde) bevel niet voorziet, dan bepaalt de OvJ of hij tot vervolging overgaat.
- Infiltratie wordt in beginsel uitgevoerd door een opsporingsambtenaar van het Team Landelijke Infiltratie (TLI).
- In bijzondere gevallen mogen opsporingsambtenaren van de KMar of bijzondere opsporingsdiensten als infiltrant worden ingezet. De OvJ stelt de betrokkene achteraf schriftelijk op de hoogte van de infiltratie zodra het belang van het onderzoek dit toelaat, tenzij dit redelijkerwijs niet mogelijk is. De verdachte die via de processtukken op de hoogte is gebracht, hoeft niet nogmaals geïnformeerd te worden. [\[126bb Sv\]](#)
- Pv's en gegevensdragers over politieke infiltratie die niet bij de processtukken zijn gevoegd, mogen voor andere onderzoeken worden gebruikt.
- Het onderscheid met stelselmatig informatie inwinnen is dat er bij infiltratie wordt deelgenomen aan of meegewerkt met een groep personen waarbinnen misdrijven worden beraamd of gepleegd.
[\[Juras: Infiltratie 126h lid 1 Sv\]](#)

Praktijk

Storefront

Het opzetten en exploiteren van een dekmantelbedrijf dat desgevraagd aan criminelen facilitaire ondersteuning biedt in de vorm van goederen en diensten (storefront), is infiltratie en geen pseudo-dienstverlening.

Observatie van de infiltrant

Als de inzet van een infiltrant gepaard gaat met stelselmatige observatie, moet de OvJ een afzonderlijk bevel tot stelselmatige observatie afgeven. [\[Hoofdstuk 24.1\]](#)

Dit is niet nodig als er geobserveerd wordt omwille van de veiligheid van de infiltrant. De informatie die dan verkregen is, mag echter niet worden gebruikt voor het opsporingsonderzoek en moet vernietigd worden zodra het veiligheidsbelang dat toelaat.

Pseudo-koop binnen infiltratie

In een bevel tot infiltratie kan vermeld worden dat dit zich uitstrekt tot pseudo-koop, pseudo-dienstverlening of stelselmatig inwinnen van informatie over een persoon (gecombineerd bevel). Afzonderlijke bevelen zijn dan niet nodig.

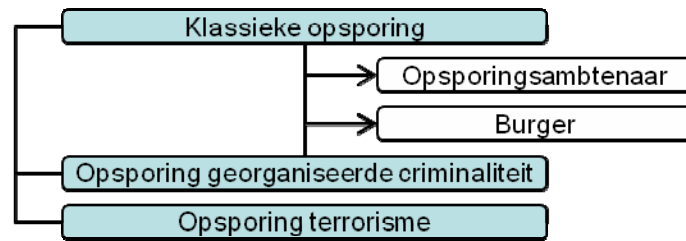
Behangen

Als een infiltrant met afluisterapparatuur wordt beplakt, is er naast het bevel tot infiltratie een bevel tot opnemen van vertrouwelijke communicatie vereist, tenzij er wordt afgeluisterd omwille van de veiligheid van de infiltrant. [\[Hoofdstuk 24.6\]](#)

Infiltrant betreedt woning

Een infiltrant zal vaak woningen en andere plaatsen betreden met toestemming van de rechthebbende. Dat de rechthebbende de dekmantel niet kent, doet niet ter zake. Het binnentreden is inherent aan de bevoegdheid tot infiltratie en behoeft geen afzonderlijke regeling.

24.3 Pseudokoop en –dienstverlening

Pseudokoop en -dienstverlening klassieke opsporing

- De OvJ kan, bij verdenking van een misdrijf 67 lid 1 Sv, in het belang van het onderzoek, bevelen dat een opsporingsambtenaar:
 - goederen afneemt van de verdachte;
 - gegevens die zijn opgeslagen, worden verwerkt of overgedragen door middel van een geautomatiseerd werk, afneemt van de verdachte door tussenkomst van een openbaar telecommunicatienetwerk of
 - diensten verleent aan de verdachte.
- De OvJ heeft toestemming nodig van de hoofdofficier van justitie.
- Onder afnemen van goederen vallen koop en elke andere vorm van overdracht van goederen die gerealiseerd zijn door de pseudo-koper. Het doel daarvan kan zijn:
 - ingrijpen tijdens of kort na het kopen of overdragen;
 - vaststellen of de goederen illegaal zijn (bewijsaankoop);
 - vaststellen of er met betrekking tot de goederen een strafbaar feit is gepleegd (monsterkoop of voorkoop);
 - om de 'cover' van de opsporingsambtenaar in stand te houden (vertrouwenskoop, proefkoop).
- Er is geen sprake van pseudo-koop als een opsporingsambtenaar voorwendt goederen te willen kopen maar het niet tot een concrete afspraak laat komen. Deze methode kan gebruikt worden om voorbereidingshandelingen in de zin van 10a Ow aan te tonen.
- De OvJ kan het bevel geven aan een persoon in de openbare dienst van een vreemde staat.

[Juras: Pseudo-koop en -dienstverlening 126i lid 1 Sv]

Pseudo-koop en -dienstverlening georganiseerde criminaliteit

- De OvJ kan, in het belang van het onderzoek, bevelen dat een opsporingsambtenaar goederen afneemt van of diensten verleent aan een persoon bij:
 - een redelijk vermoeden gebaseerd op feiten of omstandigheden
 - dat in georganiseerd verband 67 lid 1 Sv misdrijven worden beraamd of gepleegd
 - die gezien hun aard of samenhang met andere misdrijven binnen dat verband
 - een ernstige inbreuk op de rechtsorde opleveren.Ten aanzien van de desbetreffende persoon moet een redelijk vermoeden bestaan dat hij betrokken is bij het georganiseerde verband. Hij hoeft geen verdachte te zijn.
- Het georganiseerde verband hoeft niet te voldoen aan de criteria die gelden voor een criminele organisatie in de zin van 140 Sr.
- De OvJ kan het bevel geven aan een persoon in de openbare dienst van een vreemde staat.

[Juras: Pseudo-koop en -dienstverlening 126i lid 1 Sv]

Pseudo-koop en -dienstverlening door burger

- Pseudo-koop of -dienstverlening door een burger mag alleen plaatsvinden als er geen bevel tot politieke inzet kan worden gegeven. Dit is zowel mogelijk binnen de klassieke opsporing als bij de opsporing van georganiseerde criminaliteit.
- Inzet van een criminele burger is niet verboden, wel is terughoudendheid geboden.
- De OvJ sluit een schriftelijke overeenkomst met de burger en geeft hem geen bevel. De overeenkomsten die bewijsaankopen of -dienstverleningen betreffen, worden in het dossier gevoegd. Bij overeenkomsten die vertrouwensaanbestedingen of -dienstverleningen betreffen, kan worden volstaan met vermelding in het stam pv of methodieken pv.

[Juras: Pseudo-koop en -dienstverlening 126i lid 1 Sv]

Pseudo-koop en -dienstverlening bij aanwijzingen terroristisch misdrijf

- Bij aanwijzingen van een terroristisch misdrijf is de opsporingsambtenaar, op bevel van de OvJ, bevoegd om in het belang van het onderzoek:

- goederen af te nemen van een persoon;
 - diensten te verlenen aan een persoon of
 - gegevens die zijn opgeslagen, worden verwerkt of overgedragen door middel van een geautomatiseerd werk, door tussenkomst van een openbaar telecommunicatienetwerk af te nemen van een persoon,
- [Juras: pseudo-koop en -dienstverlening 126i lid 1 Sv]

Algemeen

- Het bevel bij aanwijzingen van een terroristisch misdrijf is schriftelijk. De overige bevelen zijn in beginsel schriftelijk en kunnen bij dringende noodzaak mondeling gegeven worden. De bevelen worden dan binnen drie dagen op schrift gesteld.
 - Het bevel vermeldt het tijdstip waarop of de periode waarbinnen het moet worden uitgevoerd. Het verlenen van een dienst kan meerdere handelingen omvatten en geruime tijd duren. De wet stelt daaraan geen maximum. Verlenging is mogelijk.
 - De opsporingsambtenaar mag een persoon niet brengen tot het plegen van andere strafbare feiten dan die waarop de opzet reeds was gericht (Talloncriterium).
 - Indien nodig mag de opsporingsambtenaar de strafbare feiten plegen die genoemd zijn in het, eventueel daartoe gewijzigde, bevel. Heeft hij in een onverwachte situatie een strafbaar feit gepleegd waarin het (gewijzigde) bevel niet voorziet, dan bepaalt de OvJ of hij tot vervolging overgaat.
 - Het Team Landelijke Infiltratie (TLI) wordt doorgaans belast met pseudo-koop of -dienstverlening. In ieder geval gebeurt dit als het ernaar uitziet dat de pseudo-koop of -dienstverlening na verloop van tijd zal overgaan in infiltratie.
 - In bijzondere gevallen mogen opsporingsambtenaren van de KMar of bijzondere opsporingsdiensten als pseudo-koper of pseudo-dienstverlener worden ingezet.
 - De OvJ stelt de betrokkene achteraf schriftelijk op de hoogte van de pseudo-koop of -dienstverlening zodra het belang van het onderzoek dit toelaat, tenzij dit redelijkerwijs niet mogelijk is. De verdachte die via de processtukken op de hoogte is gebracht, hoeft niet nogmaals geïnformeerd te worden.
- [Juras: Pseudo-koop en -dienstverlening 126i lid 1 Sv]

Praktijk

Drugrunner

Politieambtenaren bevinden zich undercover op een plaats waarvan zij weten dat drugrunners daar klanten werven. Een van hen wordt aangesproken door een drugrunner. De drugrunner biedt cocaïne te koop aan. De politieambtenaar informeert naar de kwaliteit, maar maakt nog geen afspraak over koop. De drugrunner zegt dat hij wat gaat halen. Hier is nog geen sprake van pseudo-koop want er is geen concrete afspraak gemaakt over de aflevering van drugs.

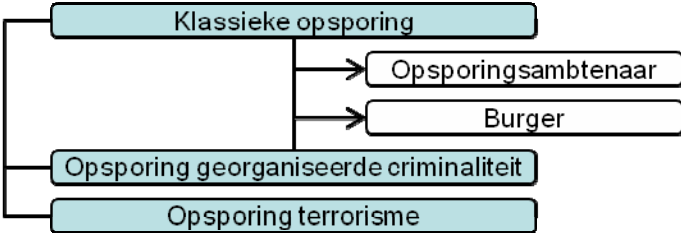
Bestelling

Via een advertentie wordt illegaal vuurwerk te koop aangeboden. Als een opsporingsambtenaar op de advertentie reageert en tot een bestelling overgaat (de zogenaamde gecontroleerde bestelling), is een bevel tot politieke pseudo-koop vereist.

Kijken maar niet kopen

Via een advertentie wordt een vermoedelijk gestolen auto te koop aangeboden. Als een opsporingsambtenaar een afspraak maakt met de bedoeling de auto te bekijken en daarna onmiddellijk in beslag te nemen, is dit geen pseudo-koop en is er geen bevel nodig.

24.4 Stelselmatig inwinnen van informatie

Stelselmatig inwinnen van informatie

- De OvJ kan, bij verdenking van een misdrijf, in het belang van het onderzoek, bevelen dat een opsporingsambtenaar als bedoeld in 141 onderdeel b Sv, undercover stelselmatig informatie inwint over de verdachte.
- Stelselmatig wil zeggen systematisch en gericht zodat een min of meer volledig beeld van bepaalde aspecten van het leven van de verdachte kan worden verkregen. Dit kan bijvoorbeeld door undercover lid te worden van een sportvereniging waarvan de verdachte lid is en hem te observeren en vragen aan hem en over hem te stellen.
- Het onderscheid met infiltratie is dat er bij stelselmatig inwinnen van informatie niet wordt deelgenomen aan of meegewerkt met een groep personen waarbinnen misdrijven worden beraamd of gepleegd.
- De opsporingsambtenaar die stelselmatig informatie inwint zal in veel gevallen de verdachte tevens stelselmatig observeren. Voor dit laatste heeft hij geen afzonderlijk bevel nodig. Als de stelselmatige observatie wordt gedaan door anderen of via een camera, is er wel een afzonderlijk observatiebevel nodig. Gebeurt dit echter alleen omwille van de veiligheid van de opsporingsambtenaar, dan mag het bevel achterwege blijven. De aldus verkregen informatie mag niet worden gebruikt voor het onderzoek en moet vernietigd worden zodra het veiligheidsbelang dat toelaat.
- Voor stelselmatig inwinnen van informatie over de verdachte via internet is een bevel nodig. Dit kan bijvoorbeeld door deel te nemen aan een newsgroup onder een andere identiteit. Het enkel bezoeken van een newsgroup is niet stelselmatig informatie inwinnen en mag plaatsvinden zonder bevel.
- Een bevel is niet nodig als een opsporingsambtenaar stelselmatig informatie inwint over de verdachte en herkenbaar is als opsporingsambtenaar, bijvoorbeeld bij een buurtonderzoek.

[\[Stelselmatig inwinnen van informatie126j lid 1 Sv\]](#)

Stelselmatig inwinnen van informatie georganiseerde criminaliteit

- De OvJ kan, in het belang van het onderzoek, bevelen dat een opsporingsambtenaar undercover stelselmatig informatie inwint over een persoon, bij:
 - een redelijk vermoeden gebaseerd op feiten of omstandigheden
 - dat in georganiseerd verband 67 lid 1 Sv misdrijven worden beraamd of gepleegd
 - die gezien hun aard of samenhang met andere misdrijven binnen dat verband
 - een ernstige inbreuk op de rechtsorde opleveren.
- Het georganiseerde verband hoeft niet te voldoen aan de criteria die gelden voor een criminele organisatie in de zin van 140 Sr.
- Het bevel kan betrekking hebben op alle personen ten aanzien van wie op grond van feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden voortvloeit dat zij betrokken zijn bij het in georganiseerd verband beramen of plegen van misdrijven. Er hoeft geen sprake te zijn van een verdachte. Het belang van het onderzoek bepaalt de grens.

[\[Stelselmatig inwinnen van informatie126j lid 1 Sv\]](#)

Stelselmatig inwinnen van informatie door een burger

- Bij de inzet van een burger sluit een opsporingsambtenaar, op bevel van de OvJ, een schriftelijke overeenkomst met hem tot het stelselmatig inwinnen van informatie. Dit is zowel mogelijk binnen de klassieke opsporing als bij de opsporing van georganiseerde criminaliteit. Een dergelijke burger, veelal aangeduid als 126v-burger, moet worden onderscheiden van een 'gewone' informant. Laatstgenoemde verzamelt ook informatie voor de politie, maar niet stelselmatig. Dit mag zonder bevel van de OvJ.
- Er mag geen overeenkomst gesloten worden met een burger die verdachte is in de zaak waarop de in te winnen informatie betrekking heeft.

[\[Stelselmatig inwinnen van informatie126j lid 1 Sv\]](#)

Stelselmatig informatie inwinnen bij aanwijzingen terroristisch misdrijf

- Bij aanwijzingen van een terroristisch misdrijf is de opsporingsambtenaar, op bevel van de OvJ, bevoegd om in het belang van het onderzoek stelselmatig informatie in te winnen over een persoon, zonder dat kenbaar is dat hij optreedt als opsporingsambtenaar.
[\[Juras: Stelselmatig inwinnen van informatie 126j lid 1 Sv\]](#)

Algemeen

- Een bevel tot het stelselmatig inwinnen van informatie is maximaal drie maanden geldig. De OvJ kan het telkens met maximaal drie maanden verlengen.
- Het bevel bij aanwijzingen van een terroristisch misdrijf is schriftelijk. De overige bevelen zijn in beginsel schriftelijk en kunnen bij dringende noodzaak mondeling gegeven worden. De bevelen worden dan binnen drie dagen op schrift gesteld.
- Opsporingsambtenaren mogen ter uitvoering van het bevel geen strafbare feiten plegen.
- Verwacht mag worden dat opsporingsambtenaren geruime tijd, met een aangenomen identiteit, frequent in de omgeving van de verdachte verkeren. In beginsel worden daarom leden van het Team Landelijke Infiltratie (TLI) ingezet. Andere opsporingsambtenaren van politie, de KMar, BOA's en buitenlandse opsporingsambtenaren kunnen in bepaalde gevallen worden ingezet.
- De OvJ stelt de persoon over wie stelselmatig informatie is ingewonnen, achteraf schriftelijk op de hoogte zodra het belang van het onderzoek dit toelaat, tenzij dit redelijkerwijs niet mogelijk is. De verdachte die via de processtukken op de hoogte is gebracht, hoeft niet nogmaals geïnformeerd te worden.
[\[Juras: Stelselmatig inwinnen van informatie 126j lid 1 Sv\]](#)

Praktijk

Processtukken

De inzet van een 126v-burger moet vermeld worden in het pv. Het is niet voorgeschreven dat ook de identiteitsgegevens worden vermeld. De wet schrijft niet voor dat de schriftelijke overeenkomst bij de processtukken wordt gevoegd. Wel moet er rekening mee worden gehouden dat dit op verzoek van de verdediging alsnog moet gebeuren. Ook dan is niet vereist dat de identiteitsgegevens van de burger worden vermeld.

Informant en 126v-burger als getuige

Politie en justitie kunnen informanten en 126v-burgers geen garantie geven dat zij niet zullen worden opgeroepen als getuige. Wel blijkt uit de jurisprudentie dat de rechter er genoeg mee mag nemen dat de CIE-chef en/of de CIE-OvJ worden gehoord in plaats van de 'gewone' informant. De strafprocessuele mogelijkheden en risico's dienen vooraf uitdrukkelijk besproken te worden met potentiële informanten en 126v-burgers.

Weten zonder inwinnen

Een opsporingsambtenaar vraagt een vrouw om informatie over haar ex-man, die wordt verdacht van een overval. Hij hoeft geen overeenkomst met de vrouw te sluiten, want zij heeft namelijk geen informatie ingewonnen maar alleen gezegd wat zij al wist. Het doet er dan niet toe of de opsporingsambtenaar een min of meer volledig beeld van bepaalde aspecten van het leven van de verdachte heeft gekregen.

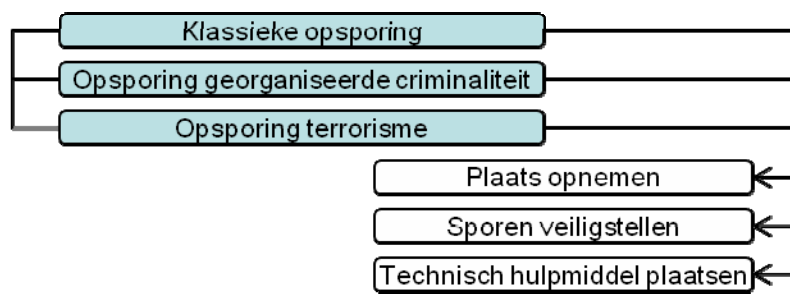
Eigen initiatief

Als een burger op eigen initiatief informatie inwint over een verdachte, die bijvoorbeeld bij hem in de buurt woont en van wie hij last heeft, en dit uit eigen beweging aan de politie doorgeeft, zijn er geen bevel en overeenkomst nodig. Het initiatief ging namelijk niet uit van politie of justitie.

Gewone informant

Voor het werken met 'gewone' informanten zijn geen bevel en overeenkomst nodig. Dit optreden is gebaseerd op 3 Pw en/of 141 Sv.

24.5 Inkijkoperatie

Inkijkoperatie klassieke opsporing

- De OvJ kan, bij verdenking van een misdrijf 67 lid 1 Sv, in het belang van het onderzoek, bevelen dat een opsporingsambtenaar zonder toestemming van de rechthebbende een besloten plaats, niet zijnde een woning, betreedt of een technisch hulpmiddel aanwendt, om:
 - die plaats op te nemen;
 - daar sporen veilig te stellen of
 - daar een technisch hulpmiddel te plaatsen.
- Het opnemen van de plaats houdt in dat er zoekend mag worden rondgekeken maar niet mag worden doorzocht.
- Het nemen van monsters en het maken van opnamen van sporen valt onder veiligstellen van sporen. Zo nodig mogen daarvoor verpakkingen worden geopend. Monsters mogen in beslag genomen worden.
- Vertrouwelijke communicatie mag niet worden opgenomen, daarvoor is een apart bevel nodig. [\[Hoofdstuk 24.6\]](#)
- Besloten plaatsen waar op grond van een bevel een inkijkoperatie mag worden uitgevoerd zijn niet-openbare en niet voor een ieder toegankelijke plaatsen zoals: vrachtauto's met uitzondering van de voor bewoning bestemde cabinedelen, loodsen, fabrieken, bedrijfsruimten, kantoren en erven. Als zich in de besloten ruimte een andere besloten ruimte bevindt zoals een container, opbergplaats of afzonderlijke kantoorruimte, dan dient het bevel te omschrijven dat ook die plaats betreden mag worden.
- In woningen mogen geen inkijkoperaties worden uitgevoerd.
- Een technisch hulpmiddel mag alleen geplaatst worden om vast te stellen of er bepaalde goederen aanwezig zijn of verplaatst worden, bijvoorbeeld een peilzender of een bewegingsmelder op een container met drugs. De middelen mogen niet worden gebruikt om personen stelselmatig te observeren, daarvoor is een observatiebevel vereist. [\[Hoofdstuk 24.1\]](#)
- Ook voor het opnemen van een besloten plaats met een endoscoop of infraroodkijker, zonder deze fysiek te betreden, is een bevel nodig. [\[Juras: Inkijkoperatie 126k lid 1 Sv\]](#)

Inkijkoperatie georganiseerde criminaliteit

- De OvJ kan, in het belang van het onderzoek, bij:
 - een redelijk vermoeden gebaseerd op feiten of omstandigheden
 - dat in georganiseerd verband 67 lid 1 Sv misdrijven worden beraamd of gepleegd
 - die gezien hun aard of samenhang met andere misdrijven binnen dat verband
 - een ernstige inbreuk op de rechtsorde opleveren,bevelen dat een opsporingsambtenaar zonder toestemming van de rechthebbende een besloten plaats niet zijnde een woning, betreedt of een technisch hulpmiddel aanwendt, om:
 - die plaats op te nemen;
 - daar sporen veilig te stellen of
 - daar een technisch hulpmiddel te plaatsen.
- Het georganiseerde verband hoeft niet te voldoen aan de criteria die gelden voor een criminele organisatie in de zin van 140 Sr. [\[Juras: Inkijkoperatie 126k lid 1 Sv\]](#)

Inkijkoperatie bij aanwijzingen terroristisch misdrijf

- Bij aanwijzingen van een terroristisch misdrijf is de opsporingsambtenaar, op bevel van de OvJ, bevoegd om in het belang van het onderzoek, zonder toestemming van de rechthebbende een besloten plaats, niet zijnde een woning, te betreden of een technisch hulpmiddel aan te wenden om:
 - die plaats op te nemen;
 - daar sporen veilig te stellen of

- daar een technisch hulpmiddel te plaatsen om de aanwezigheid of verplaatsing van een goed vast te kunnen stellen.

[Juras: Inkijkoperatie 126k lid 1 Sv]

Algemeen

- Het bevel bij aanwijzingen van een terroristisch misdrijf is schriftelijk. De overige bevelen zijn in beginsel schriftelijk en kunnen bij dringende noodzaak mondeling gegeven worden. De bevelen worden dan binnen drie dagen op schrift gesteld.
- De OvJ vermeldt de geldigheidsduur in het bevel, de wet stelt daaraan geen maximum. Verlenging is mogelijk.
- De OvJ stelt de betrokkene achteraf schriftelijk op de hoogte van de observatie zodra het belang van het onderzoek dit toelaat, tenzij dit redelijkerwijs niet mogelijk is. De verdachte die via de processtukken op de hoogte is gebracht, hoeft niet nogmaals geïnformeerd te worden.

[Juras: Inkijkoperatie 126k lid 1 Sv]

Praktijk

Harde schijf

Via internet een computer hacken en 'rondkijken' op de harde schijf, mag niet op grond van een bevel 126k Sv. De harde schijf van een computer is namelijk geen besloten plaats. De opgeslagen informatie kan worden verkregen hetzij door inbeslagneming van de hele computer, hetzij op grond van een vordering tot het verstrekken van gegevens. [Hoofdstuk 24.9]

Kijkgat

Door een bestaand gat in een loods kijken, is geen betreden.

Aantreffen verboden goederen

Als in een besloten plaats voorwerpen of goederen worden aangetroffen die verboden zijn, bijvoorbeeld drugs of vuurwapens, is inbeslagneming in principe verplicht, 126ff Sv. In overleg met de OvJ wordt bepaald of tot inbeslagneming wordt overgegaan of dat inbeslagneming kan worden uitgesteld. [Aanwijzing opsporingsbevoegdheden]

Procedure

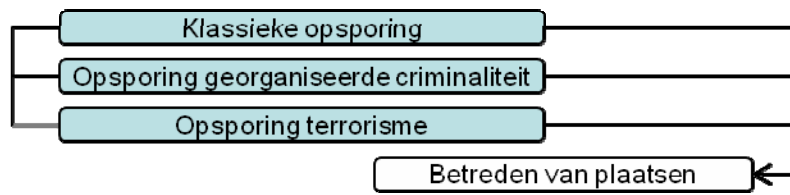
Het bevel moet vermelden:

- de feiten waaruit blijkt dat is voldaan aan de voorwaarden, als bedoeld in 126k/126r lid 1 Sv;
- de plaats waarop het bevel betrekking heeft;
- de wijze en het tijdstip waarop aan het bevel uitvoering wordt gegeven;
- of zich in de besloten plaats andere besloten ruimten bevinden alwaar moet worden binnengetreden, bijvoorbeeld een container, een afzonderlijke kantoorruimte of een besloten opbergplaats;
- het gebruik van technische hulpmiddelen. [Aanwijzing opsporingsbevoegdheden]

Opruimen

De bevoegdheid tot het plaatsen omvat ook de bevoegdheid tot het verwijderen van het hulpmiddel, ook als de geldigheidsduur van het bevel reeds is verstreken. [Aanwijzing opsporingsbevoegdheden]

24.6 Opnemen vertrouwelijke communicatie

Opnemen vertrouwelijke communicatie klassieke opsporing

- De OvJ kan, als het onderzoek dit dringend vordert, met machtiging van de RC, bevelen dat een opsporingsambtenaar van politie of KMar vertrouwelijke communicatie opneemt met een technisch hulpmiddel bij:
 - verdenking van een 67 lid 1 Sv misdrijf
 - dat gezien zijn aard of samenhang met andere misdrijven begaan door de verdachte
 - een ernstige inbreuk op de rechtsorde oplevert.
- Het is niet noodzakelijk dat er een aanwijsbare verdachte is.
- Vertrouwelijke communicatie is de uitwisseling van informatie tussen twee of meer personen die in beslotenheid plaatsvindt. Vertrouwelijke communicatie kan op zeer verschillende wijzen plaatsvinden, bijvoorbeeld een in beslotenheid gevoerd gesprek, een niet openbaar e-mailbericht of niet voor het publiek bestemd radioverkeer..Alleen onderscheppen met een technisch hulpmiddel is niet toegestaan, de vertrouwelijke communicatie moet worden opgenomen.
- Het opnemen van vertrouwelijke telecommunicatie, denk aan de tap, valt niet onder deze regeling maar onder de regeling van 126m Sv. [\[Hoofdstuk 24.7\] \[Aanwijzing opsporingsbevoegdheden\]](#)
[\[Juras: Opnemen vertrouwelijke communicatie 126l lid1 Sv\]](#)

Opnemen vertrouwelijke communicatie georganiseerde criminaliteit

- De OvJ kan, met machtiging van de RC, als het onderzoek dit dringend vordert, bevelen dat een opsporingsambtenaar van politie of KMar vertrouwelijke communicatie opneemt met een technisch hulpmiddel:
 - bij een redelijk vermoeden gebaseerd op feiten of omstandigheden dat
 - in georganiseerd verband 67 lid 1 Sv misdrijven worden beraamd of gepleegd
 - die gezien hun aard of samenhang met andere misdrijven binnen dat verband
 - een ernstige inbreuk op de rechtsorde opleveren.
- Het bevel heeft betrekking op alle personen ten aanzien van wie, op grond van feiten of omstandigheden, een redelijk vermoeden voortvloeit dat zij betrokken zijn bij dat georganiseerde verband.
[\[Juras: Opnemen vertrouwelijke communicatie 126l lid1 Sv\]](#)

Betreden van plaatsen

- De OvJ kan bepalen dat ter uitvoering van het bevel een besloten plaats wordt betreden zonder toestemming van de rechthebbende.
- Bij niet-woningen moet dit in het belang van het onderzoek zijn. Dit geldt zowel voor klassieke opsporing als voor opsporing van georganiseerde criminaliteit.
- Bij woningen geldt voor beide opsporingsvormen dat:
 - het onderzoek het dringend moet vorderen;
 - de hoofdofficier de zaak, via de CTC, ter goedkeuring voorlegt aan het College van PG's en
 - er sprake is van een misdrijf waarop gevangenisstraf staat van minimaal acht jaar bij klassieke opsporing of zes jaar bij opsporing van georganiseerde criminaliteit.
- Opsporingsambtenaren die een woning betreden moeten in het bezit zijn van een Awbi-machtiging maar hoeven deze niet te tonen.
- De bevoegdheid tot het plaatsen omvat ook de bevoegdheid tot het verwijderen van het hulpmiddel, ook als de geldigheidsduur van het bevel reeds is verstreken.
- Voor het betreden van besloten plaatsen, teneinde een technisch hulpmiddel te plaatsen, dient de opsporingsambtenaar te beschikken over de juiste certificering. [\[7 Besluit technische hulpmiddelen strafvordering\]](#) [\[Aanwijzing opsporingsbevoegdheden\]](#)
[\[Juras: Opnemen vertrouwelijke communicatie 126l lid1 Sv\]](#)

Opnemen vertrouwelijke communicatie bij aanwijzingen terroristisch misdrijf

- De OvJ kan, bij aanwijzingen van een terroristisch misdrijf, als het onderzoek dit dringend vordert, met machtiging van de RC, bevelen dat een opsporingsambtenaar vertrouwelijke communicatie opneemt met een technisch hulpmiddel.
- De OvJ kan bepalen dat ter uitvoering van het bevel een besloten plaats wordt betreden zonder toestemming van de rechthebbende.
- Bij woningen moet dit dringend noodzakelijk zijn en moet de RC daarvoor uitdrukkelijk machtiging verlenen. De opsporingsambtenaren moeten in het bezit zijn van een Awbi-machtiging maar hoeven deze niet te tonen.
Bij niet-woningen is geen 'dringende noodzaak' vereist maar is 'belang van het onderzoek' voldoende.

[\[Juras: Opnemen vertrouwelijke communicatie 126l lid1 Sv\]](#)

Algemeen

- Het bevel van de OvJ en de machtiging van de RC zijn schriftelijk bij aanwijzingen van een terroristisch misdrijf.
- In de andere gevallen zijn het bevel en de machtiging schriftelijk als voor de uitvoering van het bevel een woning zal worden betreden. Als er geen woning betreden hoeft te worden, mogen het bevel en de machtiging, bij dringende noodzaak, mondeling zijn. De OvJ respectievelijk de RC stellen deze dan binnen drie dagen op schrift.
- Het bevel is maximaal vier weken geldig en kan telkens met vier weken worden verlengd. Voor elke verlenging, wijziging en aanvulling van het bevel is machtiging van de RC nodig.
- De opsporingsambtenaar moet beschikken over een verklaring van de Politieacademie waaruit blijkt dat hij beschikt over de nodige kennis en vaardigheden tot het opnemen van vertrouwelijke communicatie met een technisch hulpmiddel.
- Van het opnemen wordt binnen drie dagen pv opgemaakt. De opgenomen informatie wordt daarin niet inhoudelijk weergegeven.
- De OvJ stelt de betrokkene achteraf schriftelijk op de hoogte van het opnemen, tenzij dit redelijkerwijs niet mogelijk is. De verdachte die via de processtukken op de hoogte is gebracht, hoeft niet nogmaals geïnformeerd te worden. [\[126bb Sv\]](#)
- De pv's worden bij de processtukken gevoegd zodra het onderzoek dit toelaat. [\[126aa Sv\]](#) Als een zaak zonder resultaat is beëindigd, laat de OvJ de pv's en andere voorwerpen met informatie twee maanden daarna vernietigen [\[126cc Sv\]](#), tenzij de informatie:
 - gebruikt kan worden in een ander strafrechtelijk onderzoek;
 - inzicht biedt in de betrokkenheid van personen bij misdrijven en handelingen als bedoeld in 10 lid 1 onderdelen a en b Wpg (o.a. georganiseerde criminaliteit).

[\[126dd Sv\]](#) [\[Aanwijzing opsporingsbevoegdheden\]](#)

[\[Juras: Opnemen vertrouwelijke communicatie 126l lid1 Sv\]](#)

[\[PKN > Opsporing > Bijzondere opsporingsbevoegdheden > Opnemen vertrouwelijke communicatie\]](#)

Praktijk

Bug in toetsenbord

De bevoegdheid tot het opnemen van vertrouwelijke communicatie met een technisch hulpmiddel houdt in dat gegevensinvoer mag worden onderschept voordat de communicatie tot stand komt. Er mag bijvoorbeeld een bug in een toetsenbord geplaatst worden, waardoor het mogelijk is de communicatie op te nemen voordat deze (gecodeerd) wordt verzonden.

Communicatie

Communicatie, 126l Sv, moet ruim worden geïnterpreteerd. De wetgever heeft bewust geen soorten communicatie benoemd vanwege de technische voortgang op dat gebied.

PC eigen gebruik

Het voor eigen gebruik invoeren van gegevens in een PC is geen communicatie.

Zintuiglijk afluisteren

Van vertrouwelijke communicatie is geen sprake als een gesprek in de openbaarheid plaatsvindt en zonder technisch hulpmiddel kan worden afgeluisterd.

Technisch hulpmiddel

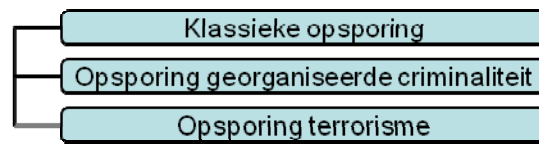
Ter uitvoering van een bevel opnemen van vertrouwelijke communicatie is het slechts toegestaan om gebruik te maken van een technisch hulpmiddel indien dit voldoet aan de eisen gesteld in het Besluit technische hulpmiddelen strafvordering. [\[Aanwijzing opsporingsbevoegdheden\]](#)

Twee bevelen

Als een pseudo-koper, een pseudo-dienstverlener, een persoon die stelselmatig informatie inwint of een infiltrant, wordt beplakt met afluisterapparatuur, is er, naast het bevel tot pseudo-koop et cetera, tevens een bevel tot het opnemen vertrouwelijke communicatie nodig.

Dit laatste geldt niet als er uitsluitend wordt afgeluisterd omwille van de veiligheid van de pseudo-koper etc. De opgenomen informatie mag dan echter niet in het strafvorderlijk onderzoek worden ingebracht en moet worden vernietigd zodra het veiligheidsbelang dit toelaat.

24.7 Opnemen telecommunicatie

Opnemen telecommunicatie klassieke opsporing

- De OvJ kan, met machtiging van de RC, als het onderzoek dit dringend vordert, bevelen dat een opsporingsambtenaar niet voor het publiek bestemde telecommunicatie die verloopt via een aanbieder van een communicatiedienst, opneemt met een technisch hulpmiddel:
 - bij verdenking van een 67 lid 1 Sv misdrijf
 - dat gezien zijn aard of samenhang met andere misdrijven begaan door de verdachte
 - een ernstige inbreuk op de rechtsorde oplevert.
- Een tap mag niet alleen op de verdachte worden geplaatst, maar ook op personen die een meer dan toevallige betrokkenheid met hem hebben, zoals vrienden en vriendinnen. Bepalend is of het onderzoek dit dringend vordert.
- Als het bevel betrekking heeft op openbare netwerken - denk aan KPN en Vodafone - dan vordert de OvJ medewerking van deze providers. In het belang van strafvordering mag de vordering tot medewerking achterwege blijven en mag er getapt worden buiten de provider om.

[\[Juras: Opnemen telecommunicatie 126m lid 1 Sv\]](#)

Opnemen telecommunicatie georganiseerde verbanden

- De OvJ kan, met machtiging van de RC, als het onderzoek dit dringend vordert, bevelen dat een opsporingsambtenaar niet voor het publiek bestemde telecommunicatie die verloopt via een aanbieder van een communicatiedienst, opneemt met een technisch hulpmiddel:
 - bij een redelijk vermoeden gebaseerd op feiten of omstandigheden
 - dat in georganiseerd verband 67 lid 1 Sv misdrijven worden beraamd of gepleegd
 - die gezien hun aard of samenhang met andere misdrijven binnen dat verband
 - een ernstige inbreuk op de rechtsorde opleveren.
- De tap kan geplaatst worden op alle personen ten aanzien van wie op grond van feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden voortvloeit dat zij betrokken zijn bij het in georganiseerd verband beramen of plegen van misdrijven. Bepalend is of het onderzoek dit dringend vordert.

[\[Juras: Opnemen telecommunicatie 126m lid 1 Sv\]](#)

Opnemen telecommunicatie bij aanwijzingen terroristisch misdrijf

- De OvJ kan, bij aanwijzingen van een terroristisch misdrijf, als het onderzoek dit dringend vordert, met machtiging van de RC, bevelen dat een opsporingsambtenaar niet voor het publiek bestemde telecommunicatie die verloopt via een aanbieder van een communicatiedienst, opneemt met een technisch hulpmiddel.

[\[Juras: Opnemen telecommunicatie 126m lid 1 Sv\]](#)

Algemeen

- De OvJ geeft het bevel schriftelijk na schriftelijke machtiging van de RC. Bij dringende noodzaak mogen het bevel en de machtiging mondeling zijn. De OvJ respectievelijk de RC stellen deze dan binnen drie dagen op schrift.
- Het bevel heeft betrekking op niet voor het publiek bestemde telecommunicatie die verloopt via een openbaar netwerk (bijvoorbeeld KPN) of niet openbaar netwerk (bijvoorbeeld een bedrijfstelefoonnet).
- Het bevel kan alleen gegeven worden voor stromende datacommunicatie zoals telefoon, telefax, internet, e-mail en sms. Informatie die niet stroomt maar is opgeslagen wordt niet via deze bevoegdheid verkregen, maar door de vordering tot verstrekking van gegevens of doorzoeking ter vastlegging van gegevens. [\[Hoofdstuk 24.9\]](#) [\[Hoofdstuk 21\]](#)
- Het bevel is maximaal vier weken geldig. De geldigheidsduur kan telkens met vier weken worden verlengd. Voor elke verlenging, wijziging of aanvulling van het bevel is machtiging van de RC vereist.

- Alle informatie moet worden opgenomen. Van het opnemen wordt binnen drie dagen pv opgemaakt. De inhoud van opgenomen gesprekken en andere informatie wordt daarin niet inhoudelijk weergegeven.
- Als een gebruiker van een ‘Nederlands’ mobieltje dat afgetapt wordt, belt vanuit het buitenland, komen zijn gesprekken binnen op de tapkamer. Als er geen verdrag tussen Nederland en het andere land bestaat, mag het gesprek worden opgenomen. Overigens moet binnen de EU het EU-rechtshulpverdrag worden nageleefd.
- Volgens het EU-rechtshulpverdrag kan het bevel ook worden gegeven om bij een EU-lidstaat een rechtshulpverzoek tot het aftappen van telecommunicatie te kunnen doen. Dit kan bijvoorbeeld bij een persoon die een abonnement heeft bij een Engelse provider en gesprekken voert in Engeland. De in Engeland afgetapte gegevens worden dan naar Nederland geleid om daar te worden opgenomen.
- De OvJ stelt de betrokkene achteraf schriftelijk op de hoogte van de tap, tenzij dit redelijkerwijs niet mogelijk is. De verdachte die via de processtukken op de hoogte is gebracht, hoeft niet nogmaals geïnformeerd te worden. [\[126bb Sv\]](#)
- De pv's worden bij de processtukken gevoegd zodra het onderzoek dit toelaat. [\[126aa Sv\]](#) Als een zaak zonder resultaat is beëindigd, laat de OvJ de pv's en andere voorwerpen met informatie twee maanden daarna vernietigen [\[126cc Sv\]](#), tenzij de informatie:
 - gebruikt kan worden in een ander strafrechtelijk onderzoek;
 - inzicht biedt in de betrokkenheid van personen bij misdrijven en handelingen als bedoeld in 10 lid 1 onderdelen a en b Wpg (o.a. georganiseerde criminaliteit). [\[126dd Sv\]](#)
- De opsporingsambtenaar die meent een geheimhoudergesprek te constateren, mag het gesprek niet verder beluisteren maar moet het gesprek direct melden bij de tapcoördinator.
Als de tapcoördinator constateert dat het een geheimhoudergesprek is, wordt dit via de teamleiding aan de OvJ gemeld. De OvJ beslist vervolgens of het hier een geheimhoudergesprek betreft. Algemeen uitgangspunt is dat het gesprek alleen met uitdrukkelijke toestemming van de recherche-officier wordt uitgewerkt.
[\[Instructie vernietiging geïntercepteerde gesprekken met geheimhouders \(bij lopende interceptie\)\]](#) [\[Aanwijzing opsporingsbevoegdheden\]](#).
[\[Juras: Opnemen telecommunicatie 126m lid 1 Sv\]](#)
[\[PKN > Opsporing > Bijzondere opsporingsbevoegdheden > Telecommunicatie tappen\]](#)

Praktijk

Tactische informatie in het bevel

Een bevel tot tappen en opnemen van telecommunicatie wordt gericht tot een opsporingsambtenaar en niet tot de verdachte of de provider. De tactische informatie die het bevel bevat - het misdrijf, de naam of een zo nauw keurig mogelijke aanduiding van de verdachte en de feiten of omstandigheden waarop de verdenking rust – komt dan ook niet voortijdig ter kennis van verdachte en provider.

Verdachte in andere EU-lidstaat

Als vooraf bekend is dat de gebruiker zich in een andere EU-lidstaat bevindt, moet de andere lidstaat van het voornemen tot tappen op de hoogte te worden gebracht en mag er pas met tappen begonnen worden na instemming van die lidstaat.

Als pas na aanvang van het tappen bekend wordt dat de gebruiker zich in een andere lidstaat bevindt, dient de andere lidstaat in kennis gesteld te worden. In afwachting van de beslissing van die lidstaat, mag het tappen worden voortgezet. Uitgangspunt is dat de andere lidstaat binnen 96 uur reageert.

Hoorn van de haak

Volgens de Hoge Raad valt het afluisteren via een opengebleven telefoonverbinding niet onder onderzoek van telecommunicatie. Als het openblijven van de verbinding geheel

losstaat van de wil van politie, mag de afgeluisterde informatie gebruikt worden voor het bewijs.

Het opzettelijk met een technische ingreep openhouden van een telefoonverbinding kan wel vallen onder het opnemen van vertrouwelijke communicatie met een technisch hulpmiddel.

Gesprek met raadsman getapt

Een opsporingsambtenaar die meent communicatie met een geheimhouder te constateren, meldt dit onverwijld aan zijn teamleiding. De teamleiding geeft opdracht de OvJ onverwijld te informeren. De desbetreffende informatie wordt vastgelegd in een pv, dat:

- wordt vernietigd als de inhoud volgens de OvJ onder het verschoningsrecht valt of
- met machtiging van de RC in het dossier wordt gevoegd als de inhoud niet valt onder het verschoningsrecht.

Een verdachte enkel traceren op grond van een gesprek met zijn raadsman en hem vervolgens aanhouden, hoeft niet onrechtmatig te zijn.

Een verdachte opwachten in de buurt van het kantoor van zijn advocaat op grond van een gesprek met die advocaat en hem vervolgens aanhouden, is onrechtmatig (LJN: AU4036).

Betrouwbaarheid van de tap

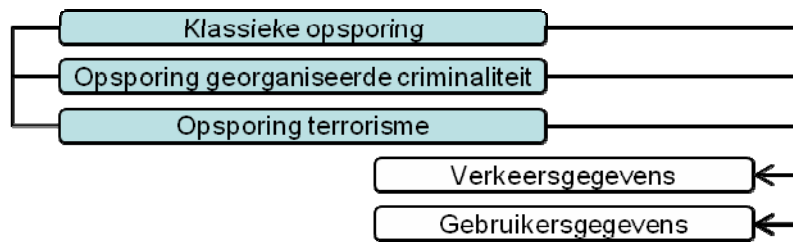
In de Baybasin-zaak voerden deskundigen aan dat tapresultaten waren gemanipuleerd. Hof en HR schoven de bezwaren als niet realistisch terzijde op grond van de verklaring van een deskundige van het NFI (LJN: AE5920 en LJN: AH9922).

Niettemin bracht het onderzoek hiaten in de beveiliging en het beheer van tapsystemen. De zaak vormde voor de Minister aanleiding om de Normstelling Inrichting Interceptiefaciliteiten op te nemen in de Regeling Informatiebeveiliging Politie (Kamerstukken II 2003/2004 29 200 VII, nr. 39).

Tappende burger

Er is een tapbevel nodig als een burger die bijvoorbeeld telefonisch wordt bedreigd, op advies van de politie een opnameapparaat op zijn telefoon aanbrengt om de bedreigingen op te nemen. Echter, als een burger geheel op eigen initiatief handelt en de opgenomen gesprekken aan de politie geeft, mogen de opnamen gebruikt worden voor het bewijs.

24.8 Vorderen gegevens telecommunicatie

Verkeersgegevens telecommunicatie klassieke opsporing

- De OvJ kan in het belang van het onderzoek, bij verdenking van een misdrijf 67 lid 1 Sv, vorderen gegevens te verstrekken over een gebruiker van een communicatiedienst en het communicatieverkeer met betrekking tot die gebruiker. Een gebruiker is de natuurlijke persoon of de rechtspersoon die:
 - met de aanbieder van een communicatiedienst een overeenkomst heeft gesloten en/of
 - daadwerkelijk gebruik maakt van een zodanige dienst.
- De gevorderde gegevens kunnen al verwerkt zijn (historische gegevens) of moeten nog verwerkt worden (toekomstige gegevens). De vordering toekomstige gegevens te verstrekken, wordt gedaan voor een periode van maximaal drie maanden.
[\[Juras: Vorderen gegevens telecommunicatie 126n lid 1 Sv\]](#)

Gebruikersgegevens telecommunicatie klassieke opsporing

- Opsporingsambtenaren kunnen, in het belang van het onderzoek, bij verdenking van een misdrijf, verstrekking vorderen van: naam, adres, postcode, woonplaats, nummer en soort dienst van een gebruiker van een communicatiedienst.
- De opsporingsambtenaren moeten door de korpsbeheerder of door het hoofd van dienst zijn aangewezen. [\[1 sub d onder 1 Besluit verstrekking gegevens telecommunicatie\]](#)
- De OvJ kan een bestandsanalyse vorderen als hij de gegevens nodig heeft voor een tapbevel en deze bij de aanbieder niet bekend zijn. Dit is het geval bij prepaidtoestellen.
[\[Juras: Vorderen gebruikersgegevens telecommunicatie 126na Sv\]](#)

Gegevens telecommunicatie opsporing georganiseerde verbanden

- De OvJ kan, in het belang van het onderzoek, vorderen gegevens te verstrekken over een gebruiker van een communicatiedienst en het communicatieverkeer met betrekking tot die gebruiker:
 - bij een redelijk vermoeden gebaseerd op feiten of omstandigheden
 - dat in georganiseerd verband 67 lid 1 Sv misdrijven worden beraamd of gepleegd
 - die gezien hun aard of samenhang met andere misdrijven binnen dat verband
 - een ernstige inbreuk op de rechtsorde opleveren.Het betreft hier de verkeersgegevens inclusief de gebruikersgegevens.
- Aangewezen opsporingsambtenaren kunnen in de bovenstaande omstandigheden, in het belang van het onderzoek, verstrekking vorderen van de gebruikersgegevens.
- De gevorderde gegevens kunnen alle natuurlijke personen en rechtspersonen betreffen ten aanzien van wie op grond van feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden voortvloeit dat zij betrokken zijn bij het in georganiseerd verband beramen of plegen van misdrijven. Het belang van het onderzoek geeft de grenzen aan.
[\[Juras: Vorderen gegevens telecommunicatie 126n lid 1 Sv\]](#)

Vorderen gegevens telecommunicatie bij aanwijzingen terroristisch misdrijf

- De OvJ kan, bij aanwijzingen van een terroristisch misdrijf, in het belang van het onderzoek, vorderen gegevens te verstrekken over een gebruiker van een communicatiedienst en het communicatieverkeer met betrekking tot die gebruiker.
- Opsporingsambtenaren kunnen, bij aanwijzingen van een terroristisch misdrijf, in het belang van het onderzoek, verstrekking vorderen van naam, adres, postcode, woonplaats, nummer en soort dienst, van een gebruiker van een communicatiedienst.
[\[Juras: Vorderen gegevens telecommunicatie 126n lid 1 Sv\]](#)

Algemeen

- De vordering kan worden gericht tot iedere aanbieder van een communicatiedienst. De aanvraag verloopt, langs geautomatiseerde weg, via het CIOT. De gegevensinvoer wordt gedaan door ambtenaren die geautoriseerd zijn door de Minister van Veiligheid en Justitie Elke ambtenaar beschikt over een unieke toegangscode.

- Het Besluit vorderen gegevens telecommunicatie geeft een limitatieve opsomming van de gegevens die gevorderd kunnen worden, onder andere:
 - NAW-gegevens en nummers van de gebruiker en de personen met wie de gebruiker verbinding heeft gehad of heeft proberen te krijgen of die met hem verbinding hebben gehad of hebben proberen te krijgen;
 - datum, tijd en duur van de verbindingen en
 - paalgegevens en geografische positie van de apparatuur van de gebruiker in geval van verbinding of poging daartoe;
- De pv's worden bij de processtukken gevoegd zodra het onderzoek dit toelaat. [\[126aa Sv\]](#) Als een zaak zonder resultaat is beëindigd, laat de OvJ de pv's en andere voorwerpen met informatie twee maanden daarna vernietigen [\[126cc Sv\]](#), tenzij de informatie:
 - gebruikt kan worden in een ander strafrechtelijk onderzoek;
 - inzicht biedt in de betrokkenheid van personen bij misdrijven en handelingen als bedoeld in 10 lid 1 onderdelen a en b Wpg (o.a. georganiseerde criminaliteit). [\[126dd Sv\]](#)
- De OvJ stelt de betrokkene schriftelijk op de hoogte van de vordering tot verstrekking van verkeersgegevens, tenzij:
 - dit redelijkerwijs niet mogelijk is;
 - de verdachte via de processtukken op de hoogte is gebracht.

Deze verplichting bestaat niet bij de vordering tot verstrekking van gebruikersgegevens.

[\[Juras: Vorderen gegevens telecommunicatie 126n lid 1 Sv\]](#)

[\[PKN > Opsporing > Bijzondere opsporingsbevoegdheden > Gegevens telecommunicatie vorderen\]](#)

Praktijk

Bestandsanalyse

De gegevens van de gebruikers van prepaidkaarten zijn niet bekend bij de providers. In dat geval mag de OvJ een bestandsanalyse vorderen als de gegevens nodig zijn voor een tapbevel of een vordering van verkeersgegevens. [\[126na lid 2 Sv\]](#) De OvJ biedt de provider dan een aantal locaties met tijdstippen van bellen aan, verkregen uit observaties. De provider kan dan vaststellen bij welke masten gebeld is en via een bestandsanalyse de gebruikte simkaart en daaraan gekoppelde gebruikersgegevens achterhalen. De provider is op grond van 13.4 lid 3 Telecommunicatiewet verplicht de volgende gegevens twaalf maanden te bewaren: tijdstippen van bellen, gebelde nummers en de basisstations die de signalen verwerkt hebben.

IMSI-catcher

Een tweede mogelijkheid om de gegevens van gebruikers van prepaidkaarten te achterhalen, is gebruik van een IMSI-catcher. Op bevel van de OvJ kan in de nabijheid van een geobserveerde persoon een zender/ontvanger in de lucht worden gebracht die door mobiele telefoons in de nabijheid gezien wordt als basisstation. De mobiele telefoons melden zich aan en geven daarmee hun IMSI-code prijs. De methode grijpt in op het normale telefoongebruik en is daarom een zwaarder middel dan de bestandsanalyse. [\[126nb\]](#) [\[126ub Sv\]](#) De IMSI-catcher mag, voor het vergaren van nummergegevens, pas worden ingezet nadat de OvJ aan alle providers een vordering bestandsanalyse heeft gedaan. Bij spoed kan ook direct worden overgegaan tot de inzet van de IMSI-catcher. De IMSI-catcher mag slechts worden toegepast door aangewezen opsporingsambtenaren die voldoen aan de vastgestelde eisen. [\[Besluit bijzondere vergaring nummergegevens telecommunicatie\]](#)

Plaatsbepaling mobiele telefoon

Een ingeschakelde mobiele telefoon die niet gebruikt wordt, heeft contact met het netwerk. Aan de hand daarvan kan plaatsbepaling plaatsvinden. Aangezien deze gegevens niet het gevolg zijn van telecommunicatieverkeer, mag er geen verstrekking worden gevorderd op grond van 126n of 126u Sv. Dit is wel mogelijk op grond van 126nd Sv.

E-mail en voicemail

Op grond van de 126ng en 126ug lid 2 Sv kan de inhoud worden gevorderd van e-mail- en voicemailberichten die reeds zijn verwerkt. Voor toekomstige e-mail- of voicemailberichten zal de bevoegdheid tot het opnemen van telecommunicatie, 126m en 126t Sv moeten worden toegepast.

Gegevens bestemd voor of afkomstig van een aanbieder

De OvJ kan identificerende en andere dan identificerende gegevens vorderen van een aanbieder van een communicatiedienst, voor zover deze niet gevorderd kunnen worden op grond van 126na en 126ua Sv en 126n en 126u Sv. Het gaat hier om bij voorbeeld PUK-codes, mastverkeersgegevens en gegevens over opwaarderen van beltegoed. [\[126ng/126ug lid 1 jo 126nc/126uc-126ne/126ue Sv\]](#)

Bevriezing van gegevens

Een vordering mag slechts in een bepaald geval, als het onderzoek dit dringend vordert, en ten aanzien van gespecificeerde gegevens worden gedaan. [\[126ni en 126ui Sv\]](#)

Centraal Informatiepunt Opsporing Telecommunicatie (CIOT)

In de praktijk vindt bevraging van gebruikersgegevens plaats door tussenkomst van het CIOT. Het CIOT beheert onder andere een database met gebruikersgegevens die worden aangeleverd door de aanbieders. [\[Aanwijzing opsporingsbevoegdheden\]](#)

24.9 Vorderen van gegevens

Vorderen identificerende gegevens klassieke opsporing

- Aangewezen opsporingsambtenaren kunnen, in het belang van het onderzoek, bij verdenking van een misdrijf, verstrekking vorderen van bepaalde opgeslagen of vastgelegde identificerende gegevens van een persoon. Gevoelige gegevens mogen niet gevorderd worden op grond van 126nc Sv.
- De vordering wordt gericht tot de persoon die daarvoor redelijkerwijs in aanmerking komt en die gegevens verwerkt anders dan voor persoonlijk gebruik.
- Onder gegevens wordt verstaan: informatie die is vastgelegd of opgeslagen op een gegevensdrager, hetzij op schrift, hetzij elektronisch.
- Identificerende gegevens zijn: naam, adres, woonplaats, geboortedatum, geslacht en administratieve kenmerken zoals bankrekening-, klant-, polis- of lidmaatschapnummer.
- De bevoegdheid geldt slechts binnen een concreet opsporingsonderzoek. De vordering mag volgens de MvT gericht worden tot een persoon over wie lichte aanwijzingen bestaan dat hij de gevraagde gegevens, anders dan voor persoonlijk gebruik, heeft. Het onderzoeksbelang bepaalt de grenzen. Ook mag gevorderd worden bekend te maken of een bepaalde persoon is opgenomen in een bepaald bestand.
- De vordering kan alleen betrekking hebben op gegevens die vallen onder de reikwijdte van de Wbp, dus die geheel of gedeeltelijk geautomatiseerd worden verwerkt of zijn opgenomen in andere bestanden zoals kaartenbakken.

[Juras: [Vorderen identificerende gegevens 126nc lid 1 Sv](#)]

Vorderen gegevens klassieke opsporing

- De OvJ kan, in het belang van het onderzoek, bij verdenking van een misdrijf 67 lid 1 Sv, verstrekking vorderen van opgeslagen of vastgelegde gegevens, bijvoorbeeld reisgedrag of verleende diensten. Gevoelige gegevens mogen niet gevorderd worden op grond van 126nd Sv.
- Als er sprake is van een ander strafbaar feit dan een misdrijf 67 lid 1 Sv, is er voor de vordering een machtiging van de RC vereist.
- De vordering wordt gericht tot degene van wie op grond van feiten of omstandigheden wordt vermoed dat hij toegang heeft tot de gegevens. Volgens de MvT komt dit overeen met de bestaande bevoegdheden tot uitlevering van voorwerpen ter inbeslagneming.
- De bevoegdheid omvat de lichtere bevoegdheid tot het vorderen van identificerende gegevens.
- De OvJ mag verstrekking vorderen van andere dan identificerende gegevens die niet vallen onder de reikwijdte van de Wbp, bijvoorbeeld bedrijfsgegevens en gegevens over bepaalde voorwerpen. Ook gegevens voor persoonlijk gebruik vallen onder de vordering. Het belang van het onderzoek bepaalt de grenzen.
- De OvJ kan zijn vordering laten gelden voor niet identificerende gegevens die nog verwerkt moeten worden, toekomstige gegevens dus. De periode waarover deze vordering zich uitstrekt, mag niet meer dan vier weken vooruit zijn. Bij dringende noodzaak en met schriftelijke machtiging van de RC kan de OvJ bepalen dat de gegevens direct na verwerking worden verstrekt.
- De OvJ kan op grond van 126ng i.v.m. 126nd Sv verstrekking vorderen van gegevens waarover een aanbieder van telecommunicatienetwerken en -diensten beschikt of in de toekomst zal beschikken en die niet vallen onder de reikwijdte van de telecommunicatiebevoegdheden. Hierbij kan gedacht worden aan de PUK-code van mobiele telefoons en gegevens over telefonische betalingen.
- De OvJ kan verstrekking vorderen van e-mail die is opgeslagen op de server van een provider en voor de verdachte bestemd is, van hem afkomstig is of betrekking op hem heeft, mits:
 - het onderzoek dit dringend vordert;
 - de RC daartoe vooraf schriftelijk machtiging heeft gegeven en
 - er sprake is van verdenking van een 67 lid 1 Sv misdrijf

- dat gezien zijn aard of samenhang met andere door de verdachte gepleegde misdrijven
- een ernstige inbreuk op de rechtsorde oplevert.
[Juras: Vorderen identificerende gegevens 126nd lid 1 Sv]

Vorderen gevoelige gegevens klassieke opsporing

- De OvJ kan verstrekking vorderen van gevoelige gegevens:
 - als het onderzoek dit dringend vordert;
 - de RC vooraf schriftelijk machtiging heeft gegeven en
 - er sprake is van verdenking van een misdrijf 67 lid 1 Sv;
 - dat gezien zijn aard of samenhang met andere door de verdachte begane misdrijven een ernstige inbreuk op de rechtsorde oplevert.
- Gevoelige gegevens hebben betrekking op: godsdienst of levensovertuiging, ras, politieke gezindheid, gezondheid, seksuele leven of lidmaatschap van een vakvereniging.
- Foto's en camerabeelden kunnen onder omstandigheden gevoelige gegevens zijn omdat daaruit, ook al is dat niet het beoogde doel, het ras kan worden afgeleid. (LJN: BK6331)
- De vordering wordt gericht tot degene van wie op basis van feiten of omstandigheden wordt vermoed dat hij toegang heeft tot de gegevens.
[Juras: Vorderen identificerende gegevens 126nd lid 1 Sv]

Vorderen gegevens bij opsporing georganiseerde criminaliteit

- Verstrekking van gegevens, van identificerend tot gevoelig, kan door dezelfde personen als bij de klassieke opsporing gevorderd worden:
 - bij een redelijk vermoeden gebaseerd op feiten of omstandigheden dat
 - in georganiseerd verband 67 lid 1 Sv misdrijven worden beraamd of gepleegd
 - die gezien hun aard of samenhang met andere misdrijven binnen dat verband
 - een ernstige inbreuk op de rechtsorde opleveren.
- De gevorderde gegevens kunnen alle personen betreffen ten aanzien van wie op grond van feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden voortvloeit dat zij betrokken zijn bij het in georganiseerd verband beramen of plegen van misdrijven. Het belang van het onderzoek geeft de grenzen aan.
[Juras: Vorderen identificerende gegevens 126nd lid 1 Sv]

Vorderen gegevens bij aanwijzingen terroristisch misdrijf

- Bij aanwijzingen van een terroristisch misdrijf kan verstrekking van gegevens, van identificerend tot gevoelig, gevorderd worden door dezelfde personen als bij de klassieke opsporing.
[Juras: Vorderen identificerende gegevens 126nd lid 1 Sv]

Algemeen

- De vordering wordt niet gericht tot de verdachte. Verschoningsgerechtigden zijn niet verplicht aan de vordering te voldoen.
- De vorderingen zijn schriftelijk. Bij dringende noodzaak mogen deze mondeling worden gedaan. Binnen drie dagen wordt de vordering dan schriftelijk verstrekt aan degene tot wie deze gericht was.
- Van de verstrekking wordt pv opgemaakt.
- De OvJ kan, in voorkomende gevallen, medewerking bevelen aan het ontsleutelen van gevorderde gegevens of bevelen dat de kennis die daarvoor nodig is, ter beschikking wordt gesteld. De vordering wordt gericht tot degene van wie redelijkerwijs kan worden vermoed dat hij weet hoe de gegevens moeten worden ontsleuteld.

De hoofdregel luidt dat opgeslagen/vastgelegde gegevens moeten worden gevorderd.

Uitzonderingen zijn:

- Zonder vordering kan een burger op eigen initiatief of gevraagd door de opsporingsambtenaar gegevens verstrekken op basis van vrijwillige medewerking.

- Een bedrijf of instelling kan zonder vordering gegevens verstrekken, als dat gepaard gaat met een aangifte. Er is dan sprake van gegevens die op eigen initiatief zijn verstrekt.
- Geen vordering is nodig voor gegevens die vrij opvraagbaar zijn in open bronnen, bijvoorbeeld het openbaar deel van het register van het Kadaster, de Kamer van Koophandel of het internet.
- Evenmin is een vordering nodig als de gegevens op grond van bijzondere wetgeving kunnen worden verkregen.

[Juras: Vorderen identificerende gegevens 126nd lid 1 Sv]

[PKN > Opsporing > Bijzondere opsporingsbevoegdheden > Vorderen van gegevens]

Praktijk

Betalingsgegevens benzinstation

In de nabijheid van een benzinstation is een overval gepleegd door twee mannen op een motorfiets. De OvJ kan van de houder van het benzinstation vorderen hem gegevens te verstrekken over elektronische betalingen die rond het tijdstip van de overval gedaan zijn.

E-mail op PC

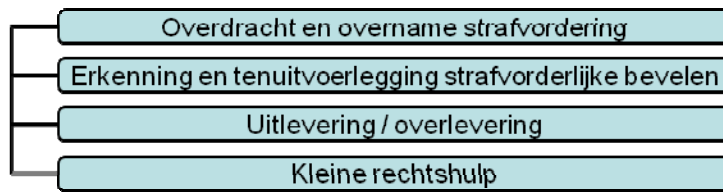
E-mail die is opgeslagen op een in beslag genomen computer, mag in het belang van het onderzoek gelezen worden op grond van vaste jurisprudentie dat in beslag genomen voorwerpen onderzocht mogen worden.

Meer gekregen dan gevraagd

Indien een vordering tot verstrekking van gegevens ongevraagd gevoelige gegevens oplevert, maakt dit de vordering achteraf niet onrechtmatig. De MvT noemt als voorbeeld een vordering tot verstrekking van gegevens over financiële transacties binnen een bepaalde periode waarbij gegevens zitten over schenkingen aan levensbeschouwelijke organisaties. De resultaten mogen, mits relevant voor het onderzoek, gebruikt worden.

25 Internationale rechtshulp

In dit hoofdstuk komt een deel van de internationale rechtshulp aan bod.

Verzoek om internationale rechtshulp

- Als verzoeken om rechtshulp worden aangemerkt:
 - verzoeken tot het al dan niet gezamenlijk verrichten van handelingen van onderzoek of het verlenen van medewerking daaraan;
 - het toezenden van documenten, dossiers of stukken van overtuiging;
 - het geven van inlichtingen;
 - het betekenen of uitreiken van stukken en
 - het doen van aanzeggingen of mededelingen aan derden. [\[552h Sv\]](#)
- De OvJ kan voor een beperkte periode in samenwerking met de bevoegde autoriteiten van andere landen een gemeenschappelijk onderzoeksteam instellen voor het gezamenlijk uitvoeren van strafrechtelijke onderzoeken. [\[552qa Sv\]](#)

Overdracht strafvervolgning

- Overdracht van strafvervolgning kan plaatsvinden als iemand die buiten Nederland woont, een strafbaar feit in Nederland heeft gepleegd. Vervolgning en berechting vinden dan plaats in het land waar de persoon woont. Dit kan alleen op basis van een verdrag.

Overname strafvervolgning

- De Nederlandse strafwet is toepasselijk op ieder tegen wie de strafvervolgning door Nederland van een vreemde staat is overgenomen op grond van een verdrag. Te denken valt hierbij aan de vreemdeling, die in Nederland verblijft en in het buitenland een feit heeft begaan dat zowel daar als in Nederland strafbaar is. Aanhouding is dan mogelijk op grond van 552ff Sv.

Erkenning en tenuitvoerlegging strafvorderlijke bevelen

- De OvJ kan de inbeslagneming bevelen van voorwerpen die zich bevinden op het grondgebied van een andere EU-lidstaat. Hij zendt dit bevel aan de autoriteiten van die andere lidstaat.
- Het omgekeerde kan ook: de autoriteiten van een andere EU-lidstaat kunnen de inbeslagneming van voorwerpen bevelen die zich op Nederlands grondgebied bevinden en naar het recht van die lidstaat vatbaar zijn voor inbeslagneming.

Uitlevering

- Uitlevering is het overdragen van een persoon aan de autoriteiten van een andere staat.
- Uitlevering is mogelijk voor een strafbaar feit waarop, zowel in de verzoekende staat als in Nederland, een vrijheidsstraf staat van minimaal een jaar. Bovendien moet er een uitleveringsverdrag zijn gesloten met de andere staat. [\[5 lid 1 onder a UW\]](#)
- Nederlanders worden in beginsel niet uitgeleverd. [\[4 UW\]](#)

Aanhouding ter uitlevering

- Als de OvJ een verzoek tot uitlevering heeft ontvangen, kan hij de aanhouding van de opgeëiste persoon bevelen.
- Als de vreemde staat nog geen verzoek tot uitlevering heeft gedaan, maar verwacht mag worden dat dit op korte termijn zal gebeuren, dan mag de (H)OvJ, op verzoek van die staat, de voorlopige aanhouding van de voortvluchtige bevelen, indien:
 - er sprake is van een, naar Nederlandse begrippen, verdachte van een VH-feit;
 - er een vrijheidsstraf of vrijheidsbenemende maatregel ten uitvoer moet worden gelegd of
 - de voortvluchtige geen vaste woon- of verblijfplaats in Nederland heeft.Als het optreden van de (H)OvJ niet kan worden afgewacht, is elke opsporingsambtenaar bevoegd de voortvluchtige aan te houden en vervolgens verplicht deze onverwijld voor een (H)OvJ te geleiden. [\[14 lid 2 UW\]](#)

Overlevering

- Overlevering vindt alleen plaats tussen EU-lidstaten en komt op veel punten overeen met uitlevering. Enkele verschillen met uitlevering zijn:
 - de procedure mag maximaal 60 dagen duren en kan alleen in uitzonderlijke gevallen met 30 dagen verlengd worden;
 - alleen de rechtbank van Amsterdam is bevoegd te oordelen.

Aanhouding en inverzekeringstelling

- EU-lidstaten vragen middels het EAB de overlevering van de opgeëiste persoon aan de rechterlijke autoriteiten in een ander EU-land. Het arrestatiebevel kan alleen worden afgegeven:
 - voor strafbare feiten waarop een vrijheidsstraf van minstens 12 maanden is gesteld of
 - als er een straf of maatregel is opgelegd van ten minste vier maanden. [\[2 OVW\]](#)
- De opgeëiste persoon kan zonder verdere formaliteiten worden aangehouden.
- De (H)OvJ kan bevelen dat de opgeëiste persoon gedurende drie dagen in verzekering gesteld zal blijven. De termijn van inverzekeringstelling wordt overgedragen aan de OvJ bij het arrondissementsparket te Amsterdam.

Kleine rechtshulp

- Kleine rechtshulp is het verlenen van diensten op strafrechtelijk gebied aan buitenlandse organen van justitie en politie. Het betreft verzoeken tot het:
 - verrichten van onderzoekshandelingen of daaraan meewerken;
 - toezenden van documenten, dossiers of stukken van overtuiging;
 - geven van inlichtingen;
 - betekenen of uitreiken van stukken of het doen van aanzeggingen of
 - doen van mededelingen aan derden. [\[552h Sv\]](#)
- Kleine rechtshulp is niet beperkt tot verzoeken die op verdragen zijn gegrond, maar is mogelijk bij alle redelijke verzoeken. Dit is anders bij strafzaken van politieke of van fiscale aard. In dit geval moet de Minister van Justitie een machtiging afgeven. [\[552k Sv\]](#) [\[552m Sv\]](#)
- De OvJ beslist of aan een verzoek gevolg zal worden gegeven. [\[552j Sv\]](#)
- Voor het aftappen van telecommunicatie in een lidstaat van de EU buiten Nederland dient het EU-rechtshulpverdrag nageleefd te worden. [\[Hoofdstuk 24.7\]](#) [\[PKN > Internationaal > Rechtshulp > Internationale rechtshulp\]](#)

Praktijk

Minimumstraf

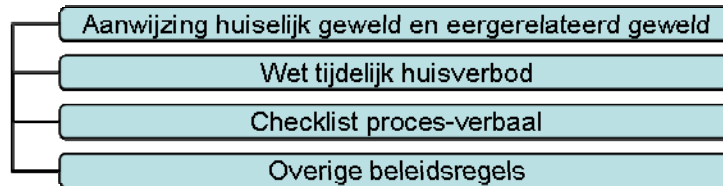
De minimumstraf van een jaar is niet van toepassing op uitlevering naar lidstaten van de EU, voorzover een tussen Nederland en deze lidstaten geldend verdrag in een ander minimum voorziet. [\[6 lid 1 OVW\]](#)

Artsen en coffeeshouwers

Nederlandse artsen die meewerken aan abortus of euthanasie en Nederlandse coffeeshouwers worden niet via het EAB uitgeleverd, omdat de OVW uitlevering alleen toestaat bij misdrijven die in Nederland strafbaar zijn gesteld.

26 Huiselijk geweld en eengerelateerd geweld

Het College van PG's heeft op het gebied van huiselijk geweld en eengerelateerd geweld beleidsregels opgenomen in de Aanwijzing huiselijk geweld en eengerelateerd geweld. In dit hoofdstuk worden de beleidsregels van de aanwijzing en de relevante bepalingen van de Wet tijdelijk huisverbod behandeld.

Doel

- Het doel van de aanwijzing is:
 - het onderkennen van huiselijk en/of eergerelateerd geweld;
 - het acuut (doen) stoppen van (dreiging van) huiselijk en eergerelateerd geweld;
 - het voorkomen van recidive door middel van gerichte interventies;
 - het herstellen van de geschonden rechtsnorm;
 - het vergroten van de aangiftebereidheid van slachtoffers;
 - het waarborgen van de veiligheid van het slachtoffer, in het bijzonder van minderjarige slachtoffers, en
 - het waarborgen van de veiligheid van kinderen als getuige van huiselijk geweld
- Op lokaal niveau dienen tussen politie, OM, reclassering en daderhulpverleningsinstellingen werkafspraken te zijn gemaakt. Binnen elk arrondissementsparket is een OvJ aangewezen als contactfunctionaris voor de aanpak van huiselijk geweldzaken. Bij de politie zijn contactfunctionarissen Huiselijk Geweld aangewezen. Ook wijst de politie contactpersonen Eergerelateerd Geweld aan.
- De politie zorgt voor een eenduidige registratie van huiselijk-geweldzaken en levert deze als zodanig 'geormerkt' aan bij het OM. [\[Aanwijzing huiselijk geweld en eergerelateerd geweld\]](#)
[\[Juras: Aanwijzing huiselijk geweld en eergerelateerd geweld\]](#)

Begrip huiselijk geweld

- Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer gepleegd wordt. Hieronder vallen lichamelijke en seksuele geweldpleging, belaging en bedreiging (al dan niet door middel van, of gepaard gaand met, beschadiging van goederen in en om het huis). [\[Aanwijzing huiselijk geweld en eergerelateerd geweld\]](#)
[\[Juras: Aanwijzing huiselijk geweld en eergerelateerd geweld\]](#)

Begrip eergerelateerd geweld

- Bij eergerelateerd geweld gaat het om het motief om met geweld te dreigen of het toe te passen, namelijk een geschonden eergevoel. Onder eergerelateerd geweld wordt 'elke vorm van geestelijk of lichamelijk geweld' verstaan, 'gepleegd vanuit een collectieve mentaliteit in reactie op een (dreiging van) schending van de eer van een man of vrouw en daarmee van zijn of haar familie waarvan de buitenwereld op de hoogte is of dreigt te raken'.
- Eergerelateerd geweld is een strafbare vorm van eigenrichting en kan variëren van het aannemen van een dreigende houding tot moord.
- Omdat veel van dit geweld plaatsvindt in de huiselijke kring dan wel de familiesfeer, is er een overlap met thema's als huiselijk geweld en kindermishandeling. [\[Aanwijzing huiselijk geweld en eergerelateerd geweld\]](#)
[\[Juras: Aanwijzing huiselijk geweld en eergerelateerd geweld\]](#)

Verdachten

- Als verdachten van huiselijk geweld kunnen worden aangemerkt: (ex-)partners, gezins- en familieleden en huisvrienden. Verdachten en slachtoffers kunnen mannen en vrouwen en kind of volwassene (waaronder ouderen) zijn.
- Bij eergerelateerd geweld zijn er (vanwege de collectieve context) mogelijk meerdere daders die de eer willen herstellen. [\[Aanwijzing huiselijk geweld en eergerelateerd geweld\]](#)
[\[Juras: Aanwijzing huiselijk geweld en eergerelateerd geweld\]](#)

Opsporing

- Bij ontdekking op heterdaad dient de politie als volgt te handelen:
 - de verdachte terstond aanhouden;
 - de woning en/of de omgeving aanmerken als PD en hierover zoveel mogelijk schriftelijk vastleggen;

- foto's maken van letsel en eventuele vernielingen, als het slachtoffer daarvoor toestemming geeft.
- Buiten heterdaad wordt de verdachte zo spoedig mogelijk aangehouden, mits er sprake is van een VH-feit en de OvJ daartoe bevel heeft gegeven. Als er geen sprake is van een VH-feit, wordt de verdachte ontboden op het politiebureau. [\[Aanwijzing huiselijk geweld en eengerelateerd geweld\]](#)
[\[Juras: Aanwijzing huiselijk geweld en eengerelateerd geweld\]](#)

Aangever/slachtoffer

- Het slachtoffer dient geïnformeerd te worden over het strafproces en zoveel mogelijk worden bewogen tot het doen van aangifte en bij belaging tot het doen van klacht. Ook wordt het slachtoffer zoveel mogelijk doorverwezen naar een gespecialiseerde hulpverleningsinstelling, bv. een Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld.
- De aangifte wordt onverwijld door de opsporingsambtenaar ter beoordeling voorgelegd aan een HOvJ.
- Als het slachtoffer een gedane aangifte in wil trekken, wordt meegedeeld dat dit juridisch niet kan, maar dat aan de OvJ schriftelijk de eigen mening over de wenselijkheid van de vervolging kan worden aangegeven. Intrekken van een klacht, bijvoorbeeld bij belaging [\[285b Sr\]](#), is wel mogelijk. [\[Hoofdstuk 9\]](#)
- Als het slachtoffer uitdrukkelijk aangeeft geen aangifte te willen doen, wordt zoveel mogelijk bewijs verzameld voor een eventuele ambtshalve vervolging.
- Als het slachtoffer uitdrukkelijk aangeeft geen aangifte te willen doen en ambtshalve vervolgen niet mogelijk is, kan de politie een gesprek aangaan met de verdachte en het slachtoffer om beiden te attenderen op hulpverleningsmogelijkheden. [\[Aanwijzing huiselijk geweld en eengerelateerd geweld\]](#)
[\[Juras: Aanwijzing huiselijk geweld en eengerelateerd geweld\]](#)

Kindspoor

- Het optreden van politie en OM dient mede ter behartiging van de belangen van eventuele kinderen die getuige zijn van het geweld. Voor dit doel is mede het traject Kindspoor ontwikkeld.
- De politie zorgt voor verwijzing naar het Kindspoortraject, welke verwijzing – indien van toepassing – in de plaats komt van de AMK-melding.

Afhandeling verdachte

- Het verhoor van de verdachte wordt toegespitst op data, tijdstippen en locaties waar de strafbare feiten hebben plaatsgevonden, mede om inzicht te krijgen in de stelselmatigheid van het huiselijk geweld.
- Inverzekeringstelling wordt, met het oog op vroeghulp, onverwijld als huiselijk geweldzaak gemeld aan de reclassering.
- Voordat een in verzekering gestelde verdachte wordt heengezonden moet er contact worden opgenomen met de OvJ. [\[Aanwijzing huiselijk geweld en eengerelateerd geweld\]](#)
[\[Juras: Aanwijzing huiselijk geweld en eengerelateerd geweld\]](#)

Wet tijdelijk huisverbod

Huisverbod

- Een huisverbod is een beschikking houdende een last tot het onmiddellijk verlaten van een bepaalde woning en een verbod tot het betreden van, zich ophouden bij of aanwezig zijn in die woning en een verbod om contact op te nemen met degenen die met de persoon tot wie de beschikking is gericht in dezelfde woning wonen of daarin anders dan incidenteel verblijven. [\[1 sub b Wth\]](#)
- Het verbod kan worden opgelegd als uit feiten of omstandigheden [\[Besluit tijdelijk huisverbod\]](#) blijkt van ernstig en onmiddellijk gevaar voor de veiligheid van één of meer personen die

met de pleger in de woning wonen of daarin anders dan incidenteel verblijven of als een ernstig vermoeden van dit gevaar bestaat. [2 lid 1 Wth]

- Het verbod geldt voor een periode van tien dagen [2 lid 1 Wth] en kan, als de dreiging of het ernstig vermoeden daarvan zich voortzet, tot maximaal 4 weken worden verlengd. [9 lid 1 Wth]
- Een huisverbod mag alleen aan een meerderjarige worden opgelegd. [2 lid 2 Wth]
- Het huisverbod kan door de burgemeester ingetrokken worden. [2 lid 9 Wth]

Bevoegde autoriteit

- De burgemeester en de door de burgemeester gemandateerde HOvJ zijn bevoegd tot het opleggen van een huisverbod. [2 lid 1 en 3 lid 1 Wth]
- Alleen de burgemeester is bevoegd het huisverbod te verlengen. [9 lid 1 Wth]

Uithuisgeplaatste

- Uithuisgeplaatste is degene aan wie een huisverbod is opgelegd. [1 sub c Wth]
- De uithuisgeplaatste geeft terstond of binnen 24 uur aan waar hij bereikbaar is. [2 lid 6 Wth]
- Voor de duur van de behandeling van zijn verzoek om voorlopige voorziening heeft de uithuisgeplaatste recht op bijstand van een raadsman. [5 lid 1 Wth]
- De uithuisgeplaatste is verplicht zijn huissleutels af te geven. [4 lid 2 Wth]

Bevoegdheden

- De burgemeester of een politieambtenaar is, met het oog op het opleggen van het huisverbod, bevoegd de woning zonder toestemming van de bewoner binnen te treden, voor zover dat redelijkerwijs voor de vervulling van diens taak nodig is. [4 lid 1 Wth]
- De politieambtenaar is bevoegd van de uithuisgeplaatste de huissleutels te vorderen en is bevoegd de uithuisgeplaatste daartoe aan de kleding te onderzoeken. [4 lid 2 Wth]
- Ter controle op de naleving van het huisverbod zijn politieambtenaren bevoegd elke plaats waar de uithuisgeplaatste zich niet mag bevinden, te betreden, met uitzondering van een woning zonder toestemming van de bewoner. [4 lid 3 Wth]

Overtreden huisverbod

- Overtreding van het huisverbod is een misdrijf. [11 Wth]
- 11 Wth is aangewezen als VH-feit. [67 lid 1 onder c Sv]

Checklist proces-verbaal bij huiselijk geweld

- In het proces-verbaal van aangifte wordt vermeld:
 - de wijze waarop de relatie is ontstaan en het moment waarop en de aanleiding waardoor geweld in de relatie ontstond;
 - eventueel alcohol- en/of drugsgebruik door de verdachte;
 - eventueel thuiswonende kinderen;
 - de financiële situatie;
 - het eerste huiselijk geweldsincident, een geweldsincident dat typerend is voor de wijze van mishandelen, het meest ernstige geweldsincident en het laatste geweldsincident;
 - eventuele getuigenverklaringen;
 - de mate van angst bij het slachtoffer voor herhaling van het huiselijk geweld;
 - de ideeën van het slachtoffer over zijn toekomstige contact met de verdachte;
 - de eventuele expliciete overweging van het slachtoffer dat hij/zij aangifte doet, omdat hij/zij wil dat de dader wordt gestraft;
 - de eventuele wens van het slachtoffer tot het opleggen van een straat- of contactverbod aan de verdachte;
 - eventuele eerder opgelegde huisverboden.
- Indien mogelijk worden bij het pv van aangifte gevoegd:
 - foto's van lichamelijk letsel en eventuele beschadigingen in en om het huis;

- een letselbeschrijving en/of medische verklaring over het letsel en
- een pv over eerdere waarnemingen van huiselijk geweld in dezelfde huiselijke kring.
[Bijlage 2 van de Aanwijzing huiselijk geweld en eengerelateerd geweld](#)

Overige beleidsregels

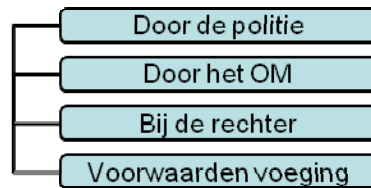
- Overige beleidsregels zijn vastgelegd in:
 - de Aanwijzing slachtofferzorg; [\[Hoofdstuk 27\]](#)
 - de Aanwijzing spreekrecht en schriftelijke slachtofferverklaring. [\[S&K\]](#)
 - de Aanwijzing opsporing en vervolging inzake seksueel misbruik [\[S&K\]](#)
 - de Aanwijzing formulier risicoprofiel en executie-indicator [\[S&K\]](#)
 - de Aanwijzing beveiligen van personen, objecten en diensten [\[S&K\]](#)

27 Slachtofferzorg

Vergoeding van schade als gevolg van een onrechtmatige daad, kan worden geëist in een civiele procedure. Een strafbaar feit waarbij aan een ander (im)materiële is toegebracht, levert een onrechtmatige daad op. In dat geval kan het slachtoffer schadevergoeding eisen door zich als benadeelde partij te voegen in de strafzaak.

De bepalingen over slachtofferzorg die zijn opgenomen in het Wetboek van Strafvordering en de Aanwijzing slachtofferzorg, staan in dit hoofdstuk centraal.

Twee bijzondere onderwerpen, slachtoffers van huiselijk geweld en zedenslachtoffers, worden kort aangehaald.

Algemene uitgangspunten

- Slachtoffers zijn vaak niet of slecht op de hoogte van de bestaande regelingen. Voor slachtofferzorg gelden dan ook de volgende algemene uitgangspunten:
 - correcte en waar nodig persoonlijke bejegening van het slachtoffer;
 - snelle, duidelijke en relevante informatieverstrekking aan het slachtoffer en
 - zo veel mogelijk benutten van de mogelijkheid tot schaderegeling via de strafzaak.
- In een aantal gevallen kan worden volstaan met een afloopbericht, bijvoorbeeld bij eenvoudige diefstallen in grootwinkelbedrijven.

Door de politie

- Voor de politie geldt dat zij:
 - de aangifte zorgvuldig opneemt;
 - het slachtoffer doorverwijst naar hulpverlenende instanties, in het bijzonder naar de bureaus voor slachtofferhulp;
 - het slachtoffer algemene informatie verstrekt over de verdere gang van zaken en de mogelijkheden tot schadevergoeding onder uitreiking van de voorlichtingsfolder Slachtofferhulp;
 - vraagt of de NAW-gegevens mogen worden doorgegeven aan het Bureau voor slachtofferhulp en of het slachtoffer op de hoogte gehouden wenst te worden van het verloop van de zaak;
 - zo veel mogelijk informatie inwint over schade en deze laat onderbouwen met rekeningen e.d.;
 - informeert naar de betalingsbereidheid en de financiële draagkracht van de verdachte;
 - het slachtoffer informeert over het verloop van de zaak tot en met de inzending van het pv.
- De politie bemiddelt in het tot stand brengen van een schaderegeling als het slachtoffer schadevergoeding wenst en de verdachte de schade wil vergoeden. Daarvoor gelden in beginsel de volgende criteria:
 - er ontstaan geen negatieve consequenties voor de voortgang;
 - er is een bekende verdachte;
 - de verdachte is bereid en in staat de schade te vergoeden;
 - de schade is eenvoudig vast te stellen en
 - er is alleen materiële schade.Per arrondissement kunnen nadere eisen worden gesteld.
- De politie vermeldt de hoogte van het schadebedrag en haar inspanningen rond de schadebemiddeling in het pv. Het resultaat van de schaderegeling wordt vermeld in het verslag schadebemiddeling, dat als een bijlage bij het pv wordt gevoegd. Een dergelijk verslag hoeft niet te worden opgemaakt als de verdachte direct na het verhoor, onverwijld de schade heeft vergoed.
- Als de politie meent dat de zaak niet voor schadebemiddeling in aanmerking komt of een schaderegeling geen kans van slagen heeft, vermeldt zij dit met opgave van redenen in het pv of, bij voorkeur, in een verslag schadebemiddeling.

[Juras: [Benadeelde partij 51f lid 1 Sv](#)]

Door het OM

- Het OM informeert het slachtoffer, onder vermelding van het parketnummer, als de zaak op het parket is ingeschreven en de verdachte bekend is, tenzij het slachtoffer uitdrukkelijk heeft aangegeven daarop geen prijs te stellen.
- Het OM biedt het slachtoffer van een ernstig delict de mogelijkheid tot een gesprek voor de zitting met de behandelende OvJ.
- Als het OM niet tot vervolging overgaat of de zaak ad informandum voegt, wijst zij het slachtoffer dat heeft aangegeven schadevergoeding te wensen, op de mogelijkheid van beklag. [12 Sv]

- Als de verdachte instemt met een aanbod van politie of justitie tot een schaderegeling en de gemaakte afspraken nakomt, houdt het OM daar bij de verdere afdoening van de zaak rekening mee. Het OM kan bijvoorbeeld van vervolging afzien onder voorwaarde dat de schade wordt vergoed.
- Het OM informeert het slachtoffer tijdig over tijd en plaats van de zitting en stuurt hem een voegingsformulier.
- Het OM kan het slachtoffer dat daarom verzoekt, kennisneming van bepaalde processtukken toestaan. [\[51d Sv\]](#)
- Het OM tracht zoveel mogelijk een schaderegeling tussen verdachte en slachtoffer tot stand te brengen. Bij haar beslissing over vervolging en afdoening houdt zij daarmee rekening. Het OM kan bijvoorbeeld beslissen van vervolging af te zien als de schade is vergoed.

[\[Juras: Benadeelde partij 51f lid 1 Sv\]](#)

Bij de rechter

- Het slachtoffer kan zich op de zitting laten bijstaan door een advocaat of zich laten vertegenwoordigen door een advocaat of een schriftelijk gemachtigde.
 - Het slachtoffer heeft spreekrecht op de zitting als er sprake is van:
 - een misdrijf waarop acht jaar of meer gevangenisstraf staat of
 - een met name genoemd misdrijf.
- [\[302 Sv\]](#)
- Als de rechter het feit bewezen acht, zal hij de eis tot schadevergoeding toewijzen als de hoogte van het schadebedrag eenvoudig te bepalen is. Hij mag de vordering splitsen in een eenvoudig deel en een niet eenvoudig deel. Het eenvoudige deel doet hij zelf af, het niet eenvoudige deel kan het slachtoffer opeisen via een civiele procedure.
 - Bij vrijspraak of ad informandum gevoegde zaken, kent de rechter de eis tot schadevergoeding niet toe.
 - Als de rechter de eis tot schadevergoeding heeft toegekend, kan hij de schadevergoedingsmaatregel opleggen. Ook kan hij een voorwaardelijke veroordeling opleggen met schadevergoeding als bijzonder voorwaarde.
 - Als het slachtoffer niet bekend is of geen vergoeding van de verdachte wil, kan de rechter een voorwaardelijke veroordeling opleggen met de bijzondere voorwaarde een geldbedrag te storten ten gunste van:
 - het Schadefonds Geweldsmisdrijven of
 - een andere instantie die de belangen van slachtoffers van misdrijven behartigt.

[\[Juras: Benadeelde partij 51f lid 1 Sv\]](#)

Voorwaarden voeging

- Voorwaarden voor voeging in het strafproces zijn:
 - schade, materieel of immaterieel, door een strafbaar feit;
 - de verdachte is opgespoord;
 - de aangever heeft de schade of een deel daarvan niet op een andere manier vergoed gekregen;
 - de verdachte moet voorkomen voor het feit waarvan aangever slachtoffer is geworden en
 - de vordering tot schadevergoeding is eenvoudig.
- De benadeelde en zijn nabestaanden kunnen zich voegen. De benadeelde kan een rechtspersoon zijn.

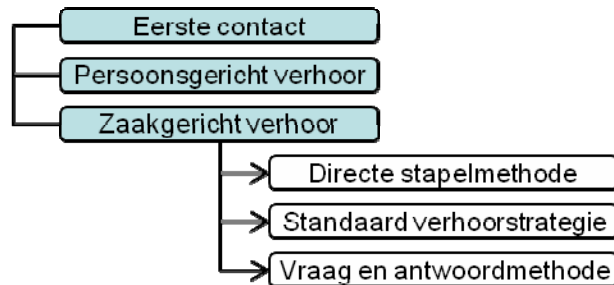
Bijzondere onderwerpen

- Aanvullende regelingen bestaan voor slachtoffers van:
 - huiselijk geweld [\[Hoofdstuk 26\]](#) en
 - zedendelicten.

[\[Juras: Aanwijzing opsporing en vervolging inzake seksueel misbruik\]](#)
[\[PKN > Criminaliteit > Slachtofferzorg\]](#)

28 Verhoorstrategie verdachte

Het doel van het verdachtenverhoor is het aan de dag brengen van de waarheid omtrent een gepleegd strafbaar feit. Overigens geldt dit ook voor het getuigenverhoor. In dit hoofdstuk wordt alleen het verdachtenverhoor behandeld.

Eerste contact

- Bij het eerste contact tussen verhoorder(s) en verdachte worden de rol en positie van de verdachte duidelijk gemaakt. Verder deelt de verhoorder de verdachte onder andere mee:
 - waarvan hij wordt verdacht;
 - dat hij niet tot antwoorden verplicht is en
 - of het verhoor auditief of audiovisueel wordt vastgelegd.
- Voorts wordt uitleg gegeven over:
- de gang van zaken tijdens het verhoor;
 - de rol, taak en taakverdeling van de verhoorders en
 - de taak van eventuele andere partijen, zoals de tolk, raadsman en gedragsdeskundige.

Persoongericht verhoor

- Bij het persoonsgerichte verhoor gaat het vooral om het:
 - aanvullen en toetsen van de bekende informatie over de verdachte;
 - opbouwen van een goede werkrelatie met de verdachte en
 - vaststellen van de verklaringsbereidheid van de verdachte.

Zaakgericht verhoor: directe stapelmethode

- Bij de directe stapelmethode wordt de verdachte in één keer geconfronteerd met (bijna) alle tactische en technische aanwijzingen.
- De methode is bestemd voor verhoren:
 - in eenvoudige zaken
 - waarbij om beleidsmatige redenen niet te veel tijd aan het verhoor besteed mag worden;
 - waarbij voldoende bewijsmateriaal aanwezig is en
 - waarbij verwacht mag worden dat de verdachte snel opening van zaken zal geven.
- Een nadeel van deze methode is dat verhoorder vrijwel met lege handen staat als de verdachte geen verklaring aflegt. Daarom is het verstandig om een of twee aanwijzingen achter de hand te houden.

Zaakgericht verhoor: standaard verhoorstrategie

- De standaard verhoorstrategie is een verhoormethode die gekenmerkt wordt door een systematische aanpak met een verhoorplan als basis.
- De methode kan bij nagenoeg alle zaken worden toegepast als er aan de volgende voorwaarden is voldaan:
 - er zijn voldoende tactische aanwijzingen en/of technische aanwijzingen beschikbaar voor het opstellen van een verhoorplan;
 - de verdachte is 'normaal' gevoelig voor druk en
 - de verdachte wil over de zaak praten.
- De uitgangspunten van de standaard verhoorstrategie zijn:
 - de weerstand van de verdachte minimaliseren;
 - tactische aanwijzingen omsingelen om uitvluchten van de verdachte te voorkomen;
 - druk opbouwen door de verdachte te confronteren met inconsequenties om hem te brengen tot het verklaren van de waarheid en
 - de verdachte te belonen als hij zijn verklaring bijstelt overeenkomstig de tactische aanwijzing.
- Het verhoor wordt uitgevoerd op basis van een verhoorplan. In het verhoorplan wordt bepaald:
 - welke tactische aanwijzingen worden ingebracht;
 - in welke volgorde deze worden ingebracht;
 - welk doel men per tactische aanwijzing wil bereiken;
 - welke omsingelvragen er per tactische aanwijzing gesteld kunnen worden;

- tot welke constatering de antwoorden van de verdachte kunnen leiden;
- welke confrontatie er kan volgen;
- welke bekrachtiging er kan volgen op de reactie van de verdachte;
- hoe er gereageerd kan worden op uitvluchten.

Zaakgericht verhoor: Vraag en antwoordmethode

- De vraag en antwoordmethode kan worden toegepast als de verdachte zwijgt of niet (meer) over de zaak wil praten.
- Voorafgaand aan het verhoor wordt er een overzicht gemaakt van:
 - de belangrijkste tactische en technische aanwijzingen en
 - de vragen die rechtstreeks verband houden met het doel dat met elke aanwijzing wordt beoogd.
- Tijdens het verhoor wordt de verdachte geconfronteerd met de aanwijzingen en worden hem direct daarna de vragen gesteld.
- De confrontaties, vragen en antwoorden van de verdachte, worden vastgelegd in het pv. Dit geldt ook voor kennelijk leugenachtige of onaannemelijke antwoorden. Deze kunnen later voor de rechter van belang zijn onder andere voor diens overtuiging en de beoordeling van het gevoerde verweer.
- Na het verhoor wordt de verdachte gevraagd zijn verklaring te ondertekenen.

Aanwezigheid raadsman

Voor de aanwezigheid van de raadsman bij het verhoor: Hoofdstuk 17.

Praktijk

Verhoorplan standaard verhoorstrategie

In het verhoorplan worden de tactische aanwijzingen geordend van minder naar meer drukgevend. De tactische aanwijzingen die de minste druk geven, komen tijdens het verhoor het eerst aan bod.

Achter elke tactische aanwijzing wordt het beoogde doel vermeld. Als er bijvoorbeeld schoensporen op de PD gevonden zijn, en de sportschoenen waarvan deze hoogst waarschijnlijk afkomstig zijn in de woning van de verdachte zijn aangetroffen, kan het doel zijn bij deze tactische aanwijzing zijn: ‘vaststellen dat de schoenen van verdachte zijn.’

Achter het doel worden de ‘omsingelvragen’ geformuleerd. Als de verdachte naar aanleiding van deze vragen verklaart dat de schoenen van hem zijn en dat hij de enige is die ze draagt, kan hij later niet meer aankomen met de uitvlucht dat hij de schoenen had uitgeleend.

Achter de omsingelvragen worden een ‘plus-constatering’, een ‘min-constatering’ en een confrontatie vermeld. De plus-constatering wordt gebruikt als de omsingelvragen tot het beoogde doel hebben geleid, bijvoorbeeld: “Dus de sportschoenen zijn van jou en jij bent de enige die ze draagt.” Het verhoor gaat dan verder met de volgende tactische aanwijzing. De min-constatering wordt gebruikt als het doel niet is bereikt, bijvoorbeeld: “Dus bij jullie thuis draagt niemand sportschoenen.”

Achter een min-constatering wordt in het schema een confrontatie opgenomen, bijvoorbeeld: “Je zei net dat er bij jullie thuis niemand sportschoenen draagt. Hoe verklaar je dan dat wij een paar sportschoenen onder je bed hebben aangetroffen?” De min-constatering en de confrontatie zijn afhankelijk van de antwoorden van de verdachte en kunnen daarom vooraf niet exact worden geformuleerd. Het is van belang dat de verhoorder confrontaties op neutrale toon uitspreekt.

Achter de confrontatie wordt een bekrachtiging vermeld. Deze wordt gebruikt als de verdachte zijn verklaring zo bijstelt, dat het doel alsnog bereikt is. Bijvoorbeeld: “Oké, de sportschoenen zijn toch van jou en jij bent de enige die ze draagt.”

Het kan zijn dat de verdachte zijn verklaring niet bijstelt. Om die reden worden er in het verhoorplan reacties opgenomen die de verhoorder wellicht kan geven. Anticiperen is nu een stuk lastiger omdat vooraf niet bekend is wat de verdachte zal aanvoeren. Vaak zal er pas een reactie opkomen tijdens het verhoor, bijvoorbeeld: “Je zei dat de schoenen die onder je bed stonden niet van jou zijn. Van wie zijn ze dan wel?”

Lijst met gebruikte afkortingen

Abrio	aanpak bedrijfsvoering recherche informatiehuishouden en opleiding
A-G	advocaat-generaal
Ai	Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaren
AIVD	Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
AT	arrestatieteam
AVAS	afwezigheid van alle schuld
Awb	Algemene wet bestuursrecht
Awbi	Algemene wet op het binnentreden
Benelux	België, Nederland en Luxemburg
blz.	bladzijde
BOA	buitengewoon opsporingsambtenaar
BOB	bijzondere opsporingsbevoegdheden
BOOM	Bureau Ondersteuning Openbaar Ministerie
BPD	beheerder plaats delict
BUV	Benelux Uitleveringsverdrag
BW	Burgerlijk Wetboek
CID	Criminele Inlichtingendienst
CIE	Criminele Inlichtingen Eenheid
CIOT	Centraal Informatiepunt voor Onderzoek Telecommunicatie
CRI	Centrale Recherche Informatiedienst
CTC	Centrale Toetsing Commissie
DNA	deoxyribo nucleic acid
e.v.	en volgende
EAB	Europees arrestatiebevel
EER	Europese Economische Ruimte
EHRM	Europees Hof voor de rechten van de mens
ERV	Europees rechtshulpverdrag
EU	Europese Unie
EVRM	Europees verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
FIOD	Fiscale inlichtingen- en opsporingsdienst
Gw	Grondwet
Hof	Gerechtshof
HOvJ	hulpofficier van justitie
HR	Hoge Raad der Nederlanden
HvB	Huis van Bewaring
ibn	inbeslagneming
ibs	inbewaringstelling
ID-bewijs	identiteitsbewijs
IMSI	international mobile subscriber identification
IVS	inverzekeringstelling
Juras	juridisch assistentiesysteem
KB	Koninklijk Besluit
KLPD	Korps landelijke politiediensten
KMar	Koninklijke Marechaussee
KvK	Kamer van Koophandel en Fabrieken
LJN	landelijke jurisprudentie Nederland
LPD	leider plaats delict
m.n.	met name

m.u.v.	met uitzondering van
ME	Mobiele Eenheid
MO	modus operandi
MvA	Memorie van Antwoord
MvT	Memorie van Toelichting
NAW	naam, adres en woonplaats
NFI	Nederlands Forensisch Instituut
NJ	Nederlandse jurisprudentie
NJB	Nederlands Juristenblad
o.a.	onder andere
OAV	opsporing, aanhouding en voorgeleiding
OM	Openbaar Ministerie
OT	observatieteam
OV	onvoorwaardelijke veroordeling
OvJ	officier van justitie
OVW	Overleveringswet
OW	Opiumwet
PDM	plaats delict management
PG	Procureur-Generaal
PKN	Politie Kennisnet
pv	proces-verbaal
Pw	Politiewet
RC	rechter-commissaris
RMK	regionale meldkamer
RvdK	Raad voor de Kinderbescherming
S&K	Stapel & De Koning
SFO	strafrechtelijk financieel onderzoek
SIM	subscriber identity module
sms	short message service
Sr	Wetboek van Strafrecht
Stb.	Staatsblad
Stcrt.	Staatscourant
SUO	Schengen Uitvoeringsovereenkomst
Sv	Wetboek van Strafvordering
SVS	standaard verhoorstrategie
t.a.v.	ten aanzien van
TLI	Team Landelijke Infiltratie
TGO	team grootschalige opsporing
TR	technische recherche
UW	Uitleveringswet
VH	voorlopige hechtenis
Vw	Vreemdelingenwet 2000
WAHV	Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften
Wbp	Wet bescherming persoonsgegevens
WDV	Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden
WED	Wet op de economische delicten
WID	Wet op de identificatieplicht
WOTS	Wet overdracht tenuitvoerlegging strafvonnissen
Wpg	Wet politiegegevens
Wth	Wet tijdelijk huisverbod
WVWFT	Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme
wvv	wederrechtelijk verkregen voordeel
WVW	Wegenverkeerswet 1994
WWM	Wet wapens en munitie

Index

- Aangifte, 33
- Aanhouden, 36, 37
 - buiten heterdaad, 37
 - doorzoeken ter, 39
 - meedelen reden, 38
 - op heterdaad, 37
 - ter executie, 39
 - ter uitlevering, 126, 127
- Audiovisuele registratie, 65
- Auditieve registratie, 65
- Bedreigde getuige, 64
- Beklag, 34
- Betreden plaatsen, 74
 - bewoner, 76
 - bijzondere plaatsen, 76
 - machtiging woning, 75
 - opnemen communicatie, 110
 - ter hulpverlening, 77
 - ter observatie, 92
 - toestemming, 76
 - woning, 76
 - woning toestemming, 75
- Betrokkene, 26
- Bevriezen, 80
- Bewijs, 81
 - bewijsmiddelen, 82
 - bewijsvergaring, 82
 - onrechtmatig verkregen, 82
- Binnentreden. *Zie* Betreden plaatsen
- BOB, 88, 89
- Conservatoir beslag, 72
- Deelneming, 11
 - doen plegen, 12
 - medeplegen, 12
 - medeplichtigheid, 12
 - uitlokken, 12
- DNA, 57, 58
 - afnemen bevel ovj, 59
 - afnemen bevel rc, 59
 - afnemen bevoegdheid, 60
 - afnemen bij veroordeelden, 59
 - afnemen met toestemming, 59
 - opdracht ovj, 58
 - opdracht rc, 58
- Doen plegen, 12
- Doorzoeken, 78, 79
 - bevriezen bij, 80
 - maatregelen bij, 80
 - ter aanhouding, 39
 - ter inbeslagneming, 79
 - ter vastlegging gegevens, 79
 - WWM, 80
- Doorzoeken ter aanhouding, 39
- Eergerelateerd geweld. *Zie* Huiselijk geweld
- Fouilleren, 53
 - identiteit, 42, 54
 - in het lichaam, 55
 - insluiting, 55
 - lichaam ter opsporing, 55
 - lichaam veiligheid, 55
 - opiumwet, 54
 - opsporing, 54
 - terrorismebestrijding, 86
 - veiligheid, 54
 - WWM, 54
- Getuigen
 - afgeschermd, 65
 - bedreigde, 64
 - in bescherming nemen, 64
 - kroongetuige, 65
 - liegende, 66
 - politieambtenaar anoniem, 66
 - verhoor, 63
 - weigerachtige, 66
- Huiselijk geweld, 128
 - aangever / slachtoffer, 130
 - afhandeling verdachte, 130
 - begrip, 128
 - huisverbod, 130
 - opsporing, 129
 - verdachte, 129
 - zie ook Huisverbod, 130
- Huisverbod, 130
 - bevoegde autoriteit, 131
 - bevoegdheden, 131
 - checklist pv, 131
 - overtreden verbod, 131
 - uithuisgeplaatste, 131
- Identiteit, 38, 41
 - fouilleren, 42, 54
 - identiteitsbewijs vorderen, 42
- Inbeslagneming, 67, 68
 - behandeling voorwerpen, 69
 - bevoegdheid, 68
 - bewijs van ontvangst, 69
 - bijzondere wetten, 68
 - doorzoeken ter, 78
 - kennisgeving, 69
 - uitlevering, 68
 - vatbaarheid, 68
 - veilig stellen, 69
- Infiltratie, 95, 96
 - bevel, 96
 - burgerinfiltratie, 96

georganiseerde criminaliteit, 96
 klassieke opsporing, 96
 terroristisch misdrijf, 96
 Informatie stelselmatig inwinnen. *Zie*
 stelselmatig inwinnen informatie
 Inkijkoperatie, 106, 107
 georganiseerde criminaliteit, 107
 klassieke opsporing, 107
 terroristisch misdrijf, 107
 Insluitingsfouillering, 55
 Internationale rechtshulp, 125
 aanhouden ter uitlevering, 127
 aanhouding ter uitlevering, 126
 inbeslagneming, 126
 inverzekeringstelling, 127
 kleine rechtshulp, 127
 overdracht vervolging, 126
 overlevering, 127
 overname vervolging, 126
 uitlevering, 126
 verzoek, 126
 IVS, 47, 48
 maatregelen, 49
 ter uitlevering, 127
 Klacht, 34
 Klachtdelict, 33
 Kleine rechtshulp, 127
 Kroongetuige, 65
 Maatregelen, 45
 bij doorzoeking, 80
 bij ivs, 49
 ophouden voor onderzoek, 45
 Machtiging, 75
 Medeplegen, 12
 Medeplichtigheid, 12
 Noodtoestand, 18
 Noodweer, 4, 18
 Noodweereces, 19
 Observatie stelselmatig. *Zie* stelselmatige
 informatie
 Onbevoegd bevel, 20
 Ontneming, 70
 conservatoir beslag, 72
 conservatoir boetebeslag, 71
 conservatoir voordeelsbeslag, 72
 gronden, 71
 Ontoerekeningsvatbaarheid, 19
 Ophouden voor onderzoek, 44, 45
 maatregelen, 45
 verlenging, 45
 Opnemen communicatie, 109
 Opnemen telecommunicatie, 113, 114
 bevel, 114
 georganiseerde criminaliteit, 114
 klassieke opsporing, 114
 terroristisch misdrijf, 114
 Opnemen vertrouwelijke communicatie,
 110
 betreden plaatsen, 110
 bevel, 111
 georganiseerde criminaliteit, 110
 klassieke opsporing, 110
 terroristisch misdrijf, 111
 Opsporing, 22, 23
 georganiseerde criminaliteit, 23
 klassieke opsporing, 23
 terrorisme, 23
 verkenkend onderzoek, 23
 Opzet, 9
 noodzakelijkheidbewustzijn, 9
 oogmerk, 9
 voorwaardelijk, 9
 Overmacht, 4, 19
 Poging, 15
 Pseudokoop, 99
 Pseudo-koop
 klassieke opsporing, 100
 Pseudo-koop
 georganiseerde criminaliteit, 100
 Pseudo-koop
 door burger, 100
 Pseudo-koop
 terroristisch misdrijf, 100
 Pseudo-koop
 bevel, 101
 Raadsman
 aanwezigheid verhoor, 63
 contact met verdachte, 29
 Rechtsbijstand, 28
 bij doorzoeking, 30
 consultatie raadsman, 29
 consultatiebijstand, 29
 contact met raadsman, 29
 informerende verdachte, 29
 piketcentrale, 29
 processtukken, 30
 raadsman, 29
 Rechtshulp internationaal. *Zie* internationale
 rechtshulp
 Rechtvaardigingsgrond, 4
 Roekeloosheid, 9
 Samenloop, 4
 eendaadse, 5
 meerdaadse, 5
 voortgezette handeling, 5
 Schuld, 9
 bewust, 9
 geringe, 10
 onbewuste, 9
 roekeloosheid, 9

Schulduitsluitingsgrond, 4
 Slachtofferzorg, 133
 bij de rechter, 135
 door de politie, 134
 door het OM, 134
 uitgangspunten, 134
 voeging, 135
 Staande houden, 36, 37
 laten stoppen, 37
 Stelselmatig inwinnen informatie, 102, 103
 bevel, 104
 door burger, 103
 georganiseerde criminaliteit, 103
 terroristisch misdrijf, 104
 Stelselmatig observeren
 bevel, 93
 georganiseerde criminaliteit, 92
 terroristisch misdrijf, 92
 Stelselmatige observatie, 90, 91
 betreden plaatsen, 92
 klassieke opsporing, 91
 niet stelselmatig, 93
 technisch hulpmiddel, 91
 Strafbare feiten, 3
 het strafbare feit, 4
 relevante feiten, 5
 telastlegging bij samenloop, 4
 Strafrechtsketennummer, 37, 39
 Strafuitsluitingsgronden, 17
 ambtelijk bevel, 18
 avas, 20
 noodtoestand, 18
 noodweer, 18
 noodweereces, 19
 onbevoegd bevel, 20
 ontoerekeningsvatbaarheid, 19
 overmacht, 19
 wettelijk voorschrift, 18
 Terrorismebestrijding, 84
 infiltratie, 96
 onderzoek kleding, 86
 onderzoek vervoermiddelen, 85
 onderzoek voorwerpen, 85
 stelselmatige observatie, 92
 terroristische misdrijven, 85
 Toerekeningsleer, 4
 Uitlokken, 12
 Veiligheidsfouillering, 54
 Veiligheidsrisicogebied, 86
 Verdachte, 25, 26
 huiselijk geweld, 129
 Verhoor, 62, 63
 aanwezigheid raadsman, 63
 audiovisuele registratie, 65
 auditive registratie, 65
 bijstand minderjarigen, 63
 Cautie, 63
 definitie, 63
 facultatieve registratie, 66
 getuige, 63
 verdachte, 63
 Verhoorstrategie, 136
 eerste contact, 137
 persoongericht, 137
 standaard verhoorstrategie, 137
 stapelmethode, 137
 verhoorplan, 138
 vraag- en antwoordmethode, 138
 Verkennend onderzoek, 23
 VH, 47, 48
 bevelen, 49
 Voegen, 34
 Voorbereiding, 15
 Voortgezette handeling, 5
 Voortgezette toepassing, 77
 Vorderen gegevens, 121, 122
 georganiseerde criminaliteit, 123
 gevoelige gegevens, 123
 identificerende gegevens, 122
 terroristisch misdrijf, 123
 Vorderen gegevens telecommunicatie,
 117
 gebruikersgegevens, 118
 georganiseerde verbanden, 118
 terroristisch misdrijf, 118
 verkeersgegevens, 118
 vordering, 118
 Vorderen identificerende gegevens
 klassieke opsporing, 122
 Wederrechtelijkheid, 4
 Wettelijk voorschrift, 18